CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

054

पुरुषोत्तममाहात्म्यम्

Script: Devanagari. Material: P

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

अथ पुरुषोत्तममाहात्म्यप्रारंभः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

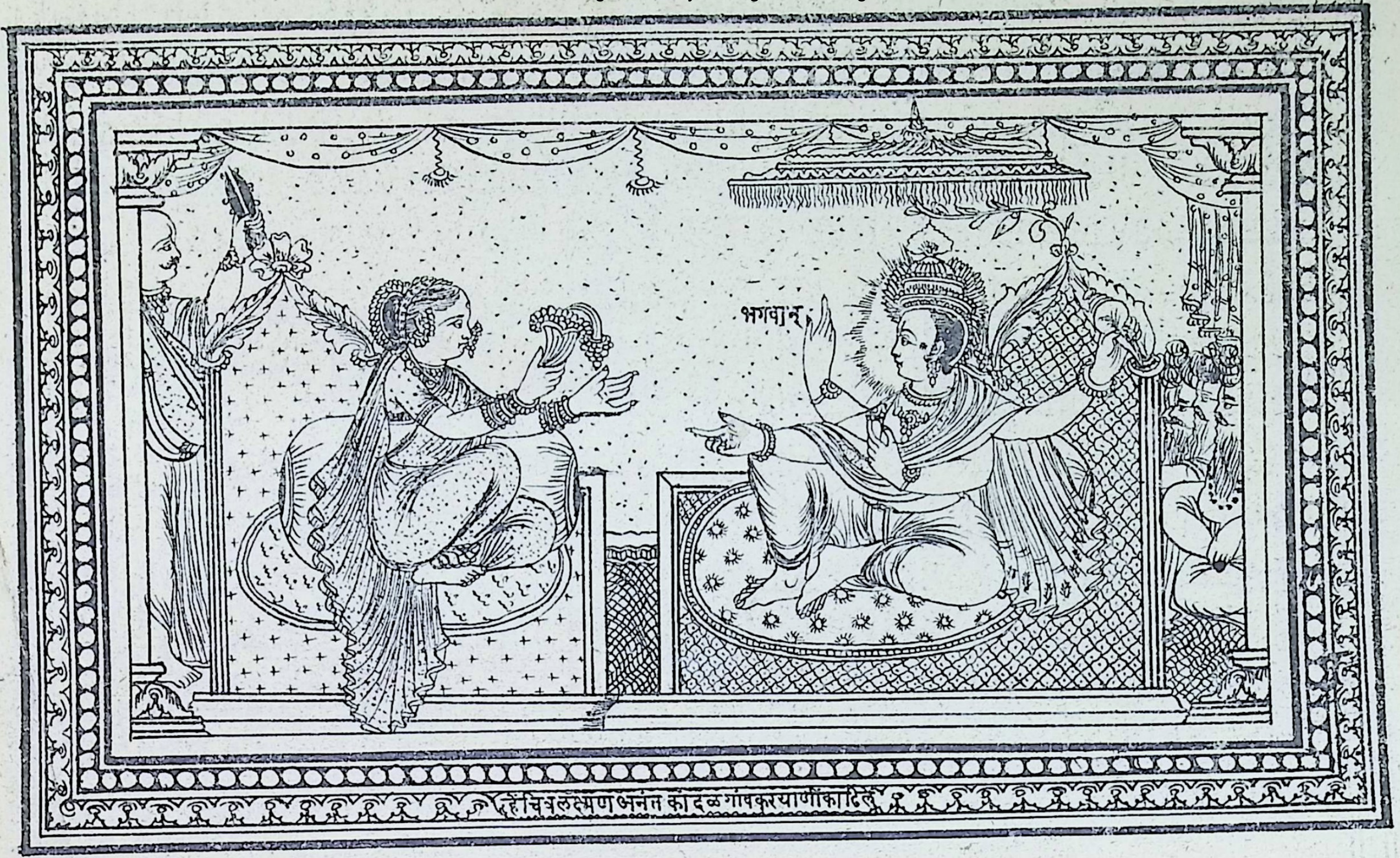

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीगणेशायनमः श्रीगुरुभ्योनमः श्रीगोपीजनवल्लभायनमः वंदेवंदारुमंदारंहंदावनविनोदिनम् वृंदावनकलानाथंपुरुषोत्तममद्भुतम् १ नारायणंनमस्कृत्यनरंचैवनरोत्तमम् देवींसरस्वतींव्यासंततोजयमुदीरयेत् २ नैमिषारण्यमाजग्मुर्मुनयःसत्रकाम्यया असितोदेवलःपैलःसुमंतुःपिप्पलायनः ३ सुमतिःकाश्यपश्चैवजाबालिर्भृगुरंगिराः वामदेवःसुतीक्ष्णश्चशरभंगश्चपर्वतः ४ आपस्तंबोथमांडव्योऽगस्त्यःकात्यायनस्तथा रथीतरोऋभुश्चैवकपिलोरैभ्यएवच ५ गौतमोमुद्गलश्चैवकौशिकोगालवःक्रतुः अत्रिर्बभ्रुस्त्रितःशक्तिर्बुधोबोधायनोवसुः ६ कौंडिन्यःपृथुहारीतौधूम्रःशंकुश्चसंकृतिः शनिर्विभांडकःपंकोगर्गःकाणादएवच ७ जमदग्निर्भरद्वाजोधूमपोमौनभार्गवः कर्कशःशौनकश्चैवशतानंदोमहातपाः ८ विशालाख्योविष्णुवृद्धोजर्जरोजयजंगमौ पारःपाशधरोपूरोमहाकायोऽथजैमिनिः ९ महाग्रीवोमहाबाहुर्महोदरमहाबलौ उद्दालकोमहासेनआर्त्तआमलकप्रियः १० ऊर्ध्वबाहुरूर्ध्वपादएकपादश्चदुर्धरः उग्रशीलोजलाशीचपिंगलोऽत्रिर्ऋभुस्तथा ११ शांडीरःकरुणःकालःकैवल्यश्चकलाधरःश्वेतबाहूरोमपादःकद्रुःकालाग्निरुद्रगः १२ श्वेताश्वतरएवाद्यःशरभंगःपृथुश्रवाः एतेसशिष्याब्रह्मिष्ठावेदवेदांगपारगाः १३ लोकानुग्रहकर्त्तारःपरोपकृतिशालिनः परप्रियरतानित्यंश्रौतस्मार्त्तपरायणाः १४ नैमिषारण्यमासाद्यसत्रंकर्त्तुंसमुद्यताः तीर्थयात्रामथोद्दिश्यगेहात्सूतोपिनिर्गतः १५ पृथिवींपर्यटंस्तत्रनैमिषेदृष्टवान्मुनीन् तान्सशिष्यान्नमस्कर्तुंससारा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

र्णवतारकान् १६ सूतःप्रहर्षितःप्रागाद्यत्रास्तेमुनीश्वराः ततःसूतंसमायातंरक्तवल्कलधा
रिणम् १७ प्रसन्नवदनंशांतंपरमार्थविशारदम् अशेषगुणसंपन्नमशेषानंदसंप्लुतम् १८ ऊ
र्ध्वपुंड्रधरंश्रीमन्नाममुद्राविराजितम् शंखचक्रधरंदिव्यंगोपीचंदनमृत्स्नया १९ लसच्छ्रीतुल
सीमालंजटामुकुटमंडितम् जपंतंपरमंमंत्रंहरेःशरणमद्भुतम् २० सर्वशास्त्रार्थसारज्ञंसर्वलो
कहितेरतम् जितेंद्रियंजितक्रोधंजीवन्मुक्तंजगद्गुरुम् २१ व्यासप्रसादसंपन्नंव्यासवद्विगत
स्पृहम् तंदृष्ट्वासहसोत्थायनैमिषेयामहर्षयः २२ श्रोतुकामाःसमावव्रुर्विचित्राविविधाःक
थाः ततःसूतोविनीतात्मासर्वानृषिवरान्मुदा बद्धांजलिपुटोभूत्वाननामदंडवन्मुहुः २३
ऋषयऊचुः सूतसूतचिरंजीवमहाभागवतोभवान् अस्माभिस्त्वासनंतेद्यकल्पितंसुम
नोहरम् २४ अत्रास्यतांमहाभागश्रांतोसीत्यवदन्द्विजाः इत्युक्त्वासूपविष्टेषुसर्वेषुचतप-
स्विषु २५ तपोवृद्धिंततस्पृष्ट्वासर्वान्मुनिगणान्मुदा निर्दिष्टमासनंभेजेविनयाद्रौमहर्षणिः
२६ सुखासीनंततस्तंतुविश्रांतमुपलक्ष्यच श्रोतुकामाःकथाःपुण्याइदंवचनमब्रुवन् २७
ऋषयऊचुः सूतसूतमहाभागभाग्यवानसिसांप्रतम् पाराशर्यवचोहार्दंत्वंवदकृपया
गुरोः २८ सुखीकच्चिद्भवानद्यचिराद्दृष्टःकथंवने श्लाघनीयोऽसिपूज्योऽसिव्यासशिष्यशि
रोमणे २९ संसारेस्मिन्नसारेतुश्रोतव्यानिसहस्रशः तत्रश्रेयस्करंस्वल्पंसारभूतंचयद्भवे-
त् ३० तन्नोवदमहाभागयत्तेमनसिनिश्चितम् संसारार्णवमग्नानांपारदंशुभदंचयत्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

३१ अज्ञानतिमिरांधानांनेत्रदानपरायण वदशीघ्रंकथासारंभवरोगरसायनम् ३२ ह
रिलीलारसोपेतंपरमानंदकारणम् एवंपृष्टःशौनकाद्यैःसूतःप्रोवाचप्रांजलिः ३३ सू
तउवाच शृण्वंतुमुनयःसर्वेमदुक्तंकमनोहरम् आदावहंगतोविप्रास्तीर्थंपुष्करसंज्ञि-
तम् ३४ स्नात्वातृप्त्वाऋषीन्पुण्यान्सुरान्पितृगणानथ ततःप्रयातोयमुनांप्रतिबंधवि
नाशिनीम् ३५ क्रमादन्यानितीर्थानिगत्वागंगामुपागतः ततःकाशीमुपागम्यगयांगत्वान
तःपरम् ३६ पितॄन्निस्तानतोवेणींकृष्णांचतदनंतरम् ततःस्नात्वाचगंडक्यांपुलहाश्रममव्र
जम् ३७ धेनुमत्यामहंस्नात्वाततःसारस्वतेतटे चिरान्नमुषितोविप्रास्ततोगोदावरींगतः३८
कृतमालांचकावेरींनिर्विंध्यांताम्रपार्णिकाम् तापींवैहायसींनंदांनर्मदांशर्मदांगतः ३९ ग
त्वाचर्मण्वतींपश्चात्सेतुबंधमथागमम् ततोनारायणंद्रष्टुंगतोहंबदरीवनम् ४० ततोनारा
यणंदृष्ट्वानापसानभिवाद्यच नत्वास्तुत्वाचतंदेवंसिद्धक्षेत्रमुपागतः ४१ एवमादिषुतीर्थेषु
भ्रमन्नागतवान्कुरून् जांगलंदेशमासाद्यहस्तिनापुरगोभवम् ४२ तत्रश्रुतंविष्णुरातो
राज्यमुत्सृज्यजग्मिवान् गंगातीरंमहापुण्यमृषिभिर्बहुभिर्द्विजाः ४३ तत्रसिद्धाःसमाजग्मु
र्योगिनःसिद्धिभूषणाः देवर्षयश्चतत्रैवनिराहाराश्चकेचन ४४ वातांबुपर्णाहाराश्चश्वा-
साहाराश्चकेचन फलाहाराःपरेकेचित्फेनाहाराश्चकेचन ४५ तंसमाजंप्रष्टुकामस्तत्रा
हमगमंद्विजाः तत्राजगामभगवान्ब्रह्मभूतोमहामुनिः ४६ व्यासपुत्रोमहातेजाःशुकदे

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वः प्रतापवान् श्रीकृष्णचरणांभोजे मनसो धारणां दधत् ४७ तं द्व्यष्टवर्षं योगीशं कंबुकंठं
महोन्नतम् स्निग्धालकावृतसुखं गूढजत्रुं ज्वलत्प्रभम् ४८ अवधूतं ब्रह्मभूतं ष्ठीवद्भिर्बालकैर्वृ
तम् स्त्रीगणैर्धूलिहस्तैश्च मक्षिकाभिर्गजो यथा ४९ धूलिधूसरसर्वांगं शुकं दृष्ट्वा महामुनिम्
मुनयः सहसोत्तस्थुर्बद्धांजलिपुटा मुदा ५० स्त्रियो मूढाश्च बालास्ते तं दृष्ट्वा दूरतः स्थिताः पश्चा
त्तापसमायुक्ताः शुकं नत्वा गृहान् ययुः ५१ आसनं कल्पयांचक्रुः शुकायोन्नतमुत्तमम् आसेदु
र्मुनयो भोजकर्णिकायाश्छदा इव ५२ तत्रोपविष्टो भगवान् महामुनिर्व्यासात्मजो ज्ञानमहा-
ब्धिचंद्रमाः पूजां दधत् ब्राह्मणकल्पितां तदा राजत्ताराहृतचंद्रमा इव ५३ इति श्रीबृहन्ना
रदीये पुरुषोत्तममहात्म्ये शुकदेवागमनं नाम प्रथमोऽध्यायः १ सूत उवाच राज्ञा पृष्टेन शु
केनोक्तं श्रीमद्भागवतं परम् शुकप्रसादात्तच्छ्रुत्वा दृष्ट्वा राज्ञो विमोक्षणम् १ अत्राहमागतो विप्रा
न् सत्रोद्यमपरायणान् द्रष्टुकामः कृतार्थोऽहं जातो दीक्षितदर्शनात् २ ऋषय ऊचुः साधो
वार्त्तांतरं त्यक्त्वा सूत पूर्वं वदस्व नः कृष्णद्वैपायनमुखात् यच्छ्रुतं तत्प्रसादतः ३ सारात्सारतरां
पुण्यां कथामात्मप्रसादनीम् पाययस्व महाभाग सुधाधिकतरां पराम् ४ सूत उवाच
विलोमजोपि धन्योस्मि यन्मां पृच्छत सत्तमाः यथाज्ञानं प्रवक्ष्यामि यच्छ्रुतं व्यासवक्त्रतः ५ ए
कदा नारदो गच्छन्नरनारायणालयम् तापसैर्बहुभिः सिद्धैर्देवैरपि निषेवितम् ६ बदर्यक्षामलै
र्बिल्वै राम्रै राम्रातकैरपि कपित्थैर्जंबुनीपाद्यैर्वृक्षैरन्यैर्विराजितम् ७ विष्णुपादोदकी पुण्या ऽल

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कंदास्तितत्रच तत्रगत्वानमद्देवंनारायणमहामुनिम् ८ परब्रह्मणिसंलग्नमानसंत्वजितें
द्रियम् जितारिषट्कममलंप्रस्फुरद्देहलप्रभम् ९ नमस्कृत्वाक्रसाष्टांगंदेवदेवंतपस्वि
नम् कृतांजलिपुटोभूत्वातुष्टावनारदोविभुम् १० नारदउवाच देवदेवजगन्नाथ
कृपाकूपारसत्पते सत्यव्रतास्त्रिसत्योसिसत्यात्मासत्यसंभवः ११ सत्ययोनेनमस्तेस्तुत्वा
महंशरणंगतः तपस्तेखिलशिक्षार्थंमर्यादास्थापनायच १२ अन्यथैककृतात्पापात्कलौ
मज्जतिमेदिनी तथैवपुण्यात्तरतिपुण्यपापिजनावृता १३ कृतादिषुयथापूर्वमेकगंतस्त
मस्तगम् तादृक्स्थितिंनिराकृत्यकलौकर्त्तैवकेवलम् १४ लिप्यतेपुण्यपापाभ्यामितितत्त
पसिस्थितिः भगवन्प्राणिनःसर्वेविषयासक्तमानसाः १५ दारापत्यगृहासक्तास्तेषांहितक
रंचयत् ममापिहितकृत्किंचिद्विचार्यवक्तुमर्हसि १६ त्वन्मुखाच्छ्रोतुकामोहंब्रह्मलोकादि
हागतः उपकारप्रियोविष्णुरितिवेदविनिश्चितम् १७ तस्माल्लोकोपकारायकथासारंवदाधु
ना यस्यश्रवणमात्रेणनिर्भयंविंदतेपदम् १८ नारदस्यवचःश्रुत्वाप्रहस्यभगवानृषिः क-
थांकथितुमारेभेपुण्यांभुवनपावनीम् १९ श्रीनारायणउवाच गोपांगनावदन
पंकजषट्पदस्यरासेश्वरस्यरसिकाभरणस्यपुंसः वृंदावनेविहरतोव्रजभर्तुरादेः पुण्यांक
थांभगवतःशृणुनारदत्वम् २० चक्रुर्निमेषपतितोजगतांविधातातत्कर्मवत्सकथितुंभुवि-
कःसमर्थः त्वंचापिनारदमुनेभगवच्चरित्रंजानासिसारसरसंचवसामगाय्यम् २१ तथा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पिवक्ष्येपुरुषोत्तमस्यमाहात्म्यमत्यद्भुतमादरेण दारिद्र्यवैधव्यहरंयशस्यंसत्पुत्रदंमोक्षद
माशुसेव्यम् २२ नारदउवाच पुरुषोत्तमस्तकोदेवोमाहात्म्यंतस्यकिंमुने अ
त्यद्भुतमिवाभातिविस्तरेणावदस्वमे २३ सूतउवाच नारदोक्तंवचःश्रुत्वामुनिर्ना
रायणोब्रवीत् समाधायमनःसम्यक्मुहूर्त्तंपुरुषोत्तमेत् २४ श्रीनारायणउवाच
पुरुषोत्तमेतिमासस्यनामाप्यस्तिसहेतुकम् तस्यस्वामीकृपासिंधुःपुरुषोत्तमउच्यते
२५ ऋषिभिःप्रोच्यतेतस्मान्मासःश्रीपुरुषोत्तमः तस्यव्रतविधानेनप्रीतःस्यात्पुरुषोत्त
मः २६ नारदउवाच संतिमध्वादयोमासाःसेश्वरास्तेश्रुतामया तन्मध्येनश्रु-
तोमासःपुरुषोत्तमसंज्ञकः २७ पुरुषोत्तमस्तकोमासस्तस्यस्वामीकृपानिधिः पुरुषोत्त
मःकथंजातस्तन्मेब्रूहिकृपानिधे २८ स्वरूपंतस्यमासस्यसविधानंवदप्रभो किंकर्त्तव्यं-
कथंस्नानंकिंदानंतत्रसत्पते २९ जपपूजोपवासादिसाधनंकिंचभण्यताम् तुष्येत्कृतेनको
देवःकिंफलंवाप्रयच्छति ३० एतदन्यच्चयत्किंचित्तत्त्वंब्रूहितपोधन अनापृष्टमपिब्रूयुः
साधवोदीनवत्सलाः ३१ नरायेभुविजायंतेपरभाग्यानुवर्त्तिनः दारिद्र्यपीडितानित्यंरो-
गिणःपुत्रकांक्षिणः ३२ जडामूकादांभिकाश्चहीनविद्याःकुचैलिनः नास्तिकाल्पदानीचा
जर्जराःपरसेविनः ३३ नष्टाशाभग्नसंकल्पाःक्षीणसत्त्वाःकुरूपिणः रोगिणःकुष्ठिनोव्यं ३
गाश्चेन्नहीनाश्चकेचन ३४ इष्टमित्रकलत्रासपितृमातृवियोगिनः शोकदुःखादिशुष्कांगाः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

स्वेष्टवस्तुविवर्जिताः ३५ पुनर्नैवंविधास्तेस्युर्यत्कृतेनश्रुतेनच पठितेनानुचीर्णेनतद्वदस्वममम
प्रभो ३६ वैधव्यंवैध्यतादोषहीनांगत्वदुराधयः रक्तपित्ताद्यपस्माराजयक्ष्मादयश्चये ३७
एतैर्दोषसमूहैश्चदुःखितान्वीक्ष्यमानवान् दुःखितोऽस्मिजगन्नाथकृपांकृत्वाममोपरि ३८
विस्तरेणवदब्रह्मन्मन्मनोमोदहेतुकम् सर्वज्ञःसर्वतत्त्वानांनिधानंत्वमसिप्रभो ३९ सूतउ
वाच इतिविधितनयोदितंरसालंजनहितहेतुनिशम्यदेवदेवः अभिनवघनरावरम्यवाचा
ऽवददभिपूज्यमुनिंसुधांशुशांतम् ४० इतिश्रीबृहन्नारदीयेपुरुषोत्तममाहात्म्येश्रीनारा
यणनारदसंवादेप्रश्नविधिर्नामद्वितीयोऽध्यायः २ ऋषयऊचुः नारायणोनरसखो
यदुवाचशुभंवचः नारदायमहाभागतन्नोवदसविस्तरम् १ सूतउवाच नारायणव-
चोरम्यंश्रूयतांद्विजसत्तमाः यदुक्तंनारदायैतत्प्रवक्ष्यामियथाश्रुतम् २ श्रीनारायणउ
वाच शृणुनारदवक्ष्यामियदुक्तंहरिणापुरा राज्ञेयुधिष्ठिरायैवश्रीकृष्णेनमहात्मना ३ ए
कदाधार्मिकोराजाऽजातशत्रुर्युधिष्ठिरः द्यूतेपराजितोदुष्टैर्धार्त्तराष्ट्रैश्छलप्रियैः ४ समक्षम-
ग्निसंभूताकृष्णाधर्मपरायणा दुःशासनेनदुष्टेनकचेष्वादायकर्षिता ५ आकृष्टानिचवासां
सिश्रीकृष्णेनसुरक्षिता पश्चाद्राज्यंपरित्यज्यप्रयाताःकाम्यकंवनम् ६ अत्यंतक्लेशमापन्नाः
पार्थावन्यफलाशिनः विष्वक्चाचिताःसर्वेगजाइववनौकसः ७ अथतान्दुःखितान्दृष्ट्वाभ
गवान्देवकीसुतः जगामकाम्यकंवनंमुनिभिःपरिवारितः ८ तंदृष्ट्वासहसोत्तस्थुर्देहाःप्रा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्राणानिवागतान् पार्थाःसस्वाजिरेप्रीत्याश्रीकृष्णांप्रेमविकलाः ९ तौचानीनमतांभक्त्या
यमौहरिपदांबुजम् द्रौपदीतंननामाशकृशनैःशनैरतंद्रिता १० तान्दृष्ट्वादुःखितान्पार्था-
न्गौरवाजिनवाससः धूलिभिर्धूसरान्रूक्षान्सर्वतःकचसंवृतान् ११ पांचालीमपितन्वंगीं
तादृशींदुःखसंवृताम् तेषांदुःखमतीवोग्रंदृष्ट्वैवातीवदुःखितः १२ धार्त्तराष्ट्रान्दग्धुकामो
भगवान्भक्तवत्सलः चक्रेकोपंसविश्वात्माभ्रूभंगकुटिलेक्षणः १३ कोटिकालकरालास्यः
प्रलयाग्निरिवोत्थितः संदष्टोष्ठपुटःप्रोच्चैस्त्रिलोकींज्वलयन्निव १४ सीतावियोगसंतप्तः
साक्षाद्दाशरथिर्यथा तमालक्ष्यतदावीरोबीभत्सुर्जातवेपथुः १५ उत्थायकृष्णांतुष्टाव
बद्धांजलिपुटंभिया धर्मानुमोदितःशीघ्रंद्रौपद्याचतथापरैः १६ अर्जुनउवाच
हेकृष्णजगतांनाथनाथनाहंजगद्बहिः त्वमेवजगतांपातामांनपासिकथंप्रभो १७ य
च्चक्षुःपतनेनैवब्रह्मणःपतनंभवेत् तत्कोपेनभवेत्किंवाकोवेदकिंभविष्यति १८ क्रोधंसं
हरसंहर्त्तस्त्वाततातजगत्पते त्वद्विधानांचकोपेनजगतःप्रलयोभवेत् १९ वंदेत्वांसर्वत
त्वज्ञंसर्वकारणकारणम् वेदवेदांगबीजस्यबीजंश्रीकृष्णमीश्वरम् २० त्वमीश्वरोऽसृजः
सर्वंजगदेतच्चराचरम् सर्वमंगलमांगल्यबीजरूपःसनातनः २१ सकथंस्वकृतंहन्यात्
विश्वमेकापराधतः मशकान्भस्मसात्कर्त्तुंकोवादहतिमंदिरम् २२ श्रीनारायणउवा ४
च इतिविज्ञाप्यश्रीकृष्णांफाल्गुनःपरवीरहा बद्धांजलिपुटोभूत्वाप्रणनामजनार्दनम्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

२३ सूतउवाच हरिःक्रोधंनिरस्याशुसौम्योऽभूच्चंद्रमाइव नमालक्ष्यतदासर्वेपांड
वाःस्वास्थ्यमागताः २४ प्रीत्युत्फुल्लमुखाःसर्वेप्रणेमुःप्रेमविह्वलाः श्रीकृष्णंपूजयांचक्रुर्व-
न्यैर्मूलफलादिभिः २५ श्रीनारायणउवाच ततःप्रसन्नंश्रीकृष्णंशरण्यंभक्तव
त्सलम् विनयावनतोभूत्वाहृष्टहत्प्रेमपरिप्लुतः २६ बद्धांजलिर्गुडाकेशोनामंनामंपुनःपुनः
तंतथाकृतवान्प्रश्नंयथापृच्छतियंभवान् २७ श्रुत्वैवंभगवान्दध्यौमुहूर्त्तंमनसाहरिः ध्यात्वा
ऽथास्यकृत्स्नहृद्गंपांचालींचधृतव्रताम् उवाचवदतांश्रेष्ठःपांडवानांहितंवचः २८ श्री
कृष्णउवाच शृणुराजन्महाभागबीभत्सोत्वत्कथमद्वचः अपूर्वोयंकृतःप्रश्नोनोत्तरंवक्तुमु
त्सहे २९ एषगुह्यतरोलोकेऋषीणामपिदुर्घटः तथापिवक्ष्येमित्रत्वाद्भक्तत्वाच्चतवार्जुन
३० तदुत्तरमतीवोग्रंक्रमतःशृणुसुव्रत मध्वादयश्चयेमासालवपक्षाश्चनाडिकाः ३१
यामास्त्रियामाःकृतवोमुहूर्त्तान्ययनेउभे हायनंचयुगान्येवपरार्द्धांताःपरेचये ३२ नद्योर्णव
ह्रदाःकूपा वापीपल्वलनिर्झराः लतौषधिद्रुमाश्चैववल्वकुसाराःपादपाश्चये ३३ वनस्पति
पुरग्रामागिरयःपत्तनानिच एतेसर्वेमूर्त्तिमंतःपूज्यंतेस्वात्मनोगुणैः ३४ नतेषांकश्चिदप्यास्ति
ह्यपूज्यःस्वामिवर्जितः स्वेस्वेऽधिकारेसततंपूज्यंतेफलदायिनः ३५ स्वस्वामियोगमाहा-
त्म्यात्सर्वेसौभाग्यशालिनः अधिमासःसमुत्पन्नःकदाचित्पांडुनंदन ३६ तमूचुःसकलालोका
असहायंजुगुप्सितम् अनर्होमलमासोऽयंरविसंक्रमवर्जितः ३७ अस्पृश्योमलरूपत्वाच्छु

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पु॰मा भेकर्मणिगर्हितः श्रुत्वैतद्वचनंलोकान्निरुद्योगोहतप्रभः ३८ दुःखान्वितोऽतिखिन्नात्माचिं अ॰
५ ताग्रस्तैकमानसः मुमूर्षुरभवत्तेनहृदयेनविदूयता पश्चाद्धैर्यंसमालंब्यमामसौशरणंगतः ३
३९ प्राप्तोवैकुंठभवनंयत्राहमवसंन्नर अंतर्गृहंसमागत्यमामसौदृष्टवान्परम् ४० अ
मूल्यरत्नरचितेहेमसिंहासनेस्थितम् तदानींमामसौदृष्ट्वादंडवत्पतितोभुवि ४१ प्रांज
लिःप्रयतोभूत्वामुंचन्नश्रूणिनेत्रतः वाचागद्गदयासौम्यंबभाषेधैर्यमुद्वहन् ४२ सूतउ
वाच इत्युक्त्वाबदरीनाथोविरराममहामुनिः तच्छ्रुत्वापुनरेवाहनारदोभक्तवत्सलः ४३
नारदउवाच इत्थंगत्वाभवनममलंपूर्णरूपस्यविष्णोर्भक्तिप्राप्यंजगदघहरंयो
गिनामप्यगम्यम् यत्रैवास्तेजगदभयदोब्रह्मरूपोमुकुंदस्तत्पादाब्जेशरणमगमत्किंबभाषे
ऽधिमासः ४४ इतिश्रीबृहन्नारदीयेपुराणेपुरुषो॰माहात्म्येधिमासस्यवैकुंठप्रापणं-
नामतृतीयोऽध्यायः ३ श्रीनारायणउवाच शृणुनारदवक्ष्येहंलोकानांहित
काम्यया अधिमासेनयत्प्रोक्तंहरेरग्रेसुभंवचः १ अधिमासउवाच अधिनाथ
कृपानिधेहरेनकथंरक्षसिमामिहागतम् कृपणंप्रबलैर्निराकृतंमलमासेत्यभिधांविधाय
मे २ शुभकर्मणिवर्जितंहिमांनिरधीशंमलिनंसदैवतैः अवलोकयतोदयालुताक्वगता
तेद्यकठोरताकथम् ३ वसुदेववरांगनायथाखलकंसानलतःस्करक्षिता वदमांशरणाग ५
तंकथंनतथाद्यावसिदीनवत्सल ४ द्रुपदस्यसुतायथापुराखलदुःशासनदुःखतोऽविता

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वदमांशरणागतंकथंनतथाद्यावसिदीनवत्सल ५ यमुनाविषतोयतोऽविताःपशुपालाःपशवोयथात्वया वदमांशरणागतंकथंनतथाद्यावसिदीनवत्सल ६ पशवःपशुपास्तदंगनाअविताद्दावधनंजयाद्यथा वदमांशरणागतंकथंनतथाद्यावसिदीनवत्सल ७ पृथिवीपतयोयथाविताभ्मगधेशालयबंधनात्त्वया वदमांशरणागतंकथंनतथाद्यावसिदीनवत्सल ८ गजनायकएत्यरक्षितोझ्झादितिग्राहमुखाद्यथात्वया वदमांशरणागतंकथंनतथाद्यावसिदीनवत्सल ९ श्रीनारायणउवाच इतिविज्ञाप्यभूमानंविररामनिरीश्वरः मलमासोऽश्रुवदनस्तिष्ठन्नग्रेजगत्पतेः १० तदानींश्रीहरिस्तूर्णंकृपयाप्लाविताभृशम् उवाचदीनवदनंमलमासंपुरःस्थितम् ११ श्रीहरिरुवाच वत्सवत्सात्किमत्यंतदुःखमग्नोसिसांप्रतम् एतादृशंमहद्दुःखंकिंतेमनसिवर्त्तते १२ त्वामहंदुःखसंमग्नमुद्धरिष्यामिमाशुचः नमेशरणमापन्नःपुनःशोचितुमर्हति १३ इहागत्यमहादुःखीपतितोपिनशोचति किमर्थंत्वमिहागत्यशोकसंमग्नमानसः १४ अशोकमजरंनित्यंसानंदंमृत्युवर्जितम् वैकुंठमीदृशंप्राप्यकथंदुःखान्वितोभवान् १५ त्वामत्रदुःखितंदृष्ट्वावैकुंठस्थाःसुविस्मिताः किमर्थंमर्त्तुकामोसितन्मेवत्सवदाधुना १६ श्रीनारायणउवाच श्रुत्वेदंभगवद्वाक्यंविभारइवभारभूत् श्वासोच्छ्वाससमायुक्तउवाचमधुसूदनम् १७ अधिमासउवाच अज्ञातंकिंचिन्नैवास्तिसर्वत्रभगवंस्तव आकाशइवसर्वत्रविभ्विंव्याप्यव्यवस्थितः १८ चराचरगतोवि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ष्णुःसाक्षीसर्वस्यविश्वदृक् कूटस्थेत्वयिसर्वाणिभूतानिचव्यवस्थया १९ संस्थितानिज
गन्नाथनकिंचिद्भवताविना किन्नजानासिभगवन्निर्भाग्यस्यममव्यथाम् २० तथापिव-
च्मिहेनाथदुःखजालमपावृतम् तादृशंनैवकस्यापिनश्रुतंनावलोकितम् २१ क्षणालवामुहू
र्त्तानिपक्षामासादिवानिशम् स्वामिनामधिकारैस्तेमोदंतेनिर्भयाःसदा २२ नमेनामननमेस्वा
मीनाहिकश्चिन्ममाश्रयः तस्मान्निराकृतःसर्वैःसाधिदेवैःस्वकर्मणः २३ निषिद्धोमलमासोयमि
त्यंधोवटगःसदा तस्माद्विनष्टुमिच्छामिनाहंजीवितुमुत्सहे २४ कुजीविताद्वरंमृत्युर्नित्यदग्धः
कथंस्वपेत् अतःपरंमहाराजवक्तव्यंनावशिष्यते २५ परदुःखासहिष्णुस्त्वमुपकारप्रियोमतः वे
देषुचपुराणेषुप्रसिद्धःपुरुषोत्तमः २६ निजधर्मंसमालोच्ययथारुचितथाकुरु पुनःपुनःपामरेण
नवक्तव्यःप्रभुर्महान् २७ मरिष्येहंमरिष्येऽहंमरिष्येऽहंपुनःपुनः इत्युक्त्वामलमासोऽयंविररा
मविधेःसुत २८ ततःपपातसहसासान्निधौश्रीरमापतेः तत्रतंपतितंदृष्ट्वासंसज्जातासुविस्मि
ता २९ श्रीनारायणउवाच इत्युक्त्वाविरतिमुपागतेऽधिमासेश्रीकृष्णोबहुलकृपाभराव
सन्नः प्रावोचज्जलदगभीररावरम्यंनिर्वाणंशिशिरमयूखवन्नयंस्तम् ३० सूतउवाच
नारायणस्यनिगमर्द्धिपरायणस्यपापौघवार्द्धिवडवाग्निवचोवदातम् श्रुत्वाप्रहर्षितमनामुनिरा
बभाषेशुश्रूषुरादिपुरुषस्यवचांसिविप्राः ३१ इतिश्रीबृ॰पुरुषोत्तममाहात्म्येविज्ञाप्तिर्नामचतु ६
र्थोऽध्यायः४ नारदउवाच किमुवाचमहाभागश्रुत्वातद्वचनंहरिः चरणाग्रेनिपतितमधिमास

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तपोनिधे १ श्रीनारायणउवाच शृणुनारदवक्ष्यामियदुक्तंहरिणानघ धन्योऽसित्वंमुनिश्रेष्ठय
न्मांपृच्छसिसत्कथाम् २ श्रीकृष्णउवाच शृणुतस्यवृत्तांतंप्रवक्ष्यामितवाग्रतः नैऋकोणसमा
दिष्टस्तदानींहरिणार्जुन ३ वीजयामासपक्षेणतंमासंमूर्छितंखगः उत्थितःपुनरेवाहनैतन्मेरोचते
विभो ४ अधिमासउवाच पाहिपाहिजगन्नातःपाहिविष्णोजगत्पते उपेक्षसेकथंनाथशरणंमा
मुपागतम् ५ इत्युक्त्वावेपमानंतंविलपंतंमुहुर्मुहुः तमुवाचहृषीकेशोवैकुंठनिलयोहरिः ६ श्री
विष्णुरुवाच उत्तिष्ठोत्तिष्ठभद्रंतेविषादंवत्समाकुरु त्वद्दुःखंदुर्निवार्यंमेप्रतिभातिनिरीश्वर ७ इ
त्युक्त्वामनसिध्यात्वातदुपायंक्षणंप्रभुः विनिश्चित्यपुनर्वाक्यमुवाचमधुसूदनः ८ श्रीविष्णुरुवा
च वत्सागच्छमयासार्द्धंगोलोकंयोगिदुर्लभम् यत्रास्तेभगवान्कृष्णःपुरुषोत्तमईश्वरः ९ गो
पिकावृन्दमध्यस्थोद्विभुजोमुरलीधरः नवीननीरदश्यामोरक्तपंकजलोचनः १० शारदीयपार्व
णेंदुशोभातिरुचिराननः कोटिकंदर्पलावण्यलीलाधाममनोहरः ११ पीतांबरधरःस्रग्वीवनमा
लाविभूषितः सद्रत्नभूषणश्रेमभूषणोभक्तवत्सलः १२ चंदनोक्षितसर्वांगःकस्तूरीकुंकुमान्वितः
श्रीवत्सवक्षाःसंभ्राजत्कौस्तुभेनविराजितः १३ सद्रत्नसाररचितकिरीटीकुंडलोज्ज्वलः रत्नसिं
हासनारूढःपार्षदैःपरिवेष्टितः १४ सएवपरमंब्रह्मपुराणपुरुषोत्तमः स्वेच्छामयःसर्वबीजंस-
र्वाधारःपरात्परः १५ निरीहोनिर्विकारश्चपरिपूर्णतमःप्रभुः प्रकृतेःपरईशानोनिर्गुणोनित्यवि
ग्रहः १६ गच्छावस्तत्रत्वद्दुःखंश्रीकृष्णोव्यपनेष्यति श्रीनारायणउवाच इत्युक्त्वातंकरेकृत्वागो

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

लोकंगतवान्हरिः१७ अज्ञानांधतमोध्वंसंज्ञानवर्त्मप्रदीपकम् ज्योतिःस्वरूपंप्रलयेपुरासीत्केवलं
मुने१८ सूर्यकोटिनिभंनित्यमसंख्यंविश्वकारणम् विभोःस्वेच्छामयस्यैवतज्ज्योतिरुल्बणंमहत्
१९ ज्योतिरभ्यंतरेलोकत्रयमेवमनोहरम् तस्यैवोपरिगोलोकःशाश्वतोब्रह्मवन्मुने२० त्रिकोटियोजना
यामोविस्तीर्णोमंडलाकृतिः तेजःस्वरूपःसुमहत्रत्नभूमिमयःपरः२१ अदृश्योयोगिभिःस्वप्नेदृश्योग
म्यश्चवैष्णवैः ईशेनविधृतोयोगैरंतरिक्षास्थितोवरः२२ आधिव्याधिजरामृत्युशोकभीतिविवर्जितः
सद्रत्नभूषितासंख्यमंदिरैःपरिशोभितः२३ तदधोदक्षिणेसव्येपंचाशत्कोटिविस्तरात् वैकुंठःशिव
लोकश्चतत्समःसुमनोहरः२४ कोटियोजनविस्तीर्णोवैकुंठोमंडलाकृतिः लसत्पीतपटारम्यायत्र
तिष्ठंतिवैष्णवाः२५ शंखचक्रगदापद्मश्रियाजुष्टचतुर्भुजाः स्त्रियोलक्ष्मीसमाःसर्वाःकूजन्नूपुरमे-
खलाः२६ सव्येनशिवलोकश्चकोटियोजनविस्तृतः लयशून्यश्चसृष्टौचपार्षदैःपरिवारितः२७ नि
वसंतिमहाभागागणायत्रकपर्द्दिनः भस्मोद्धूलितसर्वांगानागयज्ञोपवीतिनः२८ अर्द्धचंद्रलसद्भा-
लाःशूलपट्टिशपाणयः सर्वेगंगाधराःशूरास्त्र्यंबकाजयशालिनः२९ गोलोकाभ्यंतरेज्योतिरती
वसुमनोहरम् परमाह्लादकंशश्वत्परमानंदकारणम्३० ध्यायंतेयोगिनःशश्वत्योगेनज्ञानच
क्षुषा तदेवानंदजनकंनिराकारंपरात्परम्३१ तज्ज्योतिरंतरेरूपमतीवसुमनोहरम् इंदीवरदल ७
श्यामंपंकजारुणलोचनम्३२ कोटिशारदपूर्णेंदुशोभातिरोचनाननम् कोटिमन्मथसौंदर्यली
लाधाममनोहरम्३३ द्विभुजंमुरलीहस्तंसुस्मितंपीतवाससम् श्रीवत्सवक्षसंभ्राजत्कौस्तुभे

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नविराजितम् ३४ सद्रत्नकोटिरचितकरीटकटकोज्वलम् रत्नसिंहासनस्थंचवनमालाविभू
षितम् ३५ तदेवपरमंब्रह्मपूर्णंश्रीकृष्णसंज्ञकम् स्वेच्छामयंसर्वबीजंसर्वाधारंपरात्परम् ३६
किशोरवयसंशश्वद्गोपवेषविधायकम् कोटिपूर्णेदुशोभाढ्यंभक्तानुग्रहकारकम् ३७ निरीहंनि
र्विकारंचपरिपूर्णतमंप्रभुम् रासमंडपमध्यस्थंशांतंरासेश्वरंहरिम् ३८ मंगलंमंगलार्हंचसर्वमंग
लमंगलम् परमानंदराजंचसत्यमक्षरमव्ययम् ३९ सर्वसिद्धेश्वरंसर्वसिद्धिरूपंचसिद्धिदम् प्र
कृतेःपरमीशानंनिर्गुणनित्यविग्रहम् ४० आद्यंपुरुषमव्यक्तंपुरुहूतंपुरुस्तुतम् नित्यंस्वतंत्रमेकं
चपरमात्मस्वरूपकम् ४१ ध्यायंतेवैष्णवाःशांताःशांतंशांतिपरायणम् एवंरूपंपराविभ्रद्भग
वानेकएवसः ४२ श्रीनारायणउवाच एवमुक्त्वाततोविष्णुरधिमाससमन्वितः गोलोकम
गमच्छीघ्रंविरजावेष्टितंपरम् ४३ सूतउवाच इतीरयित्वागिरमात्तसत्क्रियांमुनीश्वरेतूष्
णीमवस्थितेमुनिः जगादवाक्यंविधिजोमहोत्सवाच्छुश्रूषुरानंदनिधेर्नवाःकथाः ४४ इतिश्री
बृ० श्रीनारायणनारदसंवादेपुरुषो० विष्णोर्गोलोकगमनंनामपंचमोध्यायः ५ नारदउवाच
वैकुंठाधिपतिर्गत्वागोलोकेकिंचकारह तद्वदस्वकृपांकृत्वामह्यंशुश्रूषवेऽनघ १ श्री
नारायणउवाच शृणुनारदवक्ष्येऽहंयज्जातंतत्रतेनघ विष्णुर्गोलोकमगमदधिमासेनसंयु
तः २ तन्मध्येभगवद्धामसर्वाशीस्तंभैःसुशोभितम् ददर्शदूरतोविष्णुर्ज्योतिर्धाममनोहरम् ३
तत्तेजःपिहिताक्षोसौशनैरुन्मील्यलोचने मंदंमंदंजगामाधिमासंकृत्वास्वपृष्ठतः ४ उपमंदिर

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मासाद्यस्साधिमासोमुदान्वितः उत्थितैर्द्वारपालैश्चवंदितांघ्रिर्हरिःशनैः ५ प्रविष्टोभगवद्धाम
शोभासंमुष्टलोचनः तत्रगत्वाननामाशुश्रीकृष्णंपुरुषोत्तमम् ६ गोपिकावृंदमध्यस्थरत्नसिं
हासनासनम् नत्वोवाचरमानाथोबद्धांजलिपुटःपुरः ७ श्रीविष्णुरुवाच वंदेविष्णुगुणातीतं
गोविंदमेकमक्षरम् अव्यक्तमव्ययंव्यक्तंगोपवेषविधायिनम् ८ किशोरवयसंशांतंगोपीकांतं
मनोहरम् नवीननीरदश्यामंकोटिकंदर्पसुंदरम् ९ वृंदावनवनाभ्यंतरासमंडलसंस्थितम् ल
सत्पीतपटंसौम्यंत्रिभंगललिताकृतिम् १० रासेश्वरंरासवासंरासोल्लाससमुत्सुकम् द्विभुजंमु
रलीहस्तंपीतवाससमच्युतम् ११ इत्येवमुक्त्वातंनत्वारत्नसिंहासनेवरे पार्षदैःसत्कृतोविष्णुः
सउवासतदाज्ञया १२ श्रीनारायणउवाच इतिविष्णुकृतंस्तोत्रंप्रातरुत्थाययःपठेत्
पापानितस्यनश्यंतिदुःस्वप्नःसत्फलप्रदः १३ भक्तिर्भवतिगोविंदेपुत्रपौत्रविवर्द्धिनी अकी-
र्तिःक्षयमाप्नोतिसत्कीर्तिर्वर्द्धतेऽचिरम् १४ उपविष्टस्ततोविष्णुःश्रीकृष्णचरणांबुजे नामया
मासतंमासंवेपमानंतदग्रतः १५ तदापप्रच्छश्रीकृष्णःकोयंकस्मादिहागतः कस्माद्रुदतिगो
लोकेनकश्चिद्दुःखमश्नुते १६ गोलोकवासिनःसर्वेसदानंदपरिप्लुताः स्वप्नेपिनैवश्रृण्वंति-
दुर्वार्तांचदुरन्वयाम् १७ तस्मादयंकथंविष्णोमदग्रेदुःखितःस्थितः मुंचन्नश्रूणिनेत्राभ्यांवे
पतेचमुहुर्मुहुः १८ श्रीनारायणउवाच नवांबुदानीकमनोहरस्यगोलोकना
थस्यवचोनिशम्य उवाचविष्णुर्मलमासदुःखंप्रोत्थायासिंहासनतःससंभ्रमम् १९ श्रीवि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ष्णुरुवाच वृंदावनकलानाथश्रीकृष्णमुरलीधर श्रूयतामधिमासोयंदुःखवांछितवाग्र
तः २० तस्मादहमिहायातोगृहीत्वामुनिरीश्वरम् दुःखदावानलंतीव्रमेतदीयंनिराकुरु
२१ अयंत्वधिकमासोस्तिव्यपेतरविसंक्रमः मलिनोयमनहोस्तिशुभकर्मणिसर्वदा २२ न
स्नानंनैवदानंचकर्त्तव्यंप्रभुवर्जिते एवंतिरस्कृतःसर्वैर्वनस्पतिलतादिभिः २३ मासैर्द्वादशभि
श्चैवकलाकाष्ठालवादिभिः अयनैर्हायनैश्चैवस्वामिगर्वसमन्वितैः २४ इतिदुःखानलेनैवदग्धो
यंमर्त्तुमुन्मुखः अन्यैर्दयालुभिःपश्चात्प्रेरितोमामुपागतः २५ शरणार्थीहृषीकेशवेपमानोरुद
न्मुहुः सर्वंनिवेदयामासदुःखजालमसंवृतम् २६ एतदीयंमहद्दुःखमनिवार्यंभवद्दते अत
स्त्वामाश्रितोनूनंकरेकृत्वानिराश्रयम् २७ परदुःखासहिष्णुस्त्वमितिवेदविदोजगुः अतएवं-
निरातंकसानंदंकृपयाकुरु २८ त्वदीयचरणांभोजंगतोनैवावशोचते इतिवेदविदोमिथ्या
कथंभाविजगत्पते २९ मदर्थमपिकर्त्तव्यमेतद्दुःखनिवारणम् सर्वंत्यक्त्वाहमायातोयातंमेसु
फलंकुरु ३० मुहुर्मुहुर्नवक्तव्यंकदापिप्रभुसन्निधौ वदंत्येवंमहाप्राज्ञानित्यंनीतिविशारदाः
३१ इतिविज्ञाप्यभूमानंबद्धांजलिपुटोहरिः पुरस्तस्थौभगवतोनिरीक्षंस्तन्मुखांबुजम् ३२
ऋषयऊचुः सूतसूतवदान्योसिजीवत्वंशाश्वतीःसमाः पिबामोयन्मुखात्सेव्यंहरि-
लीलाकथामृतम् ३३ गोलोकवासिनासूतकिमुक्तंकिंकृतंवद विष्णुश्रीकृष्णसंवादःसर्वलो
कोपकारकः ३४ विधिसुतःकिमपृच्छद्वृषीश्वरंतदधुनावदसूततपस्विनः परमभागवतःस

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हरेस्तत्तुस्तदुदितंवचनंपरमौषधम् ३५ इतिश्रीबृहन्नारदीयेपुराणेपुरुषोत्तममाहात्म्ये
 श्रीनारायणनारदसंवादेपुरुषोत्तमविज्ञप्तिर्नामषष्ठोऽध्यायः ६ सूतउवाच भवद्भिर्यःकृ
तःप्रश्नस्तमनीकरदाशुगः यदुत्तरमुवाचेशस्तद्वदामितपोधनाः १ नारदउवाच विष्टर
श्रवसिमौनमास्थितेसंनिवेद्यपरदुःखमपारम् किंचकारपुरुषोत्तमःपरस्तद्वदस्वबदरीपतेऽ
धुना २ श्रीनारायणउवाच गोलोकनाथोयदुवाचविष्णुंतदेवगुह्यंकथयामिवत्स
वाच्यंसुभक्तायसदास्तिकायशुश्रूषवेदंभविवर्जिताय ३ सत्कीर्तिकृत्पुण्यकरंयशस्यंसत्पु
त्रदंवश्यकरंचराज्ञाम् दारिद्र्यदावाग्निअनल्पपुण्यैःश्राव्यंतथाकार्यमनन्यभक्त्या ४ श्री
पुरुषोत्तमउवाच समीचीनंकृतंविष्णोयदत्रागतवान्भवान् मलमासंकरेकृत्वालोके
कीर्तिमवाप्स्यसि ५ यस्त्वयोरीकृतोजीवःसमयैवोररीकृतः अतएनंकरिष्यामिसर्वोपरि
मयासमम् ६ गुणैःकीर्त्यानुभावेनषड्भगैश्चपराक्रमैः भक्तानांवरदानेनगुणैरन्यैश्चमा
मकैः ७ अहमेतैर्यथालोकेप्रथितःपुरुषोत्तमः तथायमपिलोकेषुप्रथितःपुरुषोत्तमः ८
अस्मैसमर्पिताःसर्वेयेगुणामयिसंस्थिताः पुरुषोत्तमेतिमन्नामप्रथितंलोकवेदयोः ९ न
दप्यस्मैमयादत्तंतवतुष्ट्यैजनार्दन अहमेवास्यसंजातःस्वामीचमधुसूदन १० एतन्नाम्ना
जगत्सर्वंपवित्रंचभविष्यति मत्सादृश्यमुपागम्यमासानामधिपोभवेत् ११ जगत्पूज्योजगद्वं
द्योमासोयंतुभविष्यति पूजकानांचसर्वेषांदुःखदारिद्र्यखंडनः १२ सर्वेमासाःसकामाश्च

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

दीयमासभक्तानांनविलंबःकदाचन मदीयमासभक्तायेममैवातीववल्लभाः २९ यएतस्मिन्म
हामूढाजपदानादिवर्जिताः सत्कर्मस्नानरहितादेवतीर्थद्विजद्विषः ३० जायंतेदुर्भगादुष्टाःप
रभाग्योपजीविनः नकदाचित्सुखंतेषांस्वप्नेपिशशशृंगवत् ३१ तिरस्कुर्वंतियेमूढामलमासंम-
मप्रियम् नाचरिष्यंतियेधर्मंतेसदानिरयालयाः ३२ पुरुषोत्तममासाद्यवर्षेवर्षेतृतीयके नाच
रिष्यंतिधर्मंयेकुंभीपाकेपतंतिते ३३ इहलोकेमहद्दुःखंपुत्रपौत्रकलत्रजम् प्राप्नुवंतिमहा
मूढादुःखदावानलास्थिताः ३४ तेकथंसुखमेधंतेयेषामज्ञानतोगतः श्रीमान्पुण्यतमोमासो
मदीयःपुरुषोत्तमः ३५ याःस्त्रियःसुभगाःपुत्रसुखसौभाग्यहेतवे पुरुषोत्तमेकरिष्यंतिस्ना
नदानार्चनादिकम् ३६ तासांसौभाग्यसंपत्तिसुखपुत्रप्रदोह्यहम् यासांमासोगतःशून्यो
मन्नामापुरुषोत्तमः ३७ नतासामनुकूलोऽहंनसुखंस्वामिजंभवेत् भ्रातृपुत्रधनानांचसु
खंस्वप्नेपिदुर्लभम् ३८ तस्मात्सर्वात्मनासर्वैःस्नानपूजाजपादिकम् विशेषेणप्रकर्त्तव्यंदानं
शक्त्यनुसारतः ३९ येनाहमर्चितोभक्त्यामासेस्मिन्पुरुषोत्तमे धनपुत्रसुखंभुक्त्वापश्चाद्गो-
लोकवासभाक् ४० ममाज्ञयाजनाःसर्वेपूजयिष्यंतिमामकम् सर्वेषामपिमासानामुत्तमोयं
मयाकृतः ४१ अतस्त्वमधिमासस्यचिंतांत्यक्त्वारमापते गच्छवैकुंठमतुलंगृहीत्वापुरुषोत्तमम्
४२ श्रीनारायणउवाच इतिरसिकवचोनिशम्यविष्णुःप्रबलमुदापरिगृह्यमासमे १०
नम् नवजलदरुचंप्रणम्यदेवंझटितिजगामनिजालयंखगेन ४३ इतिश्रीबृहन्नारदी

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

निष्कामोयंमयाकृतः मोक्षदःसर्वलोकानांमत्तुल्योयंमयाकृतः १३ अकामःसर्वकामोवा
योधिमासंप्रपूजयेत् कर्माणिभस्मसात्कृत्वामामेवैष्यत्यसंशयम् १४ यदर्थंचमहाभागा
यतिनोब्रह्मचारिणः तपस्यंतिमहात्मानोनिराहारादृढव्रताः १५ फलपत्रानिलाहाराःका
मक्रोधविवर्जिताः जितेंद्रियाश्चयेसर्वेप्रावृट्कालेनिराश्रयाः १६ शीतातपसहाश्चैवयतंतेग
रुडध्वज तथापिनैवमेयांतिपरमंपदमव्ययम् १७ पुरुषोत्तमस्यभक्तास्तुमासमात्रेणतत्प
दम् अनायासेनगच्छंतिजरामृत्युविवर्जितम् १८ सर्वसाधनतःश्रेष्ठःसर्वकामार्थसिद्धिदः
तस्मात्संसेव्यतामेषमासोयंपुरुषोत्तमः १९ सीतानिक्षिप्तबीजानीवर्द्धंतेकोटिशोयथा त
थाकोटिगुणंपुण्यंकृतंमेपुरुषोत्तमे २० चातुर्मास्यादिभिर्यज्ञैःस्वर्गंगच्छंतिकेचन तत्रत्य-
भोगमासाद्यपुनर्गच्छंतिभूतलम् २१ विधिवत्सेवतेयस्तुपुरुषोत्तममादरात् कुलंस्वकी
यमुद्धृत्यमामेवैष्यत्यसंशयम् २२ मामुपेतोत्रसंसारेजन्ममृत्युभयाकुलम् आधिव्याधिजरा
ग्रस्तंनपुनर्यातिमानवः २३ यद्गत्वानिवर्त्ततेतद्धामपरमंमम इतिछंदोवचःसत्यमसत्यंजा
यतेकथम् २४ एतन्मासाधिपश्चाहंमयैवायंप्रतिष्ठितः पुरुषोत्तमेतिमन्नामतदप्यस्मैसम
र्पितम् २५ तस्मादेतस्यभक्तानांममचिंतादिवानिशिम् तद्भक्तकामनाःसर्वाःपूरणीयाम
यैवाहि २६ कदाचिन्ममभक्तानामपराधोधिगण्यते पुरुषोत्तमभक्तानांनापराधःकदाचन
२७ मदाराधनतोविष्णोमदीयाराधनंप्रियम् मद्भक्तकामनादानेविलंबेहंकदाचन २८ म

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

येपुराणेपुरुषोत्त० श्रीनारायणनारदसंवादेऽधिमासस्यैश्वर्यप्राप्तिर्नामसप्तमोऽध्यायः ७
सूतउवाच नारदःकृतवान्प्रश्नंपुनरेवतपोधनाः विष्णुश्रीकृष्णसंवादंश्रुत्वासं
तुष्टमानसः १ नारदउवाच वैकुंठंगतवतिरुक्मिणीशेकिंजाततदनुवदप्रभोमे
वृत्तांतंहरिस्कृतकृष्णयोश्चसर्वेषांहितकरमादिपुंसोः २ इतिसंप्रश्नसंहृष्टोभगवान्बदरी
पतिः उवाचपुनरेवामुंजगदानंददंवृहत् ३ श्रीनारायणउवाच अथश्रीरुक्मिणीना
थोवैकुंठंगतवान्मुदा तत्रगत्वाऽधिमासंतंवासयामासनारद ४ तत्रैत्यवसतिप्राप्यमोद
मानोभवत्तदा मासानामधिपोभूत्वारमतेविष्णुनासह ५ द्वादशेष्वपिमासेषुमलमासंवरंप्र
भुः विधायमनसातुष्टोवभूवप्रकृतिप्रियः ६ अथार्जुनमुवाचेदंभगवान्भक्तवत्सलः युधि
ष्ठिरंचपांचालींनिरीक्षन्कृपयामुने ७ श्रीकृष्णउवाच जानेऽहंराजशार्दूलत
पोवनमुपागतैः भवद्भिर्दुःखसंमग्नैर्नादृतःपुरुषोत्तमः ८ वृंदावनकलानाथवल्लभःपुरुषो
त्तमः प्रमादात्तुगतवान्मासोभवतांकाननौकसाम् ९ युष्माभिर्नैवविज्ञातोभयद्वेषसम-
न्वितैः गांगेयद्रोणकर्णेभ्योभयसंत्रस्तमानसैः १० कृष्णद्वैपायनादाप्तविद्याराधनतत्परे
इंद्रकीलंगतवतिबीभत्सौरणशालिनि ११ नहियोगपरिक्लिष्टैर्नज्ञातःपुरुषोत्तमः युष्माभिर्कि
प्रकर्त्तव्यमदृष्टमवलंब्यताम् १२ अदृष्टंयादृशंपुंसांनादृशंभासतेतदा अवश्यमेवभोक्त
व्यमदृष्टजनितंफलम् १३ सुखंदुःखंभयंक्षेममदृष्टात्प्राप्यतेजनैः तस्माददृष्टंनिर्दिष्टेश्वभ

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सोतिहासंमहाराजश्रूय
वद्भिःस्थीयतांसदा १४ अथापरंप्रवक्ष्यामिभवतांदुःखकारणम् सेतिहासंमहाराजश्रूय
तांमन्मुखादहो १५ श्रीकृष्णउवाच पांचालीयंमहाभागापूर्वजन्मनिसुंदरी मेधावी-
द्विजमुख्यस्यपुत्रीजातासुमध्यमा १६ कालेनगच्छताराजन्संजातादशवार्षिकी रूपलावण्यल
लितानयनापांगशालिनी १७ चातुर्यगुणसंपन्नापितुरेकैवपुत्रिका वल्लभातीवतेनेयंचतुरांगु
णासुंदरी १८ लालितापुत्रवन्नित्यंनकदाचित्प्रलंभिता साहित्यशास्त्रकुशलानीतावपिविशा
रदा १९ तन्मातास्वर्गतापूर्वंपित्रासापोषितामुदा पार्श्वस्थालिसुखंदृष्ट्वापुत्रपौत्रसुखस्पृहा
२० तर्कयंतीतदाबालामामेवंचकथंभवेत् गुणभाग्यनिधिर्भर्त्तासुखदुःसहताःकथम् २१
एवंमनोरथंचक्रेदैवेनध्वंसितंपुरा किंकृत्वाकिंविदित्वामेकमुपास्येसुरेश्वरम् २२ किंवामुनिमु
पातिष्ठेकिंवातीर्थमुपाश्रये ममभाग्यंकथंसुसंभर्त्ताकोपिनवांछति २३ पंडितोपिपितामूढो
ममभाग्यवशादहो विवाहकालेसंप्राप्तेनदत्तासदृशेवरे २४ अध्यक्षाहंसखीमध्येकुमारीदुः
खपीडिता नाहंस्वामिसुखाभिज्ञायथाचालिगणोमम २५ ममभाग्यवतीमाताकथंस्वर्गंगता
पुरा एवंचिंताकुलाबालामनोरथमहोदधौ २६ निमग्नामोहसलिलेशोकमोहोर्मिपीडिता
मेधावीऋषिराजोसौविचचारमहीतले २७ कन्यादाननिमित्तंचविचिन्वन्सदृशंवरम् ना ११
दृशंवरसंप्राप्यनिराशःस्वमनोरथे २८ सुतास्वकीयभाग्याभ्यांभग्नसंकल्पपंजरः अवाप
दैवयोगेनज्वरंतीव्रंसुदारुणम् २९ स्फुटत्सर्वांगसंभिन्नतापज्वालासमाकुलः श्वासोच्छ्वा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ससमायुक्तोमहादारुणमूर्च्छया ३० प्रस्खलन्निपतन्भूमौमदिरामत्तवद्भृशम् आगच्छन्नेवभवनंसपपातधरातले ३१ यावत्कृतासमायातापितरंभयविह्वला तावन्मुमूर्षुःसंजातोभूसुरस्तामनुस्मरन् ३२ भाविनार्थबलेनैवसहसाजातवेपथुः कन्यादानप्रसंगोत्थपद्मोत्सवविवर्जितः ३३ अथप्राचीनगार्हस्थ्यकृतधर्मपरिश्रमात् संसारवासनांत्यक्त्वाहरौचित्तमधारयत् ३४ सस्मारश्रीहरिंतूर्णंमेधावीपुरुषोत्तमम् इंदीवरदलश्यामंत्रिभंगललिताकृतिम् ३५ रासेशराधारमणप्रचंडदोर्दंडदूराहतनिर्जरारे अत्युग्रदावानलपानकर्त्तुःकुमारिकोत्तारितवस्त्रहर्त्तः ३६

श्रीकृष्णगोविंदहरेमुरारेराधेशदामोदरदीननाथ मांपाहिसंसारसमुद्रमग्नंनमोनमस्तेहृषिकेशराय ३७ इतिमुनिवचनंनिशम्यदूरात्झटितियशुश्वरामुकुंदलोकात् तदनुमृतमुनिंकरेगृहीत्वाचरणसरोरुहमीश्वरीश्वरस्य ३८ प्राणोत्क्रमणमालोक्यहाहेतिसाकृतारुदत् अंकेकृत्वापितुर्देहंविललापसुदुःखिता ३९ कुररीवचिरंसातुविलप्यभृशदुःखिता उवाचपितरंबालाजीवंतमिवविह्वला ४० बालोवाच हाहापितःकृपासिंधोआत्मजानंददायक कस्यांकेमांनिधायाद्यगतोसिवैष्णवंपुरम् ४१ पितृहीनांचमांतातकोवासंभावयिष्यति नस्वसानैवबंधुश्चनमोमातातपस्विनी ४२ भोजनाच्छादनेचिंताकोमेतातकरिष्यति कथंतिष्ठाम्यहंशून्येवेदध्वनिविवर्जिते ४३ आश्रमेतेमुनिश्रेष्ठअरण्यइवनिर्जने अतःपरंमरिष्यामिजीवनेकिंप्रयोजनम् ४४ असंपाद्यैववैवाहंविधिंदुहितृवत्सल क्वगतोसिपितस्तात इहागच्छतन-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पोनिधे ४५ वाणींवदस्वधाकल्यांकथंतूष्णीमवास्थितः उत्तिष्ठोत्तिष्ठहेतातचिरं
स्वसोसिसांप्रतम् ४६ इत्युक्त्वाश्रुमुखीबालाविललापमुहुर्मुहुः मुक्तकंठरुरोदार्त्ताकु
रीवस्वदुःखिता ४७ तत्स्वतारोदनंश्रुत्वाविप्रास्तद्वनवासिनः अतीवकरुणंको
वारोदत्यस्मिंस्तपोवने ४८ मेधाऋषेःस्वताशब्दंशनैर्निश्चित्यतापसाः ससंभ्रमाःस
माजग्मुर्हाहाकारसमन्विताः ४९ आगत्यददृशुःसर्वेस्वतांकस्थंमृतंमुनिम् ततःसं
रुरुदुःसर्वेमुनयःकाननौकसः ५० स्वतोत्संगाच्छवंनीत्वाश्मशानेशिवसन्निधौ अंते
ष्टिंविधिनाकृत्वातेदहन्काष्ठवेष्टितम् ५१ ततःकन्यांसमाश्वास्यसर्वेतेस्वगृहान्ययुः
कन्याधैर्यंसमालंब्ययथाशक्त्यकरोत्स्वयम् ५२ इत्यौर्ध्वदैहिकविधिंप्रणिधायपैत्र्यंपु
श्रीनिवासमकरोत्तत्तपोवनेस्मिन् सावित्र्यथोपितृजदुःखदवाग्निदग्धारंभेववत्समर-
यात्स्वरभीवबाला ५३ इतिबृहन्नारदीयपुराणेपुरुषोत्तममाहात्म्येश्रीना
रायणनारदसंवादेकुमारीविलापोनामाष्टमोऽध्यायः ८ सूतउवाच ततस्तांवि
स्मयाविष्टःपप्रच्छनारदोमुनिः मेधावीद्विजवर्यस्यस्वतावृत्तांतमद्भुतम् १ नारद
उवाच मुनेमुनिस्वतातत्रकिंचकारतपोवने कोवामुनिवरस्तस्याःपाणिग्रहम-
चीकरत् २ श्रीनारायणउवाच निवसंत्यास्ततस्तस्याःकियान्कालोविनि १२
र्गतः स्मारंस्मारंस्वपितरंशोचंत्याश्चमुहुर्मुहुः ३ शून्यसद्मनिसंविष्टायूथभ्रष्टामृ

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गीमिव गलद्वाष्पौघनयनांजलं हृदयपंकजाम् ४ भिनिःश्वासपरां दीनां संरुद्धा
मुरगीमिव चिंतयंतीमपश्यंतीं दुःखपारं कृशोदरीम् ५ तामाससाद भगवान् भवि-
ष्यद्वलनोदितः यदृच्छयावनेतास्मिन् परमः कोपनो मुनिः ६ यद्विलोकनमात्रेण त्रस्येदपि
शतक्रतुः जटाकलापसंच्छन्नः साक्षादिव सदाशिवः ७ यस्त्वज्जनन्या राजेंद्र शौशवेतिप्र
सादितः त्रिदशाकर्षिणीं विद्यां ददावस्यै स पूजितः ८ येनाहमपि भूपाल सर्वदेवनमस्कृ
तः रथे संयोजितः साक्षाद्रुक्मिण्या सह नारद ९ उभाभ्यां चालिते मार्गे रथे दुर्वासना-
न्विते असुग्रया तृषा शुष्यत्ताल्वोष्ठपुटयानया १० सूचितोहं जलार्थिन्या स्कंधस्थः सुग-
यापुरा गच्छन्नेव पदाग्रेण संपीड्य वसुधातलम् ११ आनीतवान् भोगवतीं प्रियाप्रेमप
रिप्लुतः सैवोर्ध्वगामिनी भूत्वा तावन्मात्रेण वारिणा १२ न्यवारयन्महाराज रुक्मिणीतृष
मुल्बणाम् तद्दृष्ट्वा तत्क्षणाद्भूतक्रोधेन प्रज्वलन्निव १३ प्रलयाग्निरिवोत्तिष्ठन् शशाप
कोपनो मुनिः अहो श्रीकृष्ण नैत्यंतं वल्लभा रुक्मिणी सदा १४ यद्भवान्मामवज्ञाय प्रियाप्रे
मपरिप्लुतः पाययामास पानीयं माहात्म्यं दर्शयन् स्वकम् १५ दंपत्योरुभयोरेव वियोगो
स्तु युधिष्ठिर इति यो दत्तवान् शापं स एव मुनिसत्तमः १६ साक्षाद्रुद्रांशसंभूतः कालरु
द्रइवापरः अत्रेरुग्रतपः कल्पवृक्षाद्दिव्यफलं महत् १७ पतिव्रताशिरोरत्नाऽनुसूयाग
र्भसंभवः दुर्वासा नाम मेधावी यथा वै मूर्तिमत्तपः १८ नैकतीर्थजलक्लिन्नजटाभूषितस-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

च्छिराः तमालोक्य समायांतं कुमारी शोकसागरात् १९ उन्मज्ज्योत्थाय धैर्येण ववंदे चरणौ
मुनेः नत्वा स्वाश्रममानीय जानकी वाल्मिकिं यथा २० अर्घपाद्यैर्वन्यफलैः पुष्पैश्च विविधैर्मुनि
म् स्वागतं पृच्छ्य बाला पूजयामास सादरम् ततः सविजया राजन्नुवाच मुनिकन्यका २१
बालोवाच नमस्तेस्तु महाभाग अत्रिगोत्र दिवाकर कुतोधिगमनं साधो दुर्भगाया ममाश्रमे
मम भाग्योदयो जातस्त्वागमनतो मुने २२ अथवा मात्पितुः पुण्यप्रवाहप्रेरितो भवान् संभावयि
तुमासेवह्यागतो मुनिसत्तमः २३ भवादृशां पादरजस्तीर्थरूपं महात्मनाम् स्पृशंत्याः सफलं ज
न्म सफलं चाद्य मेव्रतम् २४ अद्य मे सफलं पुण्यमद्य मे सफलो भवः भवादृशा महापुण्या यन्मे दृ
ष्टिपथं गताः २५ एवमुक्त्वाच सा बाला तस्थौ तूष्णीं तदग्रतः सस्मितं मुनिराहेदं दुर्वासाः शंकरांश
जः २६ दुर्वासाउवाच साधु साधु द्विजसुते कुलमभ्युद्धृतं पितुः मेधाऋषेः सुतपसः फलमे-
तादृशी कृता २७ कैलासादहमागच्छं ज्ञात्वा तेधर्मशीलताम् त्वदाश्रममनुप्राप्तस्त्वयास पूजि
तोऽस्म्यहम् २८ गमिष्यामि वरारोहे शीघ्रं बदरीकाश्रमम् द्रष्टुं नारायणं देवं सनातनमुनीश्व
रम् २९ तपश्चरंतमेकाग्रमत्युग्रं लोकहेतवे बालोवाच ऋषे त्वद्दर्शनाद्देव शष्कोमे शोकसा
गरः ३० अतः परं शष्कं भाविय स्मात्संभाविता त्वया समुद्भूतश्च हृज्ज्वालदावहव्यभुजं मुने
३१ किं न वेत्सि दयासिंधो तन्निर्वापय शंकर हर्षहेतुर्न मे कश्चिद् दृश्यते स्म विचारतः ३२ नमा १३
तानपिता भ्राता यो मे धैर्यं प्रयच्छति कथं कारमहं जीवे दुःखसागरपीडिता ३३ यां यां दिशं प्रप

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्यामिसासाशून्याविभातिमे ममदुःखप्रतीकारंकुरुशीघ्रंतपोनिधे ३४ नमांकामयतेकश्चि
त्पाणिग्रहणहेतवे अतःपरंभविष्यामिवृषलीतिमहद्भयम् ३५ तस्मान्नजायतेनिद्रानरुचि-
र्भोजनेमम ब्रह्मन्नुमूर्षुरस्म्येवइतिमेनिश्चयोधुना ३६ इत्युक्त्वाश्रुमुखीबालाविराम तद्यतः
दुर्वासास्तदुपायार्थंविचारमकरोत्तदा ३७ श्रीनारायणउवाच इतिमुनिर्तनयावचोनिशम्य
बहुलतमामुनिराट्‌विचार्यछंदः अतिशयकृपयाविलोक्यबालांकिमपिहितंनिजगादसारभू
तम् ३८ इतिश्रीबृह० पुरु०दुर्वासस्तपोवनागमनंनामनवमोऽध्यायः ९ नारदउवाच किं
विचार्यमहाब्रह्मापरमःकोपनोमुनिः अब्रवीदृषिकन्यांतांतन्मेब्रूहितपोनिधे १ सूतउवाच
नारदस्यवचःश्रुत्वाप्रोवाचबदरीपतिः दुर्वासोवचनंगृह्यसर्वेषांहितकृत्द्विजाः २ श्री
नारायणउवाच शृणुनारदवक्ष्येहंयदुक्तंमुनिनातदा मेधावीतनयादुःखमपनेतुंकृपा-
लुना ३ दुर्वासाउवाच शृणुसुंदरिवक्ष्यामिगुह्याद्गुह्यतरंमहत् आख्येयंनैवकस्यापि
त्वदर्थंतुविचारितम् ४ नाविस्तरंकरिष्यामिसमासेनब्रवीमिते इतस्तृतीयःसुभगेमासस्तु
पुरुषोत्तमः ५ तस्मिन्स्नातोनरस्तीर्थेमुच्यतेभ्रूणहत्यया एतत्तुल्योनकोप्यन्यःकार्तिकादि
षुसुंदरि ६ सर्वेमासास्तथापक्षाःपर्वाण्यन्यानियानिच पुरुषोत्तममासस्यकलांनार्हंति
षोडशीम् ७ साधनानिसमस्तानिनिगमोक्तानियानिच मासस्यैतस्यनार्हंतिकलामपिच
षोडशीम् ८ द्वादशाब्दसहस्राणिगंगास्नानेनयत्फलम् गोदावरीसकृत्स्नानाद्यत्फलं-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सिंहगेगुरौ ९ तदेवफलमाप्नोतिमासेवैपुरुषोत्तमे सकृत्स्नानमात्रेणयत्रकुत्रापिसुं
दरि १० श्रीकृष्णवल्लभोमासोनाम्नाचपुरुषोत्तमः तस्मिन्संसेवितेबालेसर्वंभवतिवांछितं
म् ११ तस्मान्निषेवयाशूलंमासंतंपुरुषोत्तमम् मयापिसेव्यतेसोऽयंपुरुषोत्तमवन्मुदा
१२ एकदाभस्मसात्कर्तुमंबरीषंक्रुधामया मुक्ताकृत्यातदाबालेस्कनाभंहरिणाज्वलन्
१३ मामेवभस्मसात्कर्तुंतदानींप्रेरितंमयि पुरुषोत्तमव्रतादेवतच्चक्रंसन्न्यवर्तत १४ नै
लोक्यभस्मसात्कर्तुंसमर्थंतच्चसुंदरि मय्यकिंचित्करंजातंतदामेविस्मयोऽभवत् १५
तस्माद्भजस्वसुभगेश्रीमंतंपुरुषोत्तमम् इत्युक्त्वामुनिशार्दूलोविररामसुनेःसुताम् १६

श्रीकृष्णउवाच दुर्वासोवचनंश्रुत्वाबालामूढधियाऽवदत् भाविनाप्रेरिताराजन्नसूयाप्रे
रितासती १७ दुर्वाससंमुनिश्रेष्ठंमनसिक्रोधसंयुता बालोवाच नमह्यंरोचतेब्रह्मन्यदु
क्तंभवतामुने १८ कथंमाघादयोमासाअकिंचित्करतांगताः कथंकार्तिकमासस्त्वमूनंवदसि
तद्वद १९ वैशाखःसेवितःकिंवानदास्यतिसुकामितम् सदाशिवादयोदेवाःफलदाःकिंन
सेविताः २० अथवाभुविमार्तंडोदेवःप्रत्यक्षदर्शनः सकिंनदाताकामानांदेवीचजगदंबि
का २१ गणेशःसेवितःकिंवानसंयच्छतिकामितम् व्यतीपातादिकान्योगान्देवान्शा
स्त्रादिकानपि २२ सर्वानुल्लंघ्यवदतस्त्वपाकिंतेनजायते अयंतुमलिनोमासःसर्वकर्मविग
र्हितः २३ असूर्यसंक्रमःश्रेष्ठःक्रियतेचकथंमुने वेदाहंसर्वदुःखानांपारदंश्रीहरिंपरम्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

२४ नान्यंपश्यामिभूदेवचिंतयंतीदिवानिशम् रामाद्वाजानकीजानेःशंकरात्पार्वतीपतेः २५
नान्यःकोपिमहान्देवोयोमेदुःखंव्यपोहति एतान्विहायविप्रेंद्रकथंस्तौमिषिमलंमुने २६ एवमु
क्तस्तयाविप्रपुत्र्यासक्रोधनोमुनिः जाज्वल्यमानवपुषाक्रोधसंरक्तलोचनः २७ तथापिन
शशापैनांमित्रजांकृपयान्वितः मूढेयंनैवजानातिहिताहितमपूर्णधीः २८ पुरुषोत्तममाहा
त्म्यंदुर्ज्ञेयंविदुषामपि किमुताल्पधियांपुंसांकुमारीणांविशेषतः २९ पितृहीनाकुमारीयंबा-
लादुःखाग्निभर्जिता अतीवोग्रतरंशापंमदीयंसहतेकथम् ३० इत्येवंकृपयाक्रोधंसंज
हारमनास्थितम् स्वस्थोभूत्वामुनिःप्राहतांबालामतिविह्वलाम् ३१ दुर्वासाउवाच
अहोबालेनमेकोपोमित्रजेत्वयिकश्चन यत्तेमनसिनिर्भाग्येयथारुचितथाकुरु ३२ अपरं
श्रूयतांबालेभाविष्यंकिंचिदुच्यते पुरुषोत्तममासस्ययत्त्वयाऽनादरःकृतः ३३ सर्वथान
त्फलंभाविइहवापरजन्मनि अतःपरंगमिष्यामिनरनारायणालयम् ३४ नशशापिमया-
भीरुमास्मिन्नंतोपितायतः हिताहितंनजानासिबालभावाच्छुभाशुभम् ३५ स्वस्तितेस्तुग
मिष्यामिमास्तुकालात्ययोमम शुभंशुभेतरंभाविनकेनाप्यनुलंघ्यते ३६ श्रीकृष्णउवा
च इत्युदीर्यजगामाशुतामसस्तापसोमुनिः तत्क्षणंनिःप्रभासाभूत्पुरुषोत्तमहेलया
३७ विमृश्यसाचिरंकालंतत्कालफलदंशिवम् आराधयामिदेवेशंतपसापार्वतीपति
म् ३८ इतिनिश्चित्यमनसामेधावीतनयानृप दुष्करंतत्तपःकर्त्तुमियेषस्वाश्रमेस्थिता ३९

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सूतउवाच आर्षेयीप्रबलमुनेर्वचोविनिंद्यप्रोद्युक्ताधिकारिपुसेवनेवनेस्वे लक्ष्मीशं
बहुलफलप्रदंविहायसाविन्नीपतिमपिताहृशंनिरस्य ४० इतिश्रीबृहन्ना॰ पुरुषो॰ श्री
नारायणनारदसंवादेकुमारीशिवाराधनोद्योगोनामदशमोऽध्यायः १० नारदउवाच
अर्चीकरत्कुमारीयंमहत्कर्मसुदुष्करम् मुनीनामपिसर्वेषांतन्मेवदमहामुने १
श्रीनारायणउवाच अथारभतकल्याणीतपःपरमदारुणम् चिंतयंतीशिवंशांतपंचवक्त्रं
सनातनम् २ भुजंगभूषणंदेवंनंदिभृंगिनिषेवितम् चतुर्विंशतितत्त्वैश्चगुणैस्त्रिभिरभि
ष्टतम् ३ महासिद्धिभिरष्टाभिःप्रकृत्यापुरुषेणच चंद्रखंडलसद्भालंजटाजूटविराजित
म् ४ चचारदुश्चरंबालातमुद्दिश्यपरंतपः पंचाग्नीनांचमध्येसास्थायिनीग्रीष्मगेरवौ
५ हेमंतेशिशिरेचैवशीतवार्यंतरस्थिता व्यक्तवक्त्रातथारेजेजलस्थंकमलंतथा ६ शि
रोधःप्रसृतश्यामनीलालकविगुंठिता जंबालवल्लरीपुंजैर्वेष्टितेवांबभोजले ७ ब्रह्मरंध्रोद्भ
तम्भीमद्भूमराजिर्व्यदृश्यत नलिनंसेव्यमानेवायिलिंदालिःप्रसर्पिणी ८ वर्षास्वनावृताशे
तेस्थंडिलेष्वासिकान्विते संध्ययोरुभयोस्तन्वीधूमपानमचीकरत् ९ पुरंदरःपरांचिंता
मवापाश्रुत्यतत्तपः दुर्द्धषादिविजैःसर्वैःस्पृहणीयामहर्षिभिः १० एवंतपसिवृत्तायामार्षेय्यां
न्नृपनंदन गतान्यब्दसहस्राणिनवराजन्यभूषण ११ संतुष्टस्तपसातस्याभगवान्पार्व १५
तीपतिः दर्शयामासबालायैनिजरूपमगोचरम् १२ तद्दृष्ट्वासहसोत्तस्थौदेहःप्राणमिवा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गतम् तपःकृशापिसाबालाहृष्टपुष्टातदाभवत् १३ भूरिवातपसंक्लिष्टादेवमीढागरीयसी
साबालावनताभूत्वाववंदेगिरिजापतिम् १४ मानसैरुपचारैस्तंसंपूज्याविश्ववंदितम् तुष्टाव
जगतांनाथंभक्तियुक्तेनचेतसा १५ बालोवाच अयेशैलजावल्लभप्राणनाथप्रभोभर्गभूने
शगौरीशशंभो नमःसोमसूर्याग्निदिव्यत्रिनेत्रमदाधारमुंडास्थिमालिन्नमस्ते १६ नरोनेक
तापाभिभूतांगपीडःपरंघोरसंसारवार्द्धौनिमग्नः खलव्यालकालोग्रदंष्ट्राभिदष्टोविमुच्येद्ध्रुवं
तंशरण्यंप्रपन्नः १७ विभोयेनबाणःस्वकीयीकृतश्चमृताजीवितालर्कभूपालपत्नी दयाना
थभूतेशचंडीशभव्यभवत्राणमृत्युंजयप्राणनाथ १८ मखध्वंसकर्त्तःसमस्तारिहर्त्तःसदासे
वकानांभवध्वंसकर्त्तः नमोजन्महर्त्तःपुरासृष्टिकर्त्तस्त्वदीयामवप्राणनाथाघहर्त्तः १९ इत्ये
वंमनसावाचाशिवंस्तुत्वातपस्विनी विररामहाभागामेधावीतनयानृप २० श्रीकृष्णउ
वाच तत्कृतंस्तोत्रमाकर्ण्यतपसोग्रतरेणच प्रसन्नवदनांभोजस्तामुवाचसदाशिवः २१
शिवउवाच वरंवरयभद्रंतेयस्तेमनसिवांछितः प्रसन्नोऽस्मिमहाभागेमामाखि
द्यतपस्विनि २२ तदाकर्ण्यकुमारीयंमहानंदपरिप्लुता उवाचवचनंराजन्स्मप्रसन्नंसदा-
शिवम् २३ बालोवाच दीननाथदयासिंधोप्रसन्नश्चेन्ममोपरि तदामत्कामितंदेहिमाचि
लंबंकुरुप्रभो २४ पतिंदेहिपतिंमह्यंपतिंपतिमहंवृणे पतिंदेहिमहादेवनान्यन्मेचिंतितंहृ-
दि २५ एवमुक्त्वातदार्षेयीविररामकपर्दिनम् तदाकर्ण्यमहादेवोजगादमुनिकन्यकाम्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

२६ शिवउवाच त्वयायत्त्वमुखेनोक्तंतदस्तुमुनिकन्यके पंचकृत्वस्त्वयायस्मात्प
तिःसंप्रार्थितोऽधुना २७ तस्मात्पंचभविष्यंतिपतयस्तवसुंदरि शूराःसकलधर्मज्ञाः
साधवःसत्यविक्रमाः २८ यज्वानःस्वगुणख्याताःसत्यसंधाजितेंद्रियाः त्वन्मुखप्रेक्षकाः
सर्वेसजन्यागुणशालिनः २९ श्रीकृष्णउवाच इत्याकर्ण्यवचस्तस्यधूर्जटेरनतिप्रिय
म् उवाचावनताभूत्वाबालावाक्यविशारदा ३० बालोवाच एवंमेगिरिजाकांतमास्तु
लोकेतिकौस्तुभम् एकस्याएकएवास्तिभर्त्तानार्याःसदाशिव ३१ नदृष्टानश्रुताक्वापिनार्येका
पंचभर्तृका एकस्यपंचपत्न्यस्तुपुरुषस्यभवंतिहि ३२ त्वदीयाहंकथंशंभोभवेयंपंचभर्तृका
नैवाहंसिवचस्त्वेवंमयिवक्तुंकृपानिधे ३३ तवैवजायतेलज्जात्वदीयाहंयतःप्रभो इत्याकर्ण्य
वचस्तस्याःशंकरःप्राहतांपुनः ३४ शिवउवाच मास्तुतेस्मिन्भवेभीरुभव्यंतत्परजन्म
नि अयोनिसंभवातन्नभविष्यासितपोबलात् ३५ भर्तृजंस्फरमासाद्यततोगंतासिपरंपदम्
दुर्वासामेप्रियामूर्त्तिःसत्त्वयाऽवमतःपुरा ३६ सचेत्कोपाद्वृतःशंभुर्निर्दहेद्भुवनत्रयम् त्व
यागर्वातिरेकेणब्रह्मतेजःप्रमर्दितम् ३७ पुरुषोत्तमस्त्वयामासोनकृतोभर्गस्त्रियः यस्मि
न्नर्पितमैश्वर्यंश्रीकृष्णेनात्मनःस्वकम् ३८ अहंब्रह्मादयोदेवानारदाद्यास्तपस्विनः सदा
देशकराबालेतदाज्ञांकोविलंघयेत् ३९ समासोनत्वयामूढेपूजितोलोकपूजितः अतस्ते १६
पंचभर्त्तारोभविष्यंतिद्विजात्मजे ४० नान्यथाभावितद्बालेपुरुषोत्तमखंडनात् योवैनि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

दतितंमासंसयातिघोररौरवम् ४१ विपरीतंभवेत्तस्यनकदाप्यन्यथाभवेत् पुरुषो
त्तमस्ययेभक्ताःपुत्रपौत्रधनान्विताः ४२ ऐहिकामुष्मिकींसिद्धिंयातायास्यंतियांतिन
वयंसर्वेपिगीर्वाणाःपुरुषोत्तमसेविनः ४३ यस्मिन्संसेवितेशीघ्रंप्रीयतेपुरुषोत्तमः सेव
नीयंकथंमासंनभजामःक्रमध्यमे ४४ अत्युक्तदानांमहतांवचोमिथ्याकथंवद अनुने
याहिमुनयःसदसद्वादवादिनः ४५ वदन्नेवंनीलकंठःक्षिप्रमंतर्दधेहरः चकितासाभ
वद्बालायूथभ्रष्टामृगीयथा ४६ सूतउवाच शशांकलेखांकितभालदेशेसदाशि
वेशैवदिशंप्रयाते चिंताबबाधेमुनिराजकन्यांहस्त्यायथाहृन्नहणंमुनीशाः ४७ इतिश्री
बृहन्नारदी० पुरुषोत्तममहात्म्येशिववाक्यंनामएकादशोऽध्यायः ११ नारदउ
वाच शितिकंठेगतेनाथबालाकिमकरोच्छुचा तन्मेवदविनीतायशुश्रूषाधर्मसिद्ध
ये १ श्रीनारायणउवाच एवमेवपुरापृष्टःश्रीकृष्णःपांडुसूनुना यदुवा
चवचोराज्ञेतन्मेनिगदतःशृणु २ श्रीकृष्णउवाच एवंगतेशिवेराजन्साबा
लाविगतप्रभा निःश्वासपरमाभीतासाश्रुनेत्राकृशोदरी ३ हृदयाग्निलसज्ज्वालाज्व
लितांगीकुमारिका दावाग्निदग्धपत्राढ्यालतेवासातपस्विनी ४ दुःखमार्ष्यामासवत्सा
मेवंकालोमहान्गतः असौतामवचस्कंधताहशीतापसींप्रभुः ५ सहसातांसमापन्नां
फणीवारघुनिवेशनम् इतिकालेनबलिनावशंनीतातपस्विनी ६ प्रावृण्मेघावृतेव्योम्नि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

विद्युत्सौदामिनीयथा तथाप्यमेस्वकेनष्टातपसादग्धकल्मषा ७ तदानीमेवधर्मिष्ठो
यज्ञसेनोनराधिपः बृहत्संभारसंपन्नमकरोद्यज्ञमुत्तमम् ८ तद्यज्ञकुंडादुद्भूताकुमारी
कनकप्रभा सेयंद्रुपदशार्दूलतनयाप्रथिताभुवि ९ द्रौपदीसर्वलोकेषुत्यार्षेयीयापुराभवत्
सेयंस्वयंवरेराजन्मत्स्यवेधे कृतेसति १० लब्धार्जुनेनपांचालीक्षोभितेराजमंडले तृणीकृत्य
नृपान्सर्वान्भीष्मकर्णादिकान्बहून् ११ सेयंकचग्रहंप्राप्तादुष्टदुःशासनान्मुने वचांसि
कर्णशूलानिश्राविताववर्णिनी १२ मयाचोपेक्षिताराजन्पुरुषोत्तमहेलनात् यदामयि
कृतस्नेहामन्नामान्यवदन्मुहुः १३ दामोदरदयासिंधो कृष्णकृष्णजगत्पते हेनाथहेर
मानाथकेशवक्लेशनाशन १४ नमातानतातोनचभ्रातृवर्गोनसख्योनजामिर्नवैभागिने
यः नबंधुर्नचेष्टोनवैप्राणनाथोहृषीकेशसर्वंभवानेवमेस्ति १५ गोविंदगोपिकानाथदी
नबंधोदयानिधे दुःशासनपराभूतांकिंनजानासिमांप्रभो १६ दुःशासनपराभूतातदाद्रु
पदनंदिनी मदीयस्मरणप्राप्ताविस्मृतापिमयापुरा १७ शीघ्रंगरुडमारुह्यतत्रागत्यास्थि
तेनचै पूरितानिमयाराजन्तस्यैवासांस्यनेकशः १८ सदामयिकृतस्नेहामत्प्राणामत्परा
यणा ममातिवल्लभासाध्वीसखीमेप्राणसन्निभा १९ तथाप्युपेक्षितेयंसापुरुषोत्तमहेलना
त् पुरुषोत्तमातिरस्कारकर्त्तारंपातयाम्यहम् २० सर्वथामुनिदेवानांसेव्योयंपुरुषोत्तमः किं १७
पुनर्मानुषाणांतुसर्वार्थफलदायकः २१ तस्मादाराधयस्वैनमागामिपुरुषोत्तमम् वर्षेचतुर्द॰

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

शोपूर्णेसर्वेतेभविताशुभम् २२ व्यालोकिचिकुरव्रातांयैरस्याःपांडुनंदन तन्नारीणामहंरा
जान्निर्वापिष्येलकानुरुषा २३ सुयोधनादिभूपालान्सर्वांश्चेष्येयमक्षयम् सर्वशत्रुक्षयंकृत्वा
त्वंचराजाभविष्यसि २४ नमेक्षीरोदतनयाप्रियानापिहलायुधः नतथादेवकीदेवीप्रद्युम्नो
नापिसात्यकिः २५ यादृशामेप्रियाभक्तिस्तादृशोनास्तिकश्चन येनमेपीडिताभक्तास्तेनाहंपी-
डितःसदा २६ द्वेष्योमेनास्तितत्तुल्योयमस्तस्यफलप्रदः नावलोक्योमयादुष्टोदंडार्थमपि
पांडव २७ श्रीनारायणउवाच श्रीकृष्णस्तान्समाश्वास्यपांडवान्द्रौपदींतथा कुश
स्थलींजिगमिषुरुवाचमधुसूदनः २८ राजन्नद्यगमिष्यामिद्वारकांविरहाकुलाम् वसुदे
वोमहाभागोबलदेवोममाग्रजः २९ मन्मातादेवकीदेवीगदसांबादयोपरे आहुकाद्याश्चय
द्वोरुक्मिण्याद्याश्चयाःस्त्रियः ३० सर्वेतेऽनिमिषैर्नेत्रैर्मदागमनकांक्षिणः मामेवचिंतयंत्यो
वंमद्दर्शनसमुत्सुकाः ३१ श्रीनारायणउवाच इत्युक्तंवचतदेवेशंकथंचित्पांडुनंदनाः
हरिप्रमाणमालक्ष्यतमूचुर्गद्गदाक्षरम् ३२ जीवनंनोभवानेवयथावारिजलौकसाम् पुन
र्दर्शनमल्पेनकालेनास्तुजनार्दन ३३ पांडवानांहरिर्नाथोनान्यःकश्चिज्जगत्त्रये इत्थंसर्वेवदं
त्यज्ञानस्मान्नःपाहिसर्वदा ३४ नविस्मार्यावयंसर्वेत्वदीयाजगदीश्वर अस्मच्चेतोमिलिं-
दानांजीवनंत्वत्पदांबुजम् ३५ अवलंबनमेवास्तुप्रार्थयामोमुहुर्मुहुः असत्कृत्यापांडुपुत्रेषु
गृणत्स्वेवंयदूद्वहः ३६ मंदंमंदंसमारुह्यरथंप्रेमपरिप्लुतः ययौद्वारवतीमेतान्पराकृत्यानु-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

गच्छतः ३७ श्रीनारायणउवाच अथश्रीद्वारकानाथेगतेद्वारवतींतदा राजापिसा
नुजस्तथ्यंस्तीर्थानिविचचारह ३८ पुरुषोत्तमेमनःकृत्वाब्रह्मन्श्रीभगवत्प्रिये अनुजानाह
कृष्णांचविष्वक्सेनवचःस्मरन् ३९ अहोश्रुतमतीवोग्रंमाहात्म्यंपौरुषोत्तमम् कथंस्कन्धा
निलभ्यंतेनाभ्यर्च्यपुरुषोत्तमम् ४० सधन्योभारतेवर्षेसपूज्यःश्रेष्ठएवसः विविधैर्नियमैर्य-
स्तुपूजयेत्पुरुषोत्तमम् ४१ एवंसर्वेषुतीर्थेषुभ्रमंतःपांडुनंदनाः पुरुषोत्तममासाद्यव्रतंचे
रुर्विधानतः ४२ तदंतेराज्यमतुलमवापुर्गतकंटकम् पूर्णेचतुर्दशेवर्षेश्रीकृष्णाकृपयामुने
४३ दृढधन्वानृपःपूर्वंसूर्यवंशसमुद्भवः पुरुषोत्तममासस्यसेवनान्महतींश्रियम् ४४ पु
त्रपौत्रस्करंचैवभुक्त्वाभोगाननेकशः जगामभगवल्लोकमगम्यंयोगिनामपि ४५ एतन्
मासस्यमाहात्म्यमतुलंमुनिसत्तम नाहंवक्तुंसमर्थोस्मिकल्पकोटिशतैरपि ४६ सूत
उवाच पुरुषोत्तममासस्यकृष्णाद्वैपायनादहम् माहात्म्यंश्रुतवान्विप्राः सोपिवक्तुंश
शाकनो ४७ अस्यमाहात्म्यमखिलंवेत्तिनारायणःस्वयम् अथवाभगवान्साक्षाद्वैकुं
ठनिलयोहरिः ४८ ब्रह्मादिदेवानतपादपीठगोलोकनाथेनस्वकीकृतस्य सर्वंमाहात्म्यं
पुरुषोत्तमस्यदेवोनजानातिकुतोमनुष्यः ४९ इतिश्रीबृ॰पुरुषोत्तममहात्म्येश्रीनारायण
नारदसंवादेपुरुषोत्तमव्रतोपदेशोनामद्वादशोऽध्यायः १२ ऋषयऊचुः सूतसूतम १९
हाभागवदनोवदतांवर दृढधन्वाकथंपापपुरुषोत्तमसेवनात् १ सौराज्यपुत्रपौत्रादीन्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ललनांचपतिव्रताम् कथंचभगवल्लोकमवापयोगिदुर्लभम् २ शृण्वतोतेमुखांभोजा
त्कथासारंमुहुर्मुहुः अलंबुद्धिर्ननस्तात्तयथापीयूषपानतः ३ अतोविस्तरतोब्रूहि इतिहा
संपुरातनम् अस्मद्भाग्यबलेनैवधाम्नासंदर्शितोभवान् ४ सूतउवाच सनातनमुखैर्विप्रा
नारदायपुरातनम् इतिहासमुवाचेमंसएवप्रोच्यतेधुना ५ शृण्वंतुमुनयःसर्वेचारित्रंपाप
नाशनम् यथाधीतंगुरुमुखाद्राज्ञोवैदृढधन्वनः ६ श्रीनारायणउवाच शृणुराजन्प्र
वक्ष्येहंभूपस्यदृढधन्वनः कथांपुरातनींरम्यांस्वर्धुनीमिवपावनीम् ७ आसीद्धैहयदेश
स्यगोप्ताश्रीमान्महीपतिः चित्रधर्मेतिविख्यातोधीमान्सत्यपराक्रमः ८ तस्यपुत्रोति
तेजस्वीदृढधन्वेतिविश्रुतः ससर्वगुणसंपन्नःसत्यवाक्धार्मिकःशुचिः ९ आकर्णांतवि
शालाक्षःपृथुवक्षामहाभुजः अवर्द्धतमहातेजाःसार्द्धंगुणगणैरसौ १० अधीत्यसांगा
न्निगमांश्चतुरश्चतुरोमुदा सकृन्निगदमात्रेणग्रागधीतानिवस्फुटम् ११ दक्षिणांगुरवेदत्वा
संपूज्यविधिवच्चतम् गुरोरनुज्ञयाधीमान्पितुःपुरमजीगमत् १२ जनयन्नयनानंदंनि
जपत्तनवासिनाम् चित्रधर्मापितंपुत्रंदृष्ट्वालेभेपरांमुदम् १३ युवानंसर्वधर्मज्ञंप्रजानांपा
लनेक्षमम् अतःपरंकिमन्यास्तिसंसारेसारवर्जिते १४ आराधयामिश्रीकृष्णंद्विभुजंमुरली
धरम् प्रसन्नवदनंशांतंभक्तानामभयप्रदम् १५ ध्रुवांबरीषशर्यातिययातिप्रमुखान्नृपाः
शिबिश्चरंतिदेवश्चशशबिंदुर्भगीरथः १६ भीष्मश्चविदुरश्चैवदुष्यंतोभरतोपिवा पृथु

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF.

रुत्तानपादश्च प्रल्हादोथ बिभीषण: १७ एतेचान्येच राजानस्त्यक्त्वा भोगाननेकशः अध्रुवे
णध्रुवं प्राप्ता आराध्य पुरुषोत्तमम् १८ अतो मयापि कर्त्तव्यमरण्ये हरिसेवनम् छित्वास्ने
हमयं पाशं दारागारसुतादिषु १९ इति निश्चित्य मनसा समर्थे दृढध न्वनि धुरं न्यस्य ज-
गामाशु विरक्तः पुलहाश्रमम् २० तत्र गत्वा तपस्तेपे श्रीकृष्णं मनसा स्मरन् निस्पृहः सर्वका
मेभ्यो निराहारो निरंतरम् २१ कियत्कालं तपस्तप्त्वा हरेर्धामजगाम सः दृढधन्वापि स श्रुत्वा
वस्वापितुर्वैष्णवीं गतिम् २२ हर्षशोक समाविष्टो ह्यकरोदौर्ध्वदैहिकम् पितृभक्त्या महो
पालो विद्वज्जनवचःस्थितः २३ पुष्करावर्त्तके पुण्ये नगरेत्यंतशोभिते राज्यं चकार भूपा-
लो नीतिशास्त्रविशारदः २४ तस्य शीलवती भार्या नाम्ना या गुणसुंदरी विदर्भराजतन
या रूपेणाप्रतिमा भुवि २५ पुत्रान्सा सुषुवे दिव्यांश्चतुरश्चतुरान् शुभान् पुत्रीं चारुमती
नाम सर्वलक्षणसंयुताम् २६ चित्रवाक् चित्रवाहश्च मणिमांश्चित्रकुंडलः सर्वे ते मानिनः
शूरा विख्याता नामभिः पृथक् २७ दृढधन्वा गुणैः ख्यातः शांतो दांतो दृढव्रतः रूपवान्गुण
वान्शूरः श्रीमान्प्रकृतिसुंदरः २८ वेदवेदांगविद्वाग्मी धनुर्विद्याविशारदः सुनिर्जितारि
षड्वर्गः शत्रुसंघविदारणः २९ क्षमया पृथिवीतुल्यो गांभीर्ये सागरोपमः पितामहसमः सा
म्ये प्रसादे गिरिशोपमः ३० एकपत्नीव्रतधरो रघुनाथ इवापरः अत्युग्रवीर्यः सद्धर्मी कार्त्तवी
र्य इवापरः ३१ श्रीनारायण उवाच एकदा निशि सुप्तस्य चिंतासीत्तस्य भूपतेः अहो यं वैभवः १९

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

केनपुण्येनमहताभवत् ३२ नमयाचतपस्तप्तंनदत्तंनहुतंक्वचित् कमिदं परिपृच्छामिममभा
ग्यस्यकारणम् ३३ एवंचिंतयतस्तस्यरजनीविरतिंगता ब्राह्मेमुहूर्त्तेउत्थायस्नानंकृत्वायथावि-
धि ३४ उपस्थायार्कमुद्यंतंसंतर्प्यभगवत्कलाः दत्वादानानिविप्रेभ्योनमस्कृत्वाऽश्वमारुहत् ३५
ततोरण्यंजगामाशुमृगयासक्तमानसः मृगान्वराहान्शार्दूलान्जघानगवयान्बहून् ३६ क
श्चिन्मृगोहतोरण्येबाणेनदृढधन्वना वनाद्वनांतरंयातोबाणमादायसत्वरम् ३७ शोणितस्रु
तिमार्गेणराजाप्यनुययौमृगम् मृगःकुत्रापिसंलीनोराजाबभ्रामतद्वनम् ३८ तृषाक्रांतःसका
सारंददर्शसागरोपमम् तत्रगत्वासपीत्वासौपानीयंतीरमागतः ३९ ततोददर्शन्यग्रोधंघनच्छा
यमहातरुम् तज्जटायांनिबध्याश्वंनिषसादमहीपतिः ४० तत्रागमत्खगःकश्चित्कीरःपरमशो
भनः मानुषीमीरयन्वाणीमतुलांनृपमोहिनीम् ४१ शुकःपपाठसश्लोकमेकमेवपुनःपुनः संबो
ध्यदृढधन्वानमेकाकिनमुपस्थितम् ४२ विद्यमानातुलस्वरवमालोक्यातीवभूतले नचिंतयसि
तत्त्वंत्वंतत्कथंपारमेष्यसि ४३ वारंवारमिदंपद्यंपपाठनृपतेःपुरः श्रुत्वातस्यवचोराजामुमु
देमुमुहेपिच ४४ किमेतदुक्तवान्कीरएकंपद्यंपुनःपुनः नारिकेलमिवागम्यंदुर्बोधंसारसंभृ
तम् ४५ किंवानायंभवेत्कृष्णद्वैपायनस्ततःपरः श्रीकृष्णासेवकंमूढंमग्नंसंसारसागरे ४६
विष्णुरानमिवोद्धर्त्तुंकृपयामांसमागतः इतिचिंतयतस्तस्यतत्सेनासमुपागता ४७ कीरस्त
दर्शनंप्राप्तोबोधयित्वानराधिपम् राजास्वपुरमागत्यकीरवाक्यमनुस्मरन् ४८ वाच्यमानोपि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नावोचद्धिनिद्रिस्त्यक्तभोजनः राज्ञीरहःसमागत्यराजानंपर्यपृच्छत ४९ गुणसुंदर्युवाच
भोभोपुरुषशार्दूलदौर्मनस्यमिदंकुतः उत्तिष्ठोत्तिष्ठभूपालभुंक्ष्वभोगान्वचोवद ५० एवास्मि
यानुनीतोपिनकिंचिदवदन्नृपः स्मरन्शुकवचस्तथ्यंदुर्ज्ञेयममरैरपि ५१ सापिबालाविनिः
स्वस्यभर्तृदुःखातिपीडिता नबुबोधानिजस्वामीचिंताकारणमुत्कटम् ५२ एवंचिंतानिमग्नस्य
राज्ञःकालःकियान्गतः संदेहसागरोत्तारेहेतुंनैवाभिपश्यत ५३ नारदउवाच इतिचिं
तयतोधरापतेर्वदजातंदृढधन्वनश्चकिम् विमलंचरितंहिवैष्णवंकलुषंहंतिमनाक्श्रुतंमुने ५४
इतिश्रीबृहन्नारदीये॰पुरुषो॰ श्रीनारायणनारदसंवादेदृढधन्वोपाख्यानेदृढधन्वनो-
मनःखेदोनामत्रयोदशोऽध्यायः १३ श्रीनारायणउवाच अथचिंतातुरस्यास्यगृहं
वाल्मीकिराययौ योरामचरितंदिव्यंचकारपरमाद्भुतम् १ दूरादालोक्यभूपालःसमुत्थायससं
भ्रमम् अनीनमत्तच्चरणौदंडवद्भक्तिसंयुतः २ संपूज्यस्थापयामासतमृषिंपरमासने पादावं
कगतौकृत्वाकराभ्यांसमलालयत् ३ पादावनेजनीरापःशिरसाधारयन्मुदा उवाचस्निग्धया-
वाचास्मरन्कीरवचोनृपः ४ दृढधन्वोवाच भगवन्कृतकृत्योहंभाग्यवानस्मिसांप्रतम्
अद्यमेसफलंजन्मह्यद्यार्थोधिगतःप्रभो ५ श्रुतंमेसफलंजातंयद्भवानक्षिगोचरः किंव
र्णयेमेमहद्भाग्यंजगत्पावनपावन ६ श्रीनारायणउवाच इत्युक्त्वामुनिशार्दूलंविररा २०
मसभूपतिः वाल्मीकिरपितंदृष्ट्वाराजानंविनयान्वितम् ७ उवाचपरमप्रीतोहर्षयन्जनतां

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मुनिः वाल्मीकिरुवाच साधुसाधुनृपश्रेष्ठत्वय्येतदुपपद्यते ८ चिंतातुरःकथं
राजन्वदसर्वंमनोगतम् किंचिद्वक्तुंस्पृहातेस्तितद्वदस्वमहामते ९ दृढधन्वोवाच भ
वदीय पदांभोजकृपयामेसुखंसदा परंत्वेकोमहान्विद्वन् संदेहोहृदयेमम १० तमपाकु
रुशल्यंत्वंवन्यकीरमुखोद्गतम् कदाचिन्मृगयाकामोगतोहंगहनेवने ११ भ्रमन्नपश्यंकासा
रंतत्रपीतंजलंमया श्रमापनोदनाकांक्षीमहान्यग्रोधमाश्रितः १२ स्निग्धछायंसुनिबिडं-
मनोनयननंदनम् तत्रापश्यंस्थितंकीरंमनोमोदविधायकम् १३ दत्तदृष्टिरहंयावज्जातस्त
स्मिन्यतस्त्रियि तावन्मांसंमुखीभूयश्लोकमेकंपपाठह १४ विद्यमानातुलसुखमालोक्या
तीवभूतले नचिंतयासितत्त्वंत्वंतत्कथंपारमेष्यसि १५ इतिवाचःशुकेनोक्ताआकर्ण्याहंसुवि
स्मितः नतज्जानाम्यहंब्रह्मन् किमुवाचहरिच्छदः १६ इमंमेहार्दसंदेहंभवान्नुच्छेत्तुमर्ह
ति ममराज्यंसुखंपुत्राश्चत्वारश्चारुदर्शनाः १७ पत्नीपतिव्रतारम्यागजाश्वरथपत्तयः समृ
द्धिरतुलाब्रह्मन् केनपुण्येनमेऽधुना १८ एतत्सर्वंसमासेनविचार्यवक्तुमर्हसि श्रुत्वावा-
क्यानिभूपस्यवाल्मीकिर्मुनिसत्तमः १९ प्राणायामपरोभूत्वामुहूर्तंध्यानमास्थितः करा
मलकवद्विश्वंभूतंभव्यंभवच्चयत् २० विलोक्यहृदिनिश्चित्यराजानंप्रत्युवाचसः वाल्मी
किरुवाच शृणुभूपतिशार्दूलप्राग्जन्मचरितंतव २१ पुराजन्मनिराजेंद्रभवान्द्रविडदे
शजः द्विजःकश्चित्सुदेवाख्यस्ताम्रपर्णीतटेवसन् २२ धार्मिकःसत्यवादीचयथालाभे

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

पु·मा· नतोषवान् वेदाध्ययनसंपन्नो विष्णुभक्तिपरायणः २३ अग्निहोत्रादियागैश्च तोषयामा अ·
२१ सतंहरिम् सदैवंवर्त्तमानस्य भार्यासीद्वरवर्णिनी २४ गौतमीति सुविख्याता गौतमस्य सु १४
ताशुभा पतिंपर्यचरत्प्रेम्णा भवानीव भवंप्रभुम् २५ गृहमेधविधौ तस्य वर्त्तमानस्य धर्मतः व्य
तीतः सुमहान्कालः प्रापासौ संततिंनहि २६ एकदासनसंविष्टः सेव्यमानः स्वकांतया उ
वाचवचनंविप्रोविषण्णोगद्गदाक्षरम् २७ अयिसुंदरिसंसारेसुखंनास्तिसुतात्परम् लो
कांतरसुखंपुण्यंतपोदानसमुद्भवम् २८ संततिःशुद्धवंश्याहिपरत्रेहचशर्मणे तमप्राप्यवरंसु
तंजीवितंममनिष्फलम् २९ नलालितोमयापुत्रोवेदार्थोनप्रबोधितः नोद्वाहश्चकृतस्तस्य
वृथाजन्मगतंमम ३० सद्योमेमृतिरेवास्तुनत्वायुश्चप्रियंमम इत्थंप्रियवचःश्रुत्वासुंदरी-
खिन्नमानसा ३१ समाश्वासयितुंधीरंप्रियवाक्यविशारदा अब्रवीद्बद्धहस्तःसौम्याप्रियप्रेम
परिप्लुता ३२ गौतम्युवाच मामाप्राणेश्वरब्रूहितुच्छवाक्यानिसांप्रतम् भवद्विधा
भागवतानैवमुह्यंतिसूरयः ३३ सत्यधर्मपरोसित्वंजितःस्वर्गस्त्वयाविभो कथंपुत्रैःसुखा
वाप्तिर्ज्ञानिनस्तवसुव्रत ३४ चित्रकेतुःपुराब्रह्मन्पुत्रशोकेनतापितः सनारदेनांगिर-
साभ्येत्यसंतारितोभवान् ३५ तथांगराजादुःपुत्राद्वेनाद्वनमगान्निशि तथातेसंततिःस्वामि
न्दुःखदाचभविष्यति ३६ तथापितवसत्पुत्रलालसाचेत्तपोधन आराधयजगन्नाथंहरिं २१
सर्वार्थदंमुदा ३७ यमाराध्यपुराब्रह्मन्कर्दमःपुत्रमाप्तवान् सांख्याचार्यंसुतंदेवंकपि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

लंयोगिनांवरम् ३८ धर्मपत्न्यावचश्चेत्थंश्रुत्वाविप्रशिरोमणिः निश्चित्यैवंतयासार्द्धंताम्र
पर्णीतटंगतः ३९ स्नात्वाथविरजेरण्येचचारपरमंतपः शुष्कपर्णजलाहारःपंचमेपंचमेदिने
४० चत्वार्यब्दसहस्राणिगतान्येवंतपोनिधेः तस्यैतत्तपसाब्रह्मंस्त्रयोलोकाश्चकंपिरे ४१ अ
त्युग्रंतत्तपोदृष्ट्वाभगवान्भक्तवत्सलः प्रादुर्बभूवतरसागरुडोपरिसंस्थितः ४२ श्री
नारायणउवाच तंदृष्ट्वानवजलदोपमंमुरारिंदोर्दंडैर्जगदवनक्षमैश्चतुर्भिः संलक्ष्यंसुदि
नसुरवंस्रुदेवशर्मासाष्टांगंनतिमकरोन्मुदामुकुंदम् ४३ इतिश्रीबृहन्नारदीयेपु॰पुरुषो
त्तममा॰ श्रीनारायणनारदसंवादेचतुर्दशोऽध्यायः १४ श्रीनारायणउवाच ततस्रु
ष्टावतंदेवंश्रीकृष्णंभक्तवत्सलम् बद्धांजलिपुटोभूत्वास्रुदेवोगद्गदाक्षरम् १ नमस्तेदेवदे
वेशत्रैलोक्याभयदप्रभो सर्वेश्वरनमस्तेस्तुत्वामहंशरणंगतः २ पाहिमांपरमेशानशरणा
गतवत्सल जगद्वंद्यनमस्तेस्तुप्रपन्नभयभंजन ३ जयस्वरूपंजयदंजयेशंजयकारणम् विश्वा
धारंविश्वसंस्थंविश्वकारणकारणम् ४ विश्वैकरक्षकंदिव्यंविश्वघ्नंविश्वपंजरम् फलबीजं
फलाधारंफलमूलफलप्रदम् ५ तेजःस्वरूपंतेजोदंसर्वतेजस्विनांवरम् कृष्णंविष्णुंवास्रु
देववंदेऽहंदीनवत्सलम् ६ त्वांब्रह्माद्यादेवास्तोतुंशक्ताजगत्प्रभो कथंमंदोमनुष्योहम
ल्पबुद्धिर्जनार्दन ७ अतिदुःखतरंदीनंत्वद्भक्तंमामुपेक्षसे त्वत्कथंलोकबंधुत्वंप्रभोलोके-
वृथागतम् ८ वाल्मीकिरुवाच इत्यभिष्टूयभूमानंद्विजस्तस्थौहरेःपुरः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

पु. मा. तदाकर्ण्यहरिर्वाक्यमुवाचजलदस्वनः ९ श्रीहरिरुवाच सम्यक्संपादितंवत्सयत्त्वया अ.
२२ चरितंतपः किमिच्छसिमहाभागतपोधनवदस्वमे १० तत्तेहंवितरिष्यामिसंतुष्टस्तपसातव १५
एतादृशंमहत्कर्मनकेनापिकृतंपुरा ११ सुदेवउवाच यदिप्रीतोसिहेनाथदीनबंधोदया-
निधे सत्पुत्रंदेहिमेविष्णोपुराणपुरुषोत्तम १२ हरेपुत्रंविनाशून्यंगार्हस्थ्यंमेनरोचते इ
तिविप्रवचःश्रुत्वाजगादहरिरीश्वरम् १३ श्रीहरिरुवाच अदेयमपितेसर्वंदास्येपुत्रंविना
द्विज तवपुत्रसुखंवत्सविधात्रानैवनिर्मितम् १४ त्वदीयभालफलकेवर्णाःसर्वेमयेक्षिताः
तत्रनैवास्तितेपुत्रसुखंसप्तसुजन्मसु १५ इत्याकर्ण्यहरेर्वाक्यंवज्रनिर्घातनिष्ठुरम् सपपात
महीपृष्ठेछिन्नमूलइवद्रुमः १६ पतिंपतितमालोक्यप्रमदात्यंतदुःखिता पश्यंतीस्वामिनंपुत्र
स्पृहाशून्यमरुदत् १७ पश्चाद्धैर्यंसमालंब्यसावोचत्पतितंपतिम् गौतम्युवाच उत्तिष्ठो
त्तिष्ठहेनाथकिंनस्मरसिमेवचः १८ विधात्रालिखितंभालेतल्लभेतसुखासुखम् किंकरोति
रमानाथःस्वकृतंभुंजतेनरः १९ अभाग्यस्यकृतोद्योगोमुमूर्षोरिवभेषजम् तस्यसर्वंभवे
द्व्यर्थंयस्यदैवमदक्षिणम् २० क्रतुदानतपःसत्यव्रतेभ्योहरिसेवनम् श्रेष्ठंसर्वेषुवेदेषुत
तोदैवबलंवरम् २१ तस्मात्सर्वत्रविश्वासंविहायोत्तिष्ठभूसुर दैवमेवावलंब्याशुहरिणा
किंप्रयोजनम् २२ इत्याकर्ण्यवचस्तस्यास्तीव्रशोकसमन्वितम् वैनतेयोवदद्विष्णुंक्षोभसं- २२
जातवेपथुः २३ गरुडउवाच शोकसागरसंमग्नांब्राह्मणींवीक्ष्यहेहरे तथैवब्राह्मणं

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF
CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नेत्रगलद्बाष्पकलाकुलम् २४ दीनबंधोदयासिंधोभक्तानामभयंकर भक्तदुःखासहिष्णोस्ते
दयाऽद्यक्वगताप्रभो २५ अहोब्रह्मण्यदेवत्वत्स्वधर्मःक्वगतोधुना त्वद्भक्तस्यचतुर्धापिमुक्तिः
करतलेस्थिता २६ अहोतथापिनेच्छंतिविहायभक्तिमुत्तमाम् तदग्रेसिद्धयश्चाष्टौकिंकरी
भूयसंस्थिताः २७ त्वदाराधनमाहात्म्यमेवंसर्वत्रविश्रुतम् तर्हिविप्रस्यपुत्रेच्छापूरणेकःपरि
श्रमः २८ गजमर्पयतःपुंसोह्यंकुशेकःपरिश्रमः अतःपरंनकेनापिसेव्यतेतेपदांबुजम् २९ य
द्दृष्टगतंपुंसस्तदेवभाविताध्रुवम् इतिलोकेयथाजातात्वद्भक्तिर्विलयंगता ३० कर्तुमकर्तुं-
सामर्थ्यंतवसर्वत्रविश्रुतम् तदेवाद्यगतंनाथनचेदस्मैकृतप्रदः ३१ अतस्त्वंसर्वथादेहिपु
त्रमेकंद्विजन्मने कदामात्वांसमाराध्यलेभेवैभवमुत्तमम् ३२ सांदीपिनिर्मृतंपुत्रमवाप कृ
पयातव इतितेशरणंप्राप्तौदंपतीपुत्रलालसौ ३३ श्रीनारायणउवाच इतिगरुडव
चोनिशम्यविष्णुर्वचनमुवाचखगंकृधोपमानम् अयिखगवरपुत्रमेकमस्मैवितरमनोग
तमाशुवैनतेय ३४ इतिहरिवचनंनिजानुकूलंझटितिनिशम्यखगोऽतिहृष्टचेताः अददाति
विषण्णमानसायकृतमनुरूपमिलाकृतायरम्यम् ३५ इतिश्रीबृहन्नारदी० पुरुषोत्तम-
मा० दृढधन्वोपाख्यानेश्रीनारायणनारदसंवादेकृदेववरप्रदानंनामपंचदशोऽध्यायः १५

श्रीनारायणउवाच शृणुनारदवक्ष्येहंयदुक्तंदृढधन्वने वाल्मीकिनामहाप्राज्ञचरितं
परमाद्भुतम् १ वाल्मीकिरुवाच दृढधन्वन्महाराजशृणुष्ववचनंमम सुपर्णःकेश

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वादेशादिदमाहद्विजेश्वरम् २ गरुडउवाच सप्तजन्मसुतेपुत्रसुखंनास्तीतियद्वचः हरि-
णोक्तंद्विजश्रेष्ठतत्तथैवतवाधुना ३ तथापिस्वामिनाज्ञप्तः कृपयादास्यतेसुतम् मदंशसंभ
वःपुत्रोभाविताततेतपोधन ४ येनत्वमाशिषःसत्यालप्स्यसेगौतमीसुतः परंतज्जनितंदुःखं
युवयोर्भविताध्रुवम् ५ धन्योसिद्विजशार्दूलयत्तेजाताहरौमतिः सकामाप्यथनिष्कामाहरि
भक्तिर्हरेःप्रिया ६ जलबुद्बुदवत्पुंसांशरीरंक्षणभंगुरम् तदासाद्यहरेःपादंधन्याश्चिंतयंते
हृदि ७ हरेरन्योनसंसारात्तारयेद्बहुदुस्तरात् हरेरेवकृपालेशान्मयादत्तःसुतस्तव ८ म
नसिश्रीहरिंधृत्वाविचरस्वयथासुखम् उदासीनतयास्थित्वाभुंक्ष्वसंसारजंफलम् ९
वाल्मीकिरुवाच दंपत्योःपश्यतोःसद्योदत्त्वावरमनुत्तमम् खगद्वाराहरिःशीघ्रंययौ
निजनिकेतनम् १० सुदेवोपिसपत्नीकोवरंलब्ध्वामनोगतम् आसाद्यस्वगृहंभेजेगार्ह
स्थ्यंसुखमुत्तमम् ११ कियत्कालक्रमेणास्यादोहदःसमपद्यत दशमेमासिसंप्राप्तेपूर्णो
गर्भोबभूवह १२ प्रसूतिकालेसंप्राप्तेसासूतसुतमुत्तमम् सुदेवस्त्वात्मजेजातेजाताल्हा
दोबभूवह १३ आहूयजातकंकर्मचकारद्विजसत्तमान् ब्रह्मदानंददौतेभ्यःसुस्नातोद्विजस
त्तमान् १४ नामचास्याकरोद्धीमान्ब्राह्मणैःस्वजनैर्वृतः अयंसुतःसुपर्णेनदत्तःप्रेम्णाकृपालु
ना १५ शारदेंदुरिवप्रोद्यत्तेजस्वीशुकसन्निभः शुकदेवेतिनामायंपुत्रोस्तुममवल्लभः १६ अवर्द्धत
सुतःशीघ्रंशुक्लपक्षइवोडुपः पितुर्मनोरथैःसाकंमातृमानसनंदनः १७ उपनीयसुतंतातःसावि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्रीदत्तवान्मुदा संस्कारंवैदिकंप्राप्यब्रह्मचर्यव्रतेस्थितः १८ तत्तेजसान्वितोरेजेसाक्षात्सू
र्यइवापरः वेदाध्ययनमारेभेकुमारोबुद्धिसागरः १९ सद्बुध्यानंदयामासस्वगुरुंगुरुवत्सलः
सकृन्निगदमात्रेणविद्याःसर्वामुपेयिवान् २० वाल्मीकिरुवाच एकदादेवलोऽभ्यागात्कोटिसू
र्यसमप्रभः तमालोक्यसुदेवोसौननामदंडवन्मुदा २१ पूजयामासविधिवदर्घ्यपाद्यादिभिर्मुनि
म् आसनंकल्पयामासदेवलायमहात्मने २२ तत्रोपविष्टोभगवान्देवलोदेवदर्शनः चरणेपतितं
इक्ष्वाकुमारंदेवलोब्रवीत् २३ देवलउवाच भोभोसुदेवधन्योसितुष्टस्तेभगवान्हरिः यतस्त्वंप्रा
प्तवान्पुत्रंदुर्लभंसुंदरंवरम् २४ एतादृशःसुतःक्वापिकस्याप्यनवलोकितः विनीतोबुद्धिमान्वा
ग्मीवेदाध्ययनशीलवान् २५ एहिपुत्रकिमेतत्तेकरेपश्यामिकौतुकम् सच्छत्रंचामरयुगंकमल
यवसंयुतम् २६ आजानुलंबिनौहस्तौहस्तिहस्तसमौनव आकर्णांतविशालेचचक्षुषीमधुपिं
जरे २७ वपुर्वर्तुलकंमध्यंवलित्रयविभूषितम् एवमुक्त्वासुतंदृष्ट्वापुनराहोत्सुकंद्विजम् २८ अ
होसुदेवतनयस्तवायंगुणसागरः गूढजत्रुःकंबुकंठःस्निग्धकुंचितमूर्द्धजः २९ तुंगवक्षाःपृथुग्रीवः
समकर्णोवृषांसकः सर्वलक्षणसंपूर्णःपुत्रोभाग्यनिधिर्महान् ३० एकएवमहान्दोषोयेनसर्वं
वृथाकृतम् इत्युक्त्वामौलिमाधुन्वन्विनिःश्वस्याब्रुवन्मुनिः ३१ पूर्वमायुःपरीक्षेतपश्चाल्ल-
क्षणमादिशेत् निरायुषःकुमारस्यलक्षणैःकिंप्रयोजनम् ३२ सुदेवतनयोयंतेद्वादशेहायनेज
ले मृत्युमेष्यतितस्मात्त्वंशोकंमाकुरुमानसे ३३ अविश्यंभाविनोभावाभवंत्येवनसंशयः तत्र

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

प्रतिविधिर्नास्तिमुमूर्षोरिवभेषजम् ३४ वाल्मीकिरुवाच इत्युदीर्यगतोब्रह्मलोकंदेवलको
मुनिः सुदेवःसहगौतम्यापपातधरणीतले ३५ विललापचिरंभूमौदेवलोक्तंवचःस्मरन् अथसा
गौतमीपुत्रंस्वांकमारोप्यधैर्यतः ३६ चुचुंबवदनंप्रेम्णापश्चात्पतिमुवाचसा गौतम्युवाच द्विजराज
नकर्तव्याभीतिर्भाव्येषुवस्तुषु ३७ नाभाव्यंभविताकुत्रभाव्यमेवभविष्यति किंतुनोदुःखमाप
न्नानलरामयुधिष्ठिराः ३८ बंधनंबलिराजापिप्राप्तवान्यदवःक्षयम् हिरण्याक्षोवधंघोरंवृत्रो
पिनिधनंगतः ३९ कार्त्तवीर्यःशिरश्छेदंरावणोपितथाप्तवान् विरहंरघुनाथोपिजानक्याःप्राप्तवा
न्मुने ४० परीक्षिदपिराजर्षिर्ब्राह्मणान्मृत्युमाप्तवान् एवंयेभाविनोभावाभवंत्येवमुनीश्वर ४१ अ
तउत्तिष्ठहेनाथहरिंभजसनातनम् शरण्यंसर्वजीवानांनिर्वाणपददायकम् ४२ वाल्मीकिरुवाच

इतिनिजवनितावचोनिशम्यप्रकृतिमुपागतवान्सुदेवशर्मा हृदिहरिचरणांबुजंनिधायझटि
तिजहौशुचमात्मजाद्भविनीम् ४३ इतिश्रीबृहन्नारदी॰ पुरुषोत्तममा॰ श्रीनारा॰ नारदसंवादे दृढ
धन्वोपा॰ सुदेवप्रतिबोधोनामषोडशोऽध्यायः १६ नारदउवाच ततःकिमभवत्तस्यप्रबुद्धस्यम
हीपतेः तन्मेवदकृपासिंधोशृण्वतांपापनाशनम् १ श्रीनारायणउवाच स्वकीयचरितंश्रुत्वाप्राक्त
नंचाकिताननम् राजानंपुनरेवाहवाल्मीकिःश्रवणोत्सुकम् २ वाल्मीकिरुवाच इतितांशीतला
वाचःसमाकर्ण्यप्रियामुखात् सुदेवोधैर्यमालंब्यहरौचित्तमधारयत् ३ निःश्वस्यदीनवदनोयद्भाव्यं २४
तद्भविष्यति इतिनिश्चित्यमनसापुष्पाद्यर्थंवनंययौ ४ एवंकृतवतस्तस्यकियान्कालोगतःक्रमात्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

समित्कुशफलाद्यर्थंकदाचित्काननंययौ ५ सुदेवोमनसाध्यायन्हरेःपादसरोरुहम् तस्मिन्नेव
दिनेगच्छद्वापींसूनुःसुहृद्वृतः ६ प्रविश्यवापींचिक्रीडेवयस्यैःसहवारिणि जलयंत्रैःक्षिपन्वारिवा
लकेषुस्मयन्मुहुः ७ जलेक्रीडांमुहुःकुर्वन्ग्रीष्मेमोदमुपाययौ एवंसर्वेषुबालेषुक्रीडत्सुप्रेमनिर्भर
म् ८ अगाधवारिणितिष्ठन्बालकैरुपमर्दितः सपलायनमन्विच्छन्सुहृद्वर्गभयाद्द्रुतम् ९ विधि-
नानोदितस्तत्रनियम्यश्वासमात्मनः ममज्जागाधतोयेसौवंचयन्नात्मनःसखीन् १० तत्रापिव्याकु
लीभूयततोनिर्गंतुमुन्मनाः सहसामृतिमापन्नःकुमारोगाधवारिणि ११ जलादनिर्गतंवीक्ष्यसर्वेच
कितमानसाः समानवयसःसर्वेहाहाकृत्वाप्रधाविताः १२ गौतम्यैकथयामासुर्हृहच्छोकपरायणाः
वज्रपातसमांवाचंबालानामनतिप्रियाम् १३ श्रुत्वाभूमौपपाताशुगौतमीपुत्रवत्सला एतस्मिन्नेवस
मयेवनाद्द्विजःसमाययौ १४ निशम्यपुत्रमरणंत्वरयावापिकांगतौ
१५ मृतंपुत्रंसमालिंग्यस्वांकेकृत्वाकलेवरम् सुदेवःपुत्रवदनंचुचुंबचमुहुर्मुहुः १६ ततःस्वांकेस्थितंपु
त्रंमृतंवीक्षन्मुहुर्मुहुः सरुदन्विलपन्नेवगद्गदाक्षरमूचिवान् १७ सुदेवउवाच वदपुत्रशुभांवाणींमम
शोकविनाशिनीम् शीतलांललितांवत्समनसोमोदपावह १८ विहायपितरौहृद्यौनत्वंगंतुमिहार्हसि
वत्साह्वयतिसान्निध्यंवेदाध्ययनहेतवे १९ मुदाह्वयत्युपाध्यायस्त्वामध्यापनहेतवे तूर्णमुत्तिष्ठहेपुत्र
कथंसुप्तोसिसांप्रतम् २० त्वांविहायनगच्छामिगृहेकिंमेप्रयोजनम् शून्यारण्यमिवाद्यैवत्वद्दतेस
दनंमम २१ वनेपिनैवगच्छामिगमनेकिंप्रयोजनम् फलमूलंप्रियंत्वंचेन्नोत्तिष्ठसिममाग्रतः २२ नम

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

याचरितंगर्ह्यंब्रह्महत्यापिनोकृता केनकर्मविपाकेनपुत्रोमेनिधनंगतः २३ अहोधातःकिमेतावत्फ
लंलब्धंत्वयामहत् लोचनंममदीनस्यहृत्वास्याकृष्यानिर्दय २४ निर्धनस्यधनंबालंदंपत्योरवलंबनम्
हरतस्तेकथंलज्जाजायतेनहिकुत्रचित् २५ सर्वत्रसदयस्त्वंवैमयिनिर्दयतांगतःकथमित्युन्यथाभा
वोममभाग्यवशादहो २६ कुत्राहंशोधयाम्यद्यपुत्रंप्रकृतिसुंदरम् द्रक्ष्येतवाननंकुत्रपुत्रचारुसुलोचन
म् २७ पर्जन्यःस्रवतेवारिसूतेधान्यंवसुंधरा गिरयोरत्नजातानिमुक्तासारंपयोनिधिः २८ नतंदेशं
प्रपश्यामियत्रपुत्रंमृतंलभेत् यद्गात्रंतुसमालिंग्यहृद्गतंतापमुत्सृजेत् २९ हेवत्सत्वंसकृद्वाचंश्राव
याशुदयांकुरु विलपत्यांतितेमाताकुररीवगतत्रपा ३० तांदृष्ट्वातुकथंपुत्रदयानोत्पद्यतेतव अननुज्ञा
प्यपितरौनकदापिभवान्गतः ३१ आवामपृष्ट्वाकिंदीर्घमार्गंयातोसिपुत्रक वेदाध्ययनसद्वाणींक
स्यश्रोष्यामिसांप्रतम् ३२ त्वामनुस्मरतोवत्सकलवाक्यंमनोहरम् शतधादीर्यतेनोद्यह्यायसंहृदयंम
म ३३ मन्येसुधन्यंकिलकोशलेंद्रंयःकाननंदाशरथौप्रयाते दधारनोऽसून्सुततापदग्धोधिङ्मांसु
तस्यप्रलयेप्यनष्टम् ३४ गोविंदविष्णोयदुनाथनाथश्रीरुक्मिणीप्राणपतेमुरारे दीनानुकंपिन्
भगवन्दयालोमांपाहिपुत्रानलतापतप्तम् ३५ देवाधिदेवाखिललोकनाथगोपालगोपीशरथां
गपाणे कालिंदकन्याविषदोषहारिन् मांपाहिपुत्रानलतापतप्तम् ३६ वैकुंठविष्णोनरकासुरारे
चराचराधारभवाब्धिपोत ब्रह्मादिदेवानतपादपीठमांपाहिपुत्रानलतापतप्तम् ३७ शठोमदन्यो
भवितानकोपियोदेवकीसूनुवचोविलंघ्य पुत्रेदुराशांकृतवानभाग्योलभेतकोऽदृष्टविनष्टवस्तु

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

 इतिश्रीबृहन्ना० पु० पु० श्रीनारा० नार० संवा० दृढधन्वोपा० सुदेवविलापोनामसप्तदशोऽ
ध्यायः १७ नारदउवाच दृढधन्वमहीपालंकिमुवाचततःपरम् वाल्मीकिर्भगवान्साक्षात्तद्वद
स्वतपोनिधे १ श्रीनारायणउवाच दृढधन्वासराजर्षिःश्रुत्वाप्राक्तनमात्मनः सविस्मयःसमापृच्छ
द्वाल्मीकिंमुनिसत्तमम् २ दृढधन्वोवाच ब्रह्मंस्त्ववचोरम्यंसुधाकल्पंनवंनवम् पीत्वापीत्वानतृप्तो
स्मिभूयोवदततःपरम् ३ वाल्मीकिरुवाच एवंविलपतस्तस्यविप्रस्यजगतीपते अकालजल
दोभ्यागाद्गर्जयंश्चदिशोदश ४ ववौवायुःखरस्पर्शःकंपयन्निवपर्वतान् बृहल्लसन्महाविद्युत्स्वने
नापूरयन्दिशः ५ यावन्मासंववर्षैवमहीपूर्णजलाभवत् नासौविज्ञातवान्किंचित्पुत्रशोकाग्नि
तापितः ६ नपपौबुभुजेचैवपुत्रपुत्रइतिब्रुवन् एवंविलपतस्तस्यमासोयोविगतस्तदा ७ श्रीकृष्ण
वल्लभोमासःसोभवत्पुरुषोत्तमः अजानतोपितस्यासीत्पुरुषोत्तमसेवनम् ८ तेनात्यंतःप्रसन्नःस
न्प्रादुरासीद्धरिःस्वयम् नवीनजलदश्यामोवनमालाविभूषितः ९ प्रादुर्भूतेजगन्नाथेविलीनाघ-
नराजयः ततोददर्शविप्रोसौश्रीकृष्णंपुरुषोत्तमम् १० सहसांकगतंपुत्रदेहंभुविनिधायच सप
त्नीकोनमश्चक्रेदंडवच्छ्रीहरिंमुदा ११ बद्धांजलिपुटोभूत्वासंस्थितःश्रीहरेःपुरः श्रीकृष्णएवशरणंम
मास्त्वितिविचिंतयन् १२ भगवानपितुष्टःसन्पुरुषोत्तमसेवनात् अवोचन्मधुरांवाणींहृत्पीयूष
वर्षिणीम् १३ श्रीहरिरुवाच भोभोसुदेवधन्योसिभाग्यवान्सांप्रतंभवान् त्वद्भाग्यंवर्णितुंको
वासमर्थोभुवनत्रये १४ शृणुवत्सप्रवक्ष्येहंयत्तेभावितपोधन द्वादशाब्दसहस्रायुःपुत्रस्तेभवि-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पु॰ मा ताद्विज १५ अतःपरंनसंदेहस्तवपुत्रोद्भवेसुखे मयाऽयंतेसुतोदत्तःप्रसन्नेनद्विजोत्तम १६ तवपुत्र अ॰
२६ सुखंदृष्ट्वादेवगंधर्वमानवाः सस्पृहास्तेभविष्यंतिप्रसादान्मेद्विजोत्तम १७ अत्रतेकथयिष्यामिइ १९
तिहासंपुरातनम् मार्कंडेयेनमुनिनापुराप्रोक्तंरघुंनृपम् १८ पुरामुनीश्वरःकश्चिदृतुर्नामामहाम
नाः पश्यन्मुन्नाधिनिर्दग्धान्लोकान्दीनमनाअभूत् १९ अमरंपुत्रमन्विच्छन्तपस्तेपेसुदारुण
म् सहस्राब्देगतेकालेदेवास्तमब्रुवन्मुनिम् २० वरंवरयभद्रंतेयस्तेमनसिवांछितः प्रसन्नाःस्मो
वयंसर्वेतीव्रेणतपसातव २१ श्रीनारायणउवाच इतिदेववचःश्रुत्वासुतृप्तोमृतसन्निभम् वव्रे
तपोधनःपुत्रममरंबुद्धिशालिनम् २२ तमूचुर्निर्जराःसर्वेनैवंभूतोस्तिभूतले पुनराहमुनिर्देवा
न्निमित्तायुर्भवत्विति २३ सुराःप्रोचुर्निमित्तंकिंवदसोप्यवदन्मुनिः असौमहान्गिरिर्यावत्ता
वदायुर्विधीयताम् २४ एवमस्त्वितिसंपाद्यसेंद्रादेवादिवंययुः धनुःशर्मासुतंलेभेकालेनाल्पे
नतादृशम् २५ सपुत्रोववृधेतस्यतारापतिरिवांबरे प्राप्तेतुषोडशेवर्षेपुत्रंप्राहमुनीश्वरः २६
हेवत्समुनयःसर्वेनावज्ञेयाःकदाचन शिक्षितोपितथापुत्रःसोद्वेगानकरोन्मुनीन् २७ निमित्ता
युर्बलोन्मत्तोब्राह्मणानवमन्यते कदाचिन्महिषोनामामुनिःपरमकोपनः २८ पूजयामासविधि
नाशालिग्रामशिलांसुभाम् तदानींससमागत्यतामादायत्वरान्वितः २९ चिक्षेपनिजचांचल्या
त्कूपेपूर्णजलेहसन् ततःक्रोधसमाविष्टःकालरुद्रइवापरः ३० शशापधनुषःपुत्रमद्यैवाम्रि २६
यतामयम् नमृतंपुत्रमालक्ष्यदध्यौमनसिकारणम् ३१ निमित्तायुरयंदेवैःकृतोयंधनुषःसुतः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

इतिचिंतापरेणाशुनिःश्वासःप्रकटीकृतः ३२ महिषाःकोटिशोजातास्तैर्गिरिःशकलीकृतः तदा
नींसृतिमापन्नोमुनिपुत्रोतिदुर्मदः ३३ धनुःशर्मातिदुःखेनविललापमुहुर्मुहुः विलप्यबहुधावि
प्रोगृह्यपुत्रकलेवरम् ३४ प्रविवेशचितावह्निंपुत्रदुःखार्तिपीडितः एवंहठात्सपुत्रायेनसुखंया-
तिकुत्रचित् ३५ वैनतेयेनयोदत्तस्तनयोयंतपोधन तेनत्वंपुत्रवान्लोकेस्पृहणीयोभविष्यसि
३६ पुरुषोत्तममाहात्म्यात्प्रसन्नेनमयानघ सुचिरंस्थापितोयंहितनयःसुखदोसुते ३७ गार्ह
स्थ्यमतुलंभुक्त्वासहपुत्रेणसर्वदा ततस्त्वंब्रह्मणोलोकंगत्वातत्रमहत्सुखम् ३८ दिव्याब्दवर्ष-
साहस्रंभुक्त्वागंतासिभूतले ततोराजाचक्रवर्तीभविष्यसिद्विजोत्तम ३९ दृढधन्वेतिविख्यातः
समृद्धबलवाहनः संवत्सराणामयुतंराज्यंभोक्ष्यसिपार्थिवम् ४० अव्याहतबलैश्वर्यमाखंडल
पदाधिकम् गौतमीयंतवांगार्द्धहारिणीमहिषीतदा ४१ पतिसेवारतानित्यंनाम्नाचगुणसुंदरी
चत्वारस्तेसुताभाव्याराजनीतिविशारदाः ४२ कन्यैकाचमहाभागासुशीलासुवरानना भुक्त्वा
भोगान्महाभागसुरासुरसुदुर्लभान् ४३ कृतार्थोहंधरापीठेइत्यज्ञानविमोहितः अतिदुस्त
रसंसारविषयाकृष्टमानसः ४४ यदाविस्मरसेविष्णुंसंसारार्णवतारकम् अयंतेतनयोविप्र
शुकोभूत्वातदावने ४५ वटवृक्षंसमाश्रित्यत्वामेवंबोधयिष्यति वैराग्योत्पादकंपद्यंपठन्नेवमुहु
र्मुहुः ४६ श्रुत्वावाक्यंशुकप्रोक्तंदुर्मनागृहमेष्यसि अथचिंतार्णवेमग्नंत्यक्त्वाविषयजंसुख
म् ४७ वाल्मीकिस्त्वांसमागत्यबोधयिष्यतिभूसुर तद्वाक्यैश्छिन्नसंदेहस्त्यक्त्वालिंगंहरेः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पदम् ४८ गमिष्यासि सपत्नीकः पुनरावृत्तिवर्जितम् वदत्येवंमहाविष्णौ समुत्तस्थौ द्विजात्म
जः ४९ दंपती तौ सुतं दृष्ट्वा महानंदौ बभूवतुः सुराः सर्वेपि संतुष्टा ववर्षुः कुसुमाकरान् ५० ननाम
शुकदेवोपि श्रीहरिं पितरौ च तौ गरुडोप्यति संहृष्टस्तं दृष्ट्वा ससुतं द्विजम् ५१ ब्राह्मणश्च कृतो
भूत्वा ननाम श्रीहरिं तदा बद्धांजलिपुटो विप्रः प्रोवाच जगदीश्वरम् ५२ हृदिस्थं संशयं छेत्तुं हर्ष
गद्गदया गिरा ५३ चत्वारि वर्षसहस्राणि एवमनिशं तप्तं तपो दुष्करं तत्रागत्य वचस्त्वया निगदितं यन्मो
हरेकर्केशम् हे वत्साद्य विलोकितं तव सुतो नैवास्ति नैवास्ति हि तद्वाक्यं व्यतिलंघ्य मे मृतसुतोत्था
ने च हेतुं वद ५४ इति श्रीबृहन्नारदी॰ पुरुषो॰ श्रीनारायणनारदसंवादे सुदेवपुत्रजीवनं नामा
ष्टादशोऽध्यायः १८ सूत उवाच इति श्रुत्वा पाचीनं मुनिमाहतपस्विनं प्रीणयन्निव सद्वा
चा नारदो मुनिसत्तमः १ किमुवाचोत्तरं ब्रह्मन् सुदेवं तपसां निधिम् प्रसन्नो भगवान्विष्णुस्तन्मे
ब्रूहि तपोनिधे २ श्रीनारायण उवाच इत्थमावेदितो विष्णुः सुदेवेन महात्मना प्रत्याह प्री
णयन्वाचा भगवान् भक्तवत्सलः ३ हरिरुवाच द्विजराज कृतं यत्ते नैतदन्यः करिष्यति न तद्वे
त्ति भवान्नूनं येनाहं तुष्टिमासवान् ४ अयं मम प्रियो मासः प्रधानः पुरुषोत्तमः तत्सेवा ते समज
नि शोकमग्नस्य सा स्त्रियः ५ एकमप्युपवासं यः करोत्यस्मिंस्तपोनिधे असावनंतपापानि भ
स्मीकृत्य द्विजोत्तम ६ सुरयानं समारुह्य वैकुंठं याति मानवः मासमात्रं निराहारो ह्यकाल
जलदागमात् विप्रुकाले षुते स्नानं संजातं प्रतिवासरम् ७ अन्नस्नानं त्वया लब्धं मासमात्रं त

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पोधन उपवासाश्चतेजातास्तावन्मात्रमखंडिताः ८ शोकसागरमग्नस्यपुरुषोत्तमसेवनम् अजान
तोपिसंजातंचेतनारहितस्यते ९ त्वदीयसाधनस्यास्यप्रमाणंकःकरिष्यति एकतःसाधनान्येववेदोक्ता-
नित्ययानिवै १० तानिसर्वाणिसंगृह्यह्येकतःपुरुषोत्तमम् तोलयामासदेवानांसन्निधौचतुराननः ११ लघू
न्यन्यानिजातानिगुरुश्चपुरुषोत्तमः तस्माद्भूमिस्थितैर्लोकैःपूज्यतेपुरुषोत्तमः १२ पुरुषोत्तममासस्त-
सर्वत्रास्तितपोधन तथापिपृथिवीलोकेपूजितःसफलोभवेत् १३ तस्मात्सर्वात्मनावत्सभवान्धन्यो-
ऽस्तिसांप्रतम् यदस्मिंस्त्वमवान्मुग्रंतपःपरमदारुणम् १४ मानुषंजन्मसंप्राप्यमासेश्रीपुरुषोत्तमे स्नान
दानादिरहितादरिद्राजन्मजन्मनि १५ तस्मात्सर्वात्मनोसेव्योमत्प्रियःपुरुषोत्तमः समेवल्लभतांयाति
धन्योभाग्ययुतोनरः १६ श्रीनारायणउवाच एवमुक्त्वाहरिःशीघ्रंजगामजगदीश्वरः वैनतेयंसमा
रुह्यवैकुंठममलंमुने १७ सपत्नीकःस्तदेवस्तुमुमुदेहर्निशंभृशम् मृतोत्थितंसुतंदृष्ट्वापुरुषोत्तमसे
वनात् १८ अज्ञानतोममैवासीत्पुरुषोत्तमसेवनम् तदेवसफलंजातंयेनपुत्रोमृतोत्थितः १९ अहोए
तादृशोमासोनैवदृष्टःकदाचन इत्येवंविस्मयाविष्टस्तंमासंसमपूजयत् २० तेनपुत्रेणमुमुदेसपत्नी
कोद्विजोत्तमः पितरंनंदयामासशुकदेवोऽपिसत्कृतैः २१ स्तवन्मासंचविष्णुंचपूजयामाससाद
रम् कर्ममार्गस्पृहांत्यक्त्वाभक्तिमार्गैकसस्पृहः २२ सर्वदुःखापहंमासंवरिष्ठंपुरुषोत्तमम् जपहोमादि
भिस्तस्मिन्नभजच्छ्रीहरिंस्त्रिया २३ भुक्त्वाथविषयान्सर्वान्सहस्राब्दमहर्निशम् जगामपर
मंलोकंसपत्नीकोद्विजोत्तमः २४ योगिनामपिदुःप्राप्यंयाजकानांतुतत्कुतः यत्रगत्वानशोचंतिवसं

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तोहरिसन्निधौ २५ तत्रत्यंस्करवमासाद्यसपत्नीकोभुवंगतः सएवदृढधन्वालंप्रथितःपृथिवीपतिः २६
पुरुषोत्तममासस्यसेवनात्सकलर्द्धिभाक् महिषीयंपुराराजन्गौतमीपतिदेवता २७ एतच्चेसर्वमाख्या
तंपृष्टवानसियन्मम शुकस्तुतवभूपालपूर्वजन्मनियःसुतः २८ शुकदेवइतिख्यातोहरिणायोनुजीवि
तः द्वादशाब्दसहस्रायुर्भुक्त्वावैकुंठमेयिवान् २९ सएवारण्यसरसिवटवृक्षंसमाश्रितः त्वामेवाग
तमालोक्यपितरंपूर्वजन्मनः ३० हितानामुपदेष्टारंप्रत्यक्षंदैवतंमम संसारसागरेमग्नंविषयव्यालदूषि
ते ३१ अत्यंतकृपयाविष्टश्चिंतयामासकीरजः संबोधयामितेद्रूपंममापिबंधनंभवेत् ३२ पुन्नाम्नोनर
काद्यस्तुत्रायतेपितरंसुतः इतिश्रुत्यर्थबोधोपिस्यादेवाद्यान्यथाममं ३३ तस्मादुपकरिष्यामिपितरं
पूर्वजन्मनः अवधार्यवचश्चेत्थंकीरजोजीगदन्नृप ३४ इत्येतत्कथितंसर्वंयद्यत्पृष्टंत्वयानघ अतःपरं
गमिष्यामिसरयूंपापनाशिनीम् ३५ श्रीनारायणउवाच इत्येवंप्रथमजनुश्चरित्रमुक्त्वाभूपस्यप्रथि
तयशास्विनश्चिराय गच्छंतंमुनिमनुनीयराजराजःप्रावोचत्किमपिनमन्तगण्यपुण्यः ३६ इतिश्रीबृ
हन्नार॰ पुरा॰ पुरु॰ श्रीनारा॰ नार॰ वाल्मीकिनोक्तदृढधन्वोपाख्यानेपुरुषोत्तममाहात्म्यकथनंना
मैकोनविंशातितमोऽध्यायः १९ सूतउवाच नारायणमुखाच्छ्रुत्वाप्राक्तनंदृढधन्वनः नातितृप्तम-
नाविप्रानारदःपृष्टवान्मुनिम् १ नारदउवाच किमुवाचमहाराजोवाल्मीकिंमुनिसत्तम
म् तन्मेवदविनीतायतपोधनसविस्तरम् श्रीनारायणउवाच शृणुनारदवक्ष्येहंयदुक्तंदृ २८
ढधन्वना अनुनीयमहाप्राज्ञंवाल्मीकिंमुनिसत्तमम् ३ दृढधन्वोवाच पुरुषोत्तममासोऽयं

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कथंकार्यंमुमुक्षुभिः कीदृशीकस्यपूजाचकिंदानंकोविधिर्मुने ४ एतत्सर्वंसमाचक्ष्वसर्वलो
कहितायमे सर्वलोकहितार्थायचरंतिहिभवादृशाः५ असौमासःस्वयंसाक्षाद्भगवान्पुरुषोत्तमः
तस्मिन्कृतेमहत्पुण्यंत्वन्मुखात्संश्रुतंमया ६ पूर्वजन्मन्यहंभूत्वाकदेवोब्राह्मणोत्तमः विधिनाकृत
वान्मासंदृष्ट्वापुत्रंमृतोत्थितम् ७ अजानतोपिमेब्रह्मन्पुत्रशोकाद्धचेतसः निराहारस्यसततंगतश्च
पुरुषोत्तमः ८ तस्याप्येतत्फलंजातंशुकदेवोमृतोत्थितः अनुभूतमिमंमासंसंसेवेहरिणोदितः ९
इहजन्मनितत्सर्वंविस्मृतंमेतपोधन एतत्पूजाविधानंमेवदविस्तरतःपुनः १० वाल्मीकिरुवाच
ब्राह्मेमुहूर्तेचोत्थायपरंब्रह्मविचिंतयेत् ततोव्रजेन्नैर्ऋतांशांगृहत्सोदकभाजनः ११ ग्रामाद्दूरतरं
गच्छेत्पुरुषोत्तमसेवकः दिवासंध्यासुकर्णस्थब्रह्मसूत्रउदङ्मुखः १२ अंतर्धायतृणैर्भूमिंशिरः
प्रावृत्यवाससा वक्त्रंनियम्ययत्नेननोष्ठीवेन्नोच्छ्वसेदपि १३ कुर्यान्मूत्रपुरीषंचरात्रौचदक्षिणामु-
खः गृहीतशिश्नश्चोत्थायगृहीतशुचिमृत्तिकः १४ गंधलेपक्षयकरंकुर्याच्छौचमतंद्रितः एकालिं
गेगुदेपंचत्रिर्वामेदशचोभयोः १५ द्विसप्तपादयोश्चैवगार्हस्थ्यंशौचमुच्यते कृत्वाशौचंतुप्रक्षा-
ल्यपादौहस्तौचमृज्जलैः १६ तीर्थेशौचंनकुर्वीतकुर्वीतोद्धृतवारिणा अरत्निद्वयसंत्यज्य
त्वाकुर्यादनुद्धृते १७ पश्चात्तच्छोधयेत्तीर्थमशुद्धमन्यथाहितत् एवंशौचंप्रकुर्वीतपुरुषोत्तमस
द्व्रती १८ ततःषोडशगंडूषान्प्रकुर्याद्द्वादशैववा मूत्रोत्सर्गेतुगंडूषानष्टौवाचतुरोगृही १९ उत्था
यनेत्रेप्रक्षाल्यदंतकाष्ठंसमाहरेत् इमंमंत्रंसमुच्चार्यदंतधावनमाचरेत् २० आयुर्बलंयशोव

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

र्वः प्रजाःपशुवसूनिच ब्रह्मप्रज्ञांचमेधांचत्वन्नोदेहिवनस्पते २१ अपामार्गंबादरंवाद्वादशांगुलम
व्रणाम् कनिष्ठांगुलिवत्स्थूलपर्वार्द्धेकृतकूर्चकम् २२ शुचिद्वादशगंडूषैर्निषिद्धंभानुवासरे आ
चम्यप्रयतःसम्यक्प्रातःस्नानंसमाचरेत् २३ स्नानादनंतरंतावत्तर्पयेत्तीर्थदेवताः समुद्रगानदी-
स्नानमुत्तमपरिकीर्त्तितम् २४ वापीकूपतडागेषुमध्यमंकथितंबुधैः गृहेस्नानंतुसामान्यंगृह-
स्थस्यप्रकीर्त्तितम् २५ ततश्चवाससीशुद्धेशुक्लेचपरिधायच उत्तरीयंसदाधार्यंब्राह्मणेनविजान
ता २६ उपविश्यशुचौदेशेप्राङ्मुखोवाउदङ्मुखः भूत्वाबद्धशिखःकुर्यादंतर्जानुभुजद्वयम् २७ स
पवित्रेणहस्तेणकुर्यादाचमनक्रियाम् नोच्छिष्टंतत्पवित्रंतुभुक्त्वोच्छिष्टंतुवर्जयेत् २८ आचम्य
तिलकंकुर्याद्गोपीचंदनमृत्स्नया ऊर्ध्वपुंड्रमृजुंसौम्यंदंडाकारंप्रकल्पयेत् २९ ऊर्ध्वपुंड्रंत्रिपुंड्रंवाम
ध्येछिद्रंप्रकल्पयेत् निवसत्यूर्ध्वपुंड्रेतुश्रियासहहरिःस्वयम् ३० त्रिपुंड्रेधूर्जटिःसाक्षादुमया
सहसर्वदा विनाछिद्रंतुतत्पुंड्रंश्वनःपादसमंविदुः ३१ श्वेतंज्ञानकरंप्रोक्तंरक्तंवश्यकरंनृणाम् पी
तंसर्वर्द्धिदंप्रोक्तंमन्यत्तुपरिवर्जयेत् ३२ शंखचक्राधिकंधार्यंगोपीचंदनमृत्स्नया सर्वपापक्षय
करंपूजांगंपरिकीर्त्तितम् ३३ शंखचक्रादिचिह्नानिदृश्यंतेयस्यविग्रहे मर्त्योमर्त्योनविज्ञेयःसनि
त्यंभगवत्तनुः ३४ पापंसुकृतरूपंतुजायतेतस्यदेहिनः शंखचक्रादिचिह्नानियोधारयतिनि
त्यशः ३५ नारायणायुधैर्नित्यंचिह्नितोयस्यविग्रहः पापकोटियुतस्यापितस्यकिंकुरुतेयमः
३६ प्राणायामंततःकृत्वासंध्यावंदनमाचरेत् पूर्वसंध्यांसनक्षत्रामुपासीतयथाविधि ३७ गायत्री

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मभ्यसेत्तावद्यावत्स्यादित्यदर्शनम् सावित्रैरनघैर्मंत्रैरुपस्थायकृतांजलिः ३८ आत्मपादौतथाभूमौ
संध्याकालेऽभिवादयेत् यस्यस्मृत्येतिमंत्रेणयदूनंपरिपूरयेत् ३९ यस्त्वसंध्यामुपासीतश्रद्धयाविधि
धिवद्द्विजः नतस्यकिंचिद्दुःखंपत्रिषुलोकेषुविद्यते ४० दिवसस्यादिमेभागेकृत्यमेतदुदीरितम्
एवंकृत्वाक्रियांनित्यांहरिपूजांसमाचरेत् ४१ उपलिप्तेशुचौदेशेनियतोवाग्यतःशनैः वृत्तंवाच
तुरस्रंवामंडलंगोमयेनतु ४२ विधायाष्टदलंकुर्यात्तंडुलैर्व्रतसिद्धये सौवर्णंराजतंताम्रंमृन्मयं
स्त्वदंनवम् ४३ अव्रणंकलशंशुद्धंस्थापयेन्मंडलोपरि तन्तोदकंसमापूर्यशुद्धतीर्थाहृतंशुभम्
४४ कलशस्यमुखेविष्णुःकंठेरुद्रःसमाश्रितः मूलेतत्रस्थितोब्रह्मामध्येमातृगणाःस्मृताः ४५ कु
क्षौतुसागराःसर्वेसप्तद्वीपावसुंधरा ऋग्वेदोऽथयजुर्वेदःसामवेदोह्यथर्वणः ४६ अंगैश्चसहिताः
सर्वेकलशंतुसमाश्रिताः एवंसंस्थाप्यकलशंतत्रतीर्थानियोजयेत् ४७ गंगागोदावरीचैवकावे
रीचसरस्वती आयांतुममशांत्यर्थंदुरितक्षयकारणात् ४८ ततःसंपूज्यकलशमुपचारैःसमंत्रकैः
गंधाक्षतैश्चनैवेद्यैःपुष्पैस्तत्कालसंभवैः ४९ तस्योपरिन्यसेत्पात्रंताम्रंपीतांबरावृतम् तस्योपरिन्य
सेद्धैमंराधयासहितंहरिम् ५० राधयासहितःकार्यःसौवर्णःपुरुषोत्तमः तस्यपूजाप्रकर्त्तव्याविधि
नाभक्तितत्परैः ५१ पुरुषोत्तममासस्यदैवतंपुरुषोत्तमः तस्यपूजाप्रकर्त्तव्यासंप्राप्तेपुरुषोत्तमे
५२ संसारसागरेमग्नमुत्तारयतियोध्रुवम् कोनसेवेततंलोकेमर्त्योमरणधर्मवान् ५३ पुनर्या
माःपुनर्वित्तंपुनःपुत्राःपुनर्गृहम् पुनःशुभाशुभंकर्मनशरीरंपुनःपुनः ५४ तद्रक्षितंतुधर्मार्थंय

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पु. मा. मोंज्ञानार्थमेवहि ज्ञानेनसुलभोमोक्षस्तस्माद्धर्मंसमाचरेत् ५५ देहरूपस्यवृक्षस्यफलंधर्मःसनात अ.
३० नः धर्महीनस्तुयोदेहोनिःफलोवंध्यवृक्षवत् ५६ नमाताचसहायार्थेनकलत्रसुतादयः नपितासो २०
दराविंत्तंधर्मास्तिष्ठतिकेवलम् ५७ जराव्याघ्रीवभयदाव्याधयःशत्रवोयथा आयुर्यातिप्रतिदिनं
भग्नभांडात्पयोयथा ५८ तरंगतरलालक्ष्मीर्यौवनंकुसुमोपमम् विषयाःस्वप्नविषयाइवसर्वेनि
रर्थकाः ५९ चलंवित्तंचलंचित्तंचलंसंसारजंसुखम् एवंज्ञात्वाविरक्तःसन्धर्माभ्यासपरोभवेत्
६० अहिग्रस्तोहिनाभेकोमाक्षिकोपत्तुमिच्छति कालग्रस्तस्तथाजीवःपरपीडाधनादृतः ६१ मृत्युग्र
स्तायुषंपुंसःकिंसुखंहर्षयत्यहो आघातंनियमानस्यवध्यस्येवनिरर्थकम् ६२ धर्मार्थेचयदाचि
त्तंनवित्तंसुलभंनदा यदावित्तंनचतदाचित्तंधर्मोन्मुखंभवेत् ६३ चित्तवित्तेयदास्यातांसत्पात्रंनत
दालभेत् एतत्त्रितयसंबंधोयदाकालेतुसंभवेत् ६४ अविचार्यतदाधर्मंयःकरोतिसबुद्धिमान्
वित्तचातुर्यसंसाध्यधर्माःसंतिसहस्रशः ६५ पुरुषोत्तमेस्वल्पवित्तसाध्योधर्मोमहान्भवेत् स्ना
नंदानंकथायांचविष्णोःस्मरणमेवच ६६ एतन्मात्रोपिसद्धर्मस्त्रायतेमहतोभयात् ६७ गंगेव
तीर्थस्मरएवधन्वीवित्तंतुवैद्यौचगुणास्तुरूपम् मासेषुसर्वेषुतथैवसाक्षान्मासोत्तमोयंपुरुषोत्तमो
हि ६८ यद्यप्यसौनिंद्यतमःपुरासीत्सर्वेषुकृत्येषुमखादिकेषु तथापिसाक्षाद्भगवत्प्रसादात्तन्नाम
नाम्नाभुविविश्रुतोभूत् ६९ यथाहस्तिपदेलीनंसर्वप्राणिपदंभवेत् धर्माःकलास्तथासर्वेविलीनाः ३०
पुरुषोत्तमे ७० यथामरतरंगिण्यानसमाःसकलापगाः कल्पवृक्षेणनसमायथासकलपादपाः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

७१ चिंतारत्नेनरत्नानिनसमानियथाभुवि कामधेन्वायथाधेन्वोनराज्ञापुरुषाःसमाः ७२ नवेदैः
सर्वशास्त्राणिपुण्यकालास्तथाखिलाः पुरुषोत्तममासेन समोमासोनकर्हिचित् ७३ पुरुषोत्तम
मासस्यदैवतंपुरुषोत्तमः तस्मात्संपूजयेद्भक्त्याश्रद्धयापुरुषोत्तमम् ७४ शास्त्रज्ञंनिपुणंशुद्धंवै
ष्णवंसत्यवादिनम् विप्राचार्यमथाहूयपूजांतेनप्रकल्पयेत् ७५ संसारसागरमतीवगभीरवेगमं
तस्थमोहमदनादितिमिंगिलौघम् उल्लंघ्यगंतुमभिवांछतिभारतेस्मिन्संपूजयेत्सपुरुषोत्तममा-
दिदेवम् ७६ इतिश्रीबृहन्ना० पुरा० पुरु० श्रीनारा० नारदसं० दृढधन्वोपाख्यानेआह्निककथनं
नामविंशतितमोऽध्यायः २० वाल्मीकिरुवाच अनलोत्तारणंकृत्वाप्रतिमायास्ततःपरम्
प्राणप्रतिष्ठांकुर्वीतह्यन्यथाधातुरेवसा १ प्रतिमायाःकपोलौद्वौस्पृष्ट्वादक्षिणपाणिना प्राणप्रति
ष्ठांकुर्वीततस्यांदेवस्यवैहरेः २ अकृतायांप्रतिष्ठायांप्राणानांप्रतिमासुच यथापूर्वंतथाभागः
स्वर्णादीनांनदेवता ३ अन्येषामपिदेवानांप्रतिमास्वपिपार्थिव प्राणप्रतिष्ठाकर्त्तव्यातस्यांदेवत्व
सिद्धये ४ पुरुषोत्तमबीजेनतद्विष्णोरित्यनेनच तथैवहृदयेंगुष्ठंदत्वाशंभञ्चमंत्रवित् ५ एभिर्मं
त्रैःप्रतिष्ठांतुहृदयेपिसमाचरेत् अस्यैप्राणाःप्रतिष्ठंतुअस्यैप्राणाःक्षरंतुच ६ अस्यैदेवत्वसंख्यायै-
स्वाहेतियजुरीरयन् मूलमंत्रैरंगमंत्रैर्वैदिकैरित्यनेनच ७ प्राणप्रतिष्ठांसर्वत्रप्रतिमासुसमाचरे
त् अथवानाममंत्रैश्चचतुर्थ्यंतैःप्रयत्नतः ८ स्वाहांतैश्चप्रकुर्वीततत्तद्देवाननुस्मरन् एवंप्राणान्प्रति
ष्ठाप्यध्यायेच्छ्रीपुरुषोत्तमम् ९ श्रीवत्सवक्षसंशांतंनीलोत्पलदलच्छविम् त्रिभंगललितंध्यायेत्स

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

राधापुरुषोत्तमम् १० देशकालौसमुल्लिख्यनियतोवाग्यतःशुचिः षोडशैरुपचारैश्चपूजयेत्पुरुषोत्तम
म् ११ आगच्छदेवदेवेशश्रीकृष्णपुरुषोत्तम राधयासहितश्चात्रगृहाणपूजनंमम १२ श्रीराधिकास
हितपुरुषोत्तमायनमः आवाहनंसमर्पयामि इत्यावाहनम् नानारत्नसमायुक्तंकार्तस्वरविभूषितम्
आसनंदेवदेवेशगृहाणपुरुषोत्तम १३ श्रीराधा॰आसनं॰ गंगादिसर्वतीर्थेभ्योमयाप्रार्थनयाहृतम्
तोयमेतत्सुखस्पर्शंपाद्यार्थंप्रतिगृह्यताम् १४ इतिपाद्यम् नंदगोपगृहेजातोगोपिकानंददहेतवे
गृहाणार्घ्यंमयादत्तंराधयासहितोहरे १५ इत्यर्घ्यम् गंगाजलंसमानीतंसुवर्णकलशेस्थितम् आ
चम्यतांहृषीकेशपुराणपुरुषोत्तम १६ इत्याचमनम् कार्यंमेसिद्धिमायातुपूजितेत्वयिधातरि पंचामृ
तैर्मयानीतैराधिकासहितोहरे १७ इतिस्नानम् पयोदधिघृतंगव्यंमाक्षिकंशर्करातथा गृहाणेमा
निद्रव्याणिराधिकानंददायक १८ इतिपंचामृतस्नानम् योगेश्वरायदेवायगोवर्द्धनधरायच यज्ञा
नांपतयेनाथगोविंदायनमोनमः १९ गंगाजलसमंशीतंनदीतीर्थसमुद्भवम् स्नानंदत्तंमयाकृष्ण
गृह्यतांनंदनंदन २० इतिपुनःस्नानम् पीतांबरयुगंदेवंसर्वकामार्थसिद्धये मयानिवेदितंभक्त्या
गृहाणसुरसत्तम २१ इतिवस्त्रम् आचमनम् दामोदरनमस्तेस्तुत्राहिमांभवसागरात् ब्रह्मसूत्रंसो
त्तरीयंगृहाणपुरुषोत्तम २२ उपवीतंआचमनम् श्रीखंडचंदनंदिव्यंगंधाढ्यंसुमनोहरम् विलेप
नंसुरश्रेष्ठप्रीत्यर्थंप्रतिगृह्यताम् २३ चंदनम् अक्षतास्तुसुरश्रेष्ठकुंकुमाक्ताःसुशोभिताः मयानिवेदि
ताभक्त्यागृहाणपुरुषोत्तम २४ इत्यक्षतान् माल्यादीनिसुगंधीनिमालत्यादीनिवैप्रभो मयाहृतानि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पूजार्थं पुष्पाणि प्रतिगृह्यताम् २५ इति पुष्पाणि ततोंगपूजा नंदात्मजो यशोदायास्तनयः के
शिसूदनः भूभारोत्तारकश्चैव ह्यनंतो विष्णुरूपधृक् २६ प्रद्युम्नश्चानिरुद्धश्च श्रीकंठः सकलास्त्रधृक्
वाचस्पतिः केशवश्च सर्वात्मेति च नामतः २७ पादौ गुल्फौ तथा जानू जघने च कटी तथा मेढ्रं नाभिं च हृद
यं कंठं बाहू मुखं तथा २८ नेत्रे शिरश्च सर्वांगं विश्वरूपिणमर्चयेत् पुष्पाण्यादाय क्रमशश्चतुर्थ्यंतैर्जग
त्पतिम् २९ प्रत्यंगपूजां कृत्वा तु पुनश्च केशवादिभिः चतुर्विंशति मंत्रैश्च चतुर्थ्यंतैश्च नामभिः ३० पु
ष्पमादाय प्रत्येकं पूजयेत्पुरुषोत्तमम् ३१ वनस्पतिरसो दिव्यो गंधाढ्यो गंध उत्तमः आघ्रेयः सर्वदे
वानां धूपोयं प्रतिगृह्यताम् ३२ इति धूपम् त्वं ज्योतिः सर्वदेवानां तेजसां तेज उत्तमम् आत्मज्योतिः प
रंधाम दीपोयं प्रतिगृह्यताम् ३३ इति दीपम् नैवेद्यं गृह्यतां देव भक्तिं मे ह्यचलां कुरु ईप्सितं मे वरं दे
हि परत्र च परां गतिम् ३४ इति नैवेद्यम् मध्ये पानीयम् उत्तरापोशनम् गंगाजलं समानीतं सुव
र्णकलशे स्थितम् आचम्यतां हृषीकेश त्रैलोक्यव्याधिनाशन ३५ इत्याचमनम् इदं फलं मया देव-
स्थापितं पुरतस्तव तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि ३६ इति श्रीफलम् गंधकर्पूरसंयुक्तं
कस्तूर्यादिसुवासितम् करोद्वर्तनकं देव गृहाण परमेश्वर ३७ इति करोद्वर्तनम् पुगीफलसमायु
क्तं सकर्पूरं मनोहरम् भक्त्या दत्तं मया देव तांबूलं प्रतिगृह्यताम् ३८ तांबूलम् हिरण्यगर्भगर्भस्थं हे
मबीजं विभावसोः अनंतपुण्यफलदमतः शांतिं प्रयच्छ मे ३९ इति दक्षिणाम् शारदेंदीवरश्याम
त्रिभंगललिताकृतिम् नीराजयामि देवेशं राधया सहितं हरिम् ४० इति नीराजनम् रक्ष रक्ष जगन्ना

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

थरक्षत्रैलोक्यनायक भक्तानुग्रहकर्त्तात्वंप्रदक्षिणांगृहाणमे ४१ इतिप्रदक्षिणाम् यज्ञेश्वराय
देवायतथायज्ञोद्भवायच यज्ञानांपतयेनाथगोविंदायनमोनमः ४२ इतिमंत्रपुष्पम् विश्वेश्वरायवि
श्वायतथाविश्वोद्भवायच विश्वस्यपतयेतुभ्यंगोविंदायनमोनमः ४३ इतिनमस्कारान् मंत्रहीनोतिमं
त्रेणक्षमाप्यपुरुषोत्तमम् स्वाहांतैर्नाममंत्रैश्चतिलहोमोदिनेदिने ४४ दीपःकार्यस्त्वखंडश्चयाव
न्मासंचसर्पिषा पुरुषोत्तमस्यप्रीत्यर्थंसर्वार्थफलसिद्धये ४५ यस्यस्मृत्येतिमंत्रेणनमस्कृत्यजनार्द
नम् यदूनंतत्तुसंपूर्णंविधायाविच्छेत्स्फरवम् ४६ इत्थंश्रीपुरुषोत्तमंलवघनश्यामंसराधंमुदासंप्राप्ते
पुरुषोत्तमेवनितलेलब्ध्वाजनुर्मानवम् भक्त्यायःपरिपूजयेत्प्रतिदिनंकृत्वाशुरुंवैष्णवंभुक्त्वाह्यत्र
स्फरवंसमस्तमतुलंपश्चात्सगच्छेत्परम् ४७ इतिश्रीकू·पु· श्रीनारा· दृढधन्वोपाख्यानेपुरुषोत्तम
पूजनविधिर्नामैकविंशोऽध्यायः २१ राजोवाच पुरुषोत्तमस्यनियमोन्ब्रतिनोवदविस्तरात् किं
भोज्यंकिंमभोज्यंवावर्ज्यावर्ज्यंतपोधन १ श्रीनारायणउ० सएवंभगवान्पृष्टोभूभृतावाल्मिकोमु
निः पुंसांनिःश्रेयसार्थायतमाहबहुमानयन् २ वाल्मीकिरुवाच एवंयेजपमासेयेनियमाःपरिकीर्त्ति
ताः तान्शृणुष्वमयाराजन्कथ्यमानान्समासतः ३ हविष्यान्नंचभुंजीतप्रयतःपुरुषोत्तमे गोधूमाः
शालयःसर्वाःसितामुद्गायवास्तिलाः ४ कलायकंचनीवारावास्तुकंहिलमोचिकाः आर्द्रकंकालशाकं
चमूलंकंदंचकर्कटीम् ५ रंभासैंधवसामुद्रेलवणेदधिसर्पिषी पयोनुद्धृतसारंचपनसाम्रेहरीतकी ६
पिप्पलीजीरकंचैवनागरंचैवचिंचिणी क्रमुकंलवलीधात्रीफलान्यगुडमैक्षवम् ७ अतैलपक्वंमुनयो ३२

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हविष्यं प्रवदंतिच हविष्यभोजनंनृणामुपवाससमंविदुः ८ सर्वामिषाणिमांसंचक्षौद्रंसौवीरकंतथा
राजमाषादिकंचैवराजिकामादकंतथा ९ द्विदलंतिलतैलंचतथान्नंशल्यदूषितम् भावदुष्टंक्रिया
दुष्टंशब्ददुष्टंचवर्जयेत् १० परान्नंचपरद्रोहंपरदारगमंतथा तीर्थंविनाप्रयाणंचपरदेशंपरित्यजेत्
११ देवदेवद्विजानांचगुरुगोघातिनांतथा स्त्रीराजमहतांनिंदांवर्जयेत्पुरुषोत्तमे १२ प्राण्यंगमामिषंचू
र्णंफलेजंबीरमामिषम् धान्येमसूरिकाप्रोक्ताअन्नंपर्युषितंतथा १३ अजागोमहिषीदुग्धादन्यदुग्धादि
चामिषम् द्विजक्रीतारसाःसर्वेलवणंभूमिजंतथा १४ ताम्रपात्रस्थितंगव्यंजलंचर्मणिसंस्थितम् आ
त्मार्थंपाचितंचान्नमामिषंतद्बुधैःस्मृतम् १५ ब्रह्मचर्यमधःशय्यांपत्रावल्यांचभोजनम् चतुर्थकाले
भुक्तिंचप्रकुर्यात्पुरुषोत्तमे १६ रजस्वलांत्यजम्लेच्छपतितैर्व्रात्यकैःसह द्विजद्विड्वेदबाह्यैश्चनव
देत्पुरुषोत्तमे १७ एभिर्दृष्टंचकाकैश्चसूतकान्नंचयद्भवेत् द्विःपाचितंचदग्धान्नंनैवाद्यात्पुरुषोत्तमे १८
पलांडुलशुनंमुस्ताछत्राकंगृंजनंतथा नालिकंमूलकंशिग्रुंवर्जयेत्पुरुषोत्तमे १९ एतानिवर्जयेन्नित्यंव्र
तीसर्वव्रतेष्वपि कृच्छ्राद्यंचापिकुर्वीतस्वशक्त्याविष्णुतुष्टये २० कूष्मांडंबृहतींचैवतरुणींमूलकं
तथा श्रीफलंचकलिंगंचफलंधात्रीफलंतथा २१ नारिकेलमलाबुंचपटोलंबदरीफलम् चर्मवृंताजि
कंवल्लीशाकंतुजलजंतथा २२ शाकान्येतानिवर्ज्यानिक्रमात्प्रतिपदादिषु धात्रीफलंरवौतद्वद्वर्जये
त्सर्वदागृही २३ यद्यद्यद्वर्जयेत्किंचित्पुरुषोत्तमप्रीतये तत्पुनर्ब्राह्मणेदत्वाभक्षयेत्सर्वदैवहि २४
कुर्यादेतांश्चनियमान्व्रतीकार्तिकमाघयोः नियमेनविनाराजन्फलंनैवाप्नुयाद्व्रती २५ उपोषणं

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नकर्त्तव्यः शक्तिश्चेत्पुरुषोत्तमः अथवा घृतपानं च पयःपानमयाचितम् २६ फलाहारादिवा कार्यं य-
था शक्त्या व्रतार्थिना व्रतभंगो यथा न स्यात्तथा कार्यं विचक्षणैः २७ पुण्येऽह्नि प्रातरुत्थाय कृत्वा पूर्वाह्णि
काः क्रियाः गृह्णीयान्नियमं भक्त्या श्रीकृष्णं च हृदि स्मरन् २८ उपवासस्य नक्तस्य चैकभुक्तस्य भूप
ने एकं च निश्चयं कृत्वा व्रतमेतत्समाचरेत् २९ श्रीमद्भागवतं भक्त्या श्रोतव्यं पुरुषोत्तमे तत्पुण्यं वच-
सा वक्तुं विधातापि न शक्नुयात् ३० शालिग्रामार्चनं कार्यं मासे श्रीपुरुषोत्तमे तुलसीदललक्षेण त-
स्य पुण्यमनंतकम् ३१ यथोक्तव्रतिनं दृष्ट्वा मासे श्रीपुरुषोत्तमे यमदूताः पलायंते सिंहं दृष्ट्वा यथा
गजाः ३२ एतन्मासव्रतं राजन्श्रेष्ठं क्रतुशतादपि क्रतुं कृत्वाप्नुयात्स्वर्गं गोलोकं पौरुषोत्तमे ३३ पृ
थिव्यां यानि तीर्थानि क्षेत्राणि सर्वदेवताः तद्देहे तानि तिष्ठंति यः कुर्यात्पुरुषोत्तमम् ३४ दुःस्वप्नं चैव
दारिद्र्यं दुष्कृतं त्रिविधं च यत् तत्सर्वं विलयं याति कृते श्रीपुरुषोत्तमे ३५ पुरुषोत्तमसेवायां निश्चलं ह
रिसेवकम् विघ्नाद्द्रक्ष्यंति शक्राद्याः पुरुषोत्तमप्रीतये ३६ पुरुषोत्तमस्य व्रतिनो यत्र यत्र वसंति च भू
तप्रेतपिशाचाद्या न तिष्ठंति तदग्रतः ३७ एवं यो विधिना राजन्कुर्याच्छ्रीपुरुषोत्तमम् सहस्रवदनो
नालं तत्फलं वक्तुमंजसा ३८ श्रीनारायण उवाच पुरुषोत्तमप्रियं मासं परमादरेण कुर्यादनन्य
मनसा पुरुषोत्तमं यः पुरुषोत्तमप्रियतमः पुरुषः स भूत्वा पुरुषोत्तमेन रमते रसिकेश्वरेण ३९ इ
ति श्रीबृहन्नारदीये पुराणे पुरुषोत्तममाहात्म्ये श्रीनारायणनारदसंवादे दृढधन्वोपाख्याने पुरु
षोत्तमव्रतनियमकथनं नाम द्वाविंशोऽध्यायः २२ राजोवाच किं फलं दीपदानस्य मासे श्रीपु

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रुषोत्तमे तन्मेवदमुनिश्रेष्ठकृपयादीनवत्सल १ श्रीनारायणउवाच इत्थंविज्ञापितःप्राहवा-
ल्मीकिर्मुनिसत्तमः प्रवृद्धहर्षोराजानंविनीतंप्रहसन्निव २ वाल्मीकिरुवाच शृणुष्वराजशार्दूल
कथांपापप्रणाशिनीम् यांश्रुत्वायातिविलयंपापंपंचविधंमहत् ३ सौभाग्यनगरेराजाचित्रबाहुरिति
श्रुतः सत्यसंधोमहाप्राज्ञश्चासीच्छूरतरःपरः ४ सहिष्णुःसर्वधर्मज्ञःशीलरूपदयान्वितः ब्राह्मण्योभ
गवद्भक्तःकथाश्रवणतत्परः ५ स्वदारनिरतःशश्वत्पशुपुत्रसमन्वितः-चतुरंगबलोपेतःसमृद्ध्याधन
दोपमः ६ तस्यभार्याचंद्रकलाचतुःषष्टिकलान्विता पतिव्रतामहाभागाभगवद्भक्तिसंयुता ७ तयास
हमहीपालोबुभुजेमेदिनींयुवा विनाश्रीकृष्णादेवंसनैवजानातिदैवतम् ८ एकस्मिन्दिवसेराजाचित्रबा
हुर्महीपतिः दृष्ट्वासमागतदूरादगस्त्यंमुनिपुंगवम् ९ प्रणम्यदंडवद्भूमौविधिनातमपूजयत् कल्पयि
त्वासनंभक्त्यातस्थौमुनिवराग्रतः १० विनयावनतोभूत्वाजगादमुनिसत्तमम् राजोवाच अद्यमेसफ
लंजन्माद्यद्यमेसफलंदिनम् ११ अद्यमेसफलंराज्यमद्यमेसफलंगृहम् यस्त्वंसमागतोमेद्यगृहेश्रीकृष्ण
सेवकः १२ मुक्तोहंपापसंघाताद्यत्त्वयाहंनिरीक्षितः तुभ्यंसमर्पितंराज्यंगजाश्वरथसंयुतम् १३ वैष्णवो
सिमुनिश्रेष्ठनास्त्यदेयंमयातव मेरुतुल्यंभवेत्स्वल्पंवैष्णवायसमर्पितम् १४ कपर्दिकाप्रमाणंतुव्यंज
नंवान्नमुत्तमम् नयच्छतिदिनेयस्तुवैष्णवायद्विजन्मने १५ नाह्निनांवफलंतस्यकथितंवेदपारगैः विष्णु
भक्ताश्चयेकेचित्सर्वेपूज्याद्विजातयः १६ तेषांसंभावनाकार्यावाङ्मनःकायकर्मभिः कथितंमममर्गेण
गौतमेनसुमंतुना १७ तावत्प्रभान्तताराणांयावन्नोदयतेरविः तावदन्येद्विजन्मानोयावन्नायातिवै-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वैष्णवः १८ अगस्त्यउवाच चित्रबाहोमहाभागधन्यस्त्वंसांप्रतंनृप इमाधन्याःप्रजाःसर्वायस्त्वं अ॰
पु॰मा रक्षासिवैष्णवः १९ तस्मिन्राष्ट्रेनवस्तव्यंयस्यराजानवैष्णवः वरोवासोवनेभूम्येनतुराष्ट्रेह्यवैष्णवे २० २३
३४ चक्षुर्हीनोयथादेहःपतिहीनायथास्त्रिया निरक्षरोयथाविप्रस्तथाराष्ट्रमवैष्णवम् २१ दंतहीनोयथाह
स्तीपक्षहीनोयथाखगः द्वादशीदशमीविद्धातथाराष्ट्रमवैष्णवम् २२ दर्भहीनायथासंध्यातिलहीनं
चतर्पणम् भृत्यर्थंदेवसेवाचतथाराष्ट्रमवैष्णवम् २३ सकेशाविधवायद्वद्गंतस्नानविवर्जितम् शूद्रश्च-
ब्राह्मणीगामीतथाराष्ट्रमवैष्णवम् २४ सराजाप्रोच्यतेसद्भिर्यःश्रीकृष्णपदाश्रयः तद्राष्ट्रंवर्द्धतेनित्यं
स्फरीभवतितत्प्रजा २५ दृष्टिर्मेसफलाराजन्यन्मयात्वंनिरीक्षितः अद्यमेसफलावाणीह्यच्युतेय-
त्वयासह २६ इदंराज्यंत्वयाराजन्प्रकर्त्तव्यंममाज्ञया प्रतिष्ठितोमयाराज्येगमिष्याम्यस्तुस्वस्तिते २७
श्रीनारायणउवाच इत्युक्त्वागंतुकामंतमगस्त्यंमुनिपुंगवम् ननामपरयाभक्त्यामहिषीसा
पतिव्रता २८ अगस्त्यउवाच अवैधव्यंसदातेस्तुभक्त्याभजपतिंशुभे ददानेस्तुसदाभक्तिःश्री
गोपीजनवल्लभे २९ इत्थमाशीर्ददानंतंभूयःप्राहमहीपतिः बद्धांजलिपुटोभूत्वाविनयानतकंधरः ३०
चित्रबाहुरुवाच विपुलामेकथंलक्ष्मीःकथंराज्यमकंटकम् पतिव्रताकथंपत्नीकिंकृतंसु
कृतंमया ३१ एतन्मेब्रूहिविप्रेंद्रत्वाहंशरणंगतः करस्थामलवत्सर्वंजानासित्वंमुनीश्वर ३२
श्रीनारायणउवाच इत्थमावेदितोराज्ञाह्यगस्त्योमुनिपुंगवः समाहितमनाभूत्वाजगादनृपस ३४
त्तमम् ३३ अगस्त्यउवाच मयाविलोकितंसर्वंप्राक्तनंचरितंतव तत्सर्वंकथयाम्यद्यसोलि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

हासंपुरातनम् ३४ चमत्कारपुरेरम्येमणिग्रीवाभिधानभृत् त्वमभूः शूद्रजातीयोजीवहिंसापरा
यणः ३५ नास्तिकोदुष्टचारित्रः परदारप्रधर्षकः कृतघ्नोदुर्विनीतश्चाशिष्टाचारविवर्जितः ३६ या
चेयंभवतोभार्यापूर्वजन्मनिसुंदरी कर्मणामनसावाचापतिसेवापरायणा ३७ पतिव्रतामहाभागाध
र्मनिष्ठामनस्विनी भावंनकुरुतेदुष्टंतवोपरिकदाचन ३८ ज्ञातिभिस्त्वंपरित्यक्तोबंधुभिःपापकर्म
कृत् राज्ञाक्रुद्धेनतेसर्वंगृहीतंधनमुत्तमम् ३९ ततोऽवशिष्टंयत्किंचित्गृहीतंज्ञातिभिस्तदा गतेद्रव्ये
धनाकांक्षातदासीद्विपुलातदा ४० क्षीयमाणेधनेसाध्वीनत्वामत्यजदुन्मनाः एवंतिरस्कृतः सर्वैर्गतं-
वान्निर्जनंवनम् ४१ हत्वाजीवाननेकांश्चत्वंचकर्थात्मपोषणम् एवंवर्तयतस्तस्यपत्न्यासहमहीपते
४२ एकदाधनुरुद्यम्यमणिग्रीवोवनंगतः बहुव्यालमृगाकीर्णंमृगमांसजिघृक्षया ४३ तस्मिन्नि
र्मानुषेरण्येमध्यमार्गेमहामुनिः उग्रदेवइतिख्यातोदिङ्मूढोविह्वलोभवत् ४४ तृषासंपीडितात्म
र्थंमध्यंदिनगतेरवौ तत्रैवपतितोराजन्मुमूर्षुरभवत्तदा ४५ तंदृष्ट्वातेदयाजातादिग्भ्रष्टंदुःखित-
द्विजम् उत्थाप्यतंद्विजन्मानंगृहीत्वास्वाश्रमंगतः ४६ दंपतिभ्यांकृतासेवादुःखितस्यद्विजन्मनः
उग्रदेवोमहायोगीमुहूर्तानंतरंतदा ४७ अवाप्यचेतनांतत्रविस्मयंसमजीगमत् तत्रस्थोहंकुत-
श्चात्रकेनानीतोन[illegible] ४८ श्रीनारायणउवाच मणिग्रीवोवदद्विप्ररमणीयमिदंसरः
अत्रास्ते[illegible]यवासितम् ४९ तत्रस्नात्वाजलेशीतेकृत्वापूर्वाह्निकाःक्रियाः कु
[illegible] ५० सुखेनकुरुविश्राममयासंरक्षितोऽधुना उत्तिष्ठत्वं-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मुनिश्रेष्ठप्रसादंकर्त्तुमर्हसि ५१ अगस्त्यउवाच लब्धसंज्ञास्तदाविप्रउग्रदेवोगतश्रमः
मणिग्रीववचःश्रुत्वासमुत्तस्थौतृषातुरः ५२ मणिग्रीवप्रभुजालंबीजगामसरसीतटम् उपविष्ट
श्छिन्नबाहोलत्तदेवटशोभिते ५३ विश्रम्यतत्क्षणंविप्रोवटच्छायामधिश्रितः स्नात्वानित्यविधिंकृ
त्वावासुदेवमपूजयत् ५४ देवान्पितॄंश्चसंतर्प्यपपौनीरंसुशीतलं उग्रदेवस्ततःशीघ्रंवटमूलमु
पाश्रितः ५५ मणिग्रीवःसपत्नीकोननाममुनिसत्तमम् विनयेनावदद्वाचमातिथ्यंकर्त्तुमुन्मनाः
५६ मणिग्रीवउवाच अस्मत्संतारणायाद्यमदाश्रममुपागतः ब्रह्मंस्त्वद्दर्शनादेवपापंमे
विलयंगतम् ५७ इत्युक्त्वातांप्रियामाहमणिग्रीवोमुदान्वितः अयिसुंदरिपक्वानिस्वादूनिया
नियानच ५८ तानिचूतफलानित्वंशीघ्रमानयमाचिरम् अन्यत्कंदादियत्किंचित्तदानयशुभा
नने ५९ निजनाथवचःश्रुत्वाफलान्यादायसुंदरी कंदादिकंचविप्राग्रेस्थापयामासहर्षतः ६०
मणिग्रीवःपुनर्वाक्यमुवाचमुनिसत्तमम् फलान्यंगीकुरुब्रह्मन्कृतार्थीकुरुदंपती ६१ उग्र
देवउवाच त्वामहंनैवजानामिकस्त्वंभोकथयस्वमे अज्ञातस्यनभोक्तव्यंब्राह्मणेनविजानता
६२ मणिग्रीवउवाच शूद्रोहंद्विजशार्दूलमणिग्रीवाभिधानतः स्वजनैर्ज्ञातिवर्गैश्चपरि-
त्यक्तःसबांधवैः ६३ इत्थंशूद्रवचःश्रुत्वाफलाहारमचीकरत् उग्रदेवःप्रसन्नात्माततोनीरमपीपि
बत् ६४ ततोविप्रंसुखासीनंमणिग्रीवोवदद्वचः लालयंस्तत्पदांभोजयुगंस्वांकगतंमुहुः ६५
मणिग्रीवउवाच क्वगंतव्यंमुनिश्रेष्ठकुतस्त्वंचेहकानने निर्जनेनिर्जलेदुष्टहिंस्रजंतुस ३७

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

माकुले ६६ उग्रदेवउवाच ब्राह्मणोहंमहाभागप्रयागंगंतुमुत्सहे अधुनाज्ञातमार्गेणसंप्राप्तो
दारुणेवने ६७ तत्रश्रांतस्तृषाक्रांतोमुमूर्षुरभवंक्षणात् जीवितमेतयादत्तंब्रूहिकिंतेददाम्यहम् ६८
अरण्यंकेनदुःखेनदंपतीभ्यांसमाश्रितम् तद्दुःखमपनेष्यामिमणिग्रीववदस्वमे ६९ अगस्त्यउवाच इ
त्युग्रदेववचनंललितंनिशम्यपत्न्याःसमक्षमनुनीयमुनीश्वरंतम् दारिद्र्यसागरतितीर्षुरसौस्वकीयवृत्तां
तमाहनिजकर्मविपाकमुग्रम् ७० इतिश्रीबृहन्नारदीयेपुराणेपुरुषो०श्रीनारायणनारदसंवादेहद
धन्वोपाख्यानेत्रयोविंशोऽध्यायः २३ मणिग्रीवउवाच चमत्कारपुरेरम्येविद्वज्जनसमाकुले ममवा-
सोभवत्तत्रधर्मपत्न्यासहद्विज १ धनाढ्यस्यपवित्रस्यपरोपकृतिशालिनः कदाचिद्दैवयोगेनदुर्बुद्धिः
समपद्यत २ निजधर्मपरित्यागःकृतोमेदुष्टबुद्धिना परस्त्रीसेवनंनित्यमपेयंपीयतेस्मह ३ चौर्यंहिं
सापरश्चाहंपरित्यक्तःस्वबंधुभिः बृहद्बलेनभूपेनमद्गृहंलुंठितंतदा ४ अवशिष्टंचयत्किंचिन्गृहीतंबं
धुभिर्धनम् एवंतिरस्कृतःसर्वैर्वनवासमचीकरम् ५ कृत्वाजीववधंनित्यंजीवयंभार्ययासह एतस्मि
न्विपिनेघोरेवसतोमेदुरात्मनः ६ कुरुष्वानुग्रहंब्रह्मन्पापयुक्तस्यसांप्रतम् प्राचीनपुण्यपुंजेनसंप्राप्तो
गहनेभवान् ७ तवाहंशरणंयातःसपत्नीकोमहामुने उपदेशप्रसादेनकृतार्थीकर्तुमर्हसि ८ येनमे
तीव्रदारिद्र्यंविलयंयातितत्क्षणात् अतुलंवैभवंलब्ध्वाविचरामियथासुखम् ९ उग्रदेवउवाच
कृतार्थोस्मिमहाभागयदातिथ्यंकृतंमम अतस्तेभाविकल्याणंसपत्नीकस्यसांप्रतम् १० विनाव्र
तैर्विनातीर्थैर्विनादानैरयत्नतः दारिद्र्यंतेलयंयातितथानिर्धारितंमया ११ अतःपरंतृतीयेहस्ति-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मासःश्रीपुरुषोत्तमेः भवन्ध्यांतत्रविधिनादंपतीभ्यांप्रयत्नतः १२ कर्त्तव्यंदीपदानंचपुरुषोत्तम-
प्रीतये तेनतेतीव्रदारिद्र्यंसमूलंनाशमेष्यति १३ तिलतैलनकर्त्तव्यःसर्पिषावैभवेसति तयोर्म
ध्येनकिंचित्तेकाननेवसतोऽधुना १४ इंगुदीजेनतैलेनदीपःकार्यस्त्वयानघ यावन्मासंसनियमं
मणिग्रीवःस्त्रियासह १५ अस्मिन्सरोवरेस्नात्वासहपत्न्यानिरंतरम् एवमेवहिकर्त्तव्यंमास
मात्रंत्वयावने १६ अयमेवोपदेशस्तुसपत्नीकायमेकृतः त्वदातिथ्यप्रसन्नेनमयानिगमनिश्चि
तम् १७ अन्यथादीपदानंहिरमाह्लादकरंनृणाम् विधिनाक्रियमाणंचेत्किंपुनःपुरुषोत्तमे १८
वेदोक्तानिचकर्माणिदानानिविविधानिच पुरुषोत्तमदीपस्यकलांनार्हंतिषोडशीम् १९ तीर्थानि
सकलान्येवशास्त्राणिसकलानिच पुरुषोत्तमदीपस्यकलांनार्हंतिषोडशीम् २० योगोज्ञानंत-
थासांख्यंतंत्राणिसकलान्यपि पुरुषोत्तमदीपस्यकलांनार्हंतिषोडशीम् २१ कृच्छ्रचांद्रायणा
दीनिव्रतानिनिखिलानिच पुरुषोत्तमदीपस्यकलांनार्हंतिषोडशीम् २२ वेदाभ्यासोगयाश्राद्धं
गोमतीतटसेवनम् पुरुषोत्तमदीपस्यक॰ २३ उपरागसहस्राणिव्यतीपातशतानिच पुरुषो
त्तमदी॰ २४ कुर्वाद्क्षेत्रवर्याणिदंडकादिवनानिच पुरुषोत्तम॰ २५ एतद्गुह्यतमंवत्सनाख्येयं
यस्यकस्यचित् धनधान्यपशुप्रातपुत्रपौत्रयशस्करम् २६ वंध्यावंध्यत्वशमनमवैधव्यकरं
स्त्रियाः राज्यदंराज्यभ्रष्टस्यचिंतितार्थकरंनृणाम् २७ कन्याविंदेतभर्त्तारंगुणिनंचिरजीविन
म् कांतार्थीलभतेकांतांसुशीलांचपतिव्रताम् २८ विद्यार्थीलभतेविद्यांसुकांसिद्धिंसिद्धिकामुकः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कोशकामोलभेत्कोशंमोक्षार्थीमोक्षमाप्नुयात् २९ विनाविधिंविनाशास्त्रंयःकुर्यात्पुरुषोत्तमे
दीपंतुयत्रकुत्रापिकामितंसर्वमाप्नुयात् ३० किंपुनर्विधिनावत्सदीपंकुर्यात्प्रयत्नतः तस्माद्दीपः
प्रकर्त्तव्योमासेश्रीपुरुषोत्तमे ३१ एतदुक्तंमयातेद्यतीव्रदारिद्र्यनाशनम् स्वस्तितेस्तुगमिष्यामि
संतुष्टःसेवयातव ३२ अगस्त्यउवाच इत्युक्त्वाविप्रवर्योसौप्रयागंसंजगामह द्विभुजं
मुरलीहस्तंमनसाश्रीहरिंस्मरन् ३३ अनुगत्वोग्रदेवंतंकियन्मासंनिजाश्रमात् पुनरावव्रतुर्ने
त्वादंपतीहृष्टमानसौ ३४ आसाद्यस्वाश्रमंभक्त्यापुरुषोत्तमयानसौ निन्यतुर्मासयुगलंद्विजभ
क्तिपरायणौ ३५ गतेमासद्वयेश्रीमानागतःपुरुषोत्तमः तौतस्मिंश्चक्रतुर्दीपंगुरुभक्तिपरायणौ
३६ इंगुदीजेनतैलेनवैभवार्थमतंद्रितौ एवंतयोःकृतवतोर्जगामपुरुषोत्तमः ३७ उग्रदेवप्रसादेन
विनिर्धूतमनोमलौ कालस्यवशमापन्नौपुरंदरपुरींगतौ ३८ तत्रत्यंभोगमासाद्यपृथिव्यांभारता
जिरे उग्रदेवप्रसादेनवरंजनुरवापतुः ३९ वीरबाहुस्सतस्त्वंचचित्रबाहुरितिश्रुतः पूर्वस्मिन्योमणि
ग्रीवोमृगहिंसापरायणः ४० इयंचंद्रकलानाम्नीमहिषीयाधुनातव सुंदरीतिसमाख्यातापुन
र्जनुषितेऽगना ४१ पातिव्रत्येनधर्मेणतवाद्यांगार्द्धहारिणी पतिव्रताहियानारीपतिपुण्यार्द्धभा
गिनी ४२ कृतेनदीपदानेनमासेश्रीपुरुषोत्तमे इंगुदीजेनतैलेनतवराज्यमकंटकम् ४३
किंपुनःसर्पिषादीपंतिलतैलेनवापुनः यःकरोतिह्यखंडंवैमासेश्रीपुरुषोत्तमे ४४ पुरुषो
त्तमदीपस्यफलमेतन्नसंशयः किंपुनश्चोपवासाद्यैश्चरतःपुरुषोत्तमम् ४५ वाल्मीकिरुवाच

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चिन्नवाहुन्वरितंपुरातनंसान्निरूप्यकलशोद्भवोमुनिः सत्कृतिंसमधिगम्यतत्कृतामक्षयाशिष
मुदीर्यनिर्ययौ ४६ इतिश्रीबृहन्नारदीयेपुराणेपुरुषोत्तममाहात्म्येश्रीनारायणनारदसंवा
दे दृढधन्वोपाख्यानेदीपमाहात्म्यकथनंनामचतुर्विंशोऽध्यायः २४ दृढधन्वोवाच
अथसम्यक्वदब्रह्मन्नुद्यापनविधिंमुनेः पुरुषोत्तममासीयव्रतिनांकृपयानृणां
म् १ वाल्मीकिरुवाच समासतःप्रवक्ष्यामिमासेश्रीपुरुषोत्तमे उद्यापनविधिंस
म्यक्व्रतसंपूर्णहेतवे २ कृष्णपक्षेचतुर्दश्यांनवम्यांपुरुषोत्तमे अष्टम्यांवाथकर्तव्यमुद्याप
नमुदीरितम् ३ यथालब्धोपहारेणमासेश्रीपुरुषोत्तमे पुण्येस्मिन्प्रातरुत्थायकृत्वापूर्वाह्णि
काःक्रियाः ४ समाहितमनाभूत्वात्रिंशद्विप्रान्निमंत्रयेत् सपत्नीकान्सदाचारान्विष्णुभ
क्तिपरायणान् ५ यथाशक्त्यथवासप्तपंचवित्तानुसारतः ततोमध्याह्नसमयेद्रोणमानेनभू
पते ६ तदर्द्धेनतदर्द्धेननिजशक्त्यनुसारतः पंचधान्येनकुर्वीतसर्वतोभद्रमुत्तमम् ७ च
त्वारःकलशाःस्थाप्याहैमावाराजताःशुभाः ताम्रावामृन्मयाःशुद्धाअव्रणामंडलोपरि ८
चतुर्दिक्षुचतुर्व्यूहप्रीतयेश्रीफलान्विताः सद्वस्त्रवेष्टितानागवल्लीदलसमन्विताः ९ वासुदे
वंहलधरंप्रद्युम्नंदेवमुत्तमम् अनिरुद्धंचतुर्थंवस्थापयेत्कलशेषुच १० पुरुषोत्तमव्रतारंभे
स्थापितंपुरुषोत्तमम् सराधंदेवदेवेशंकलशेनसमन्वितम् ११ ततआनीयतन्मध्येमंडलो
परिविन्यसेत् आचार्यंवैष्णवंकृत्वावेदवेदांगपारगम् १२ विप्राश्चत्वारएवात्रवरणीयाजपार्थिना

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

द्दे देवस्येनदातव्ये हस्तमुद्रादिसंयुते १३ आचार्यंसमलंकृत्यवस्त्रभूषादिभिर्मुदा ततोदेहविशु
द्ध्यर्थंप्रायश्चित्तंसमाचरेत् १४ ततःपूर्वोक्तविधिनापूजाकार्यासहस्त्रिया चतुर्व्यूहजपःकार्योद्वेचै
विप्रैश्चतुर्विधः १५ चतुर्दिक्षुप्रकर्तव्यादीपाश्चत्वारउद्धृताः अर्घदानंततःकार्यंनारीकेलादिभिः
क्रमात् १६ पंचरत्नसमायुक्तैर्जानुभ्यांसक्तभूतलः स्वपाणिपुटमध्यस्थैर्यथालब्धैःफलैःशुभैः
१७ श्रद्धाभक्तिसमायुक्तःसपत्नीकोमुदान्वितः अर्घंदद्यात्प्रहृष्टेनमनसाश्रीहरिंस्मरन् १८ अ
र्घमंत्रः देवदेवनमस्तुभ्यंपुराणपुरुषोत्तम गृहाणार्घ्यंमयादत्तंराधयासहितोहरे १९ वंदेनवघ
नश्यामंद्विभुजंमुरलीधरम् पीतांबरधरंदेवंसराधंपुरुषोत्तमम् २० एवंभक्त्याहरिंनत्वासराधंपु
रुषोत्तमम् चतुर्थ्यंतैर्नाममंत्रैस्तिलहोमंचकारयेत् २१ ततस्तद्दशांशेनतन्मंत्रैःकार्यंतर्पणमार्जने नी
राजयेत्ततोदेवंसराधंपुरुषोत्तमम् २२ अथनीराजनमंत्रः नीराजयामिदेवेशमिंदीवरदलच्छ
विम् राधिकारमणंप्रेम्णाकोटिकंदर्पसुंदरम् २३ अथध्यानम् अंतर्ज्योतिरनंतरत्नरचिते
सिंहासनेसंस्थितंवंशीनादविमोहितव्रजवधूवृंदावनेसुंदरम् ध्यायेद्राधिकयासकौस्तुभम
णिप्रद्योतितोरस्थलंराजद्रत्नकिरीटकुंडलधरंप्रत्यग्रपीतांबरम् २४ ततःपुष्पांजलिंदत्वाराधि
कासहितंहरौ नमस्कारंप्रकुर्वीतसाष्टांगंगृहिणीयुतः २५ नौमिनवघनश्यामंपीतवाससम-
च्युतम् श्रीवत्सभासितोरस्कंराधिकासहितंहरिम् २६ पूर्णपात्रंततोदद्याद्ब्राह्मणेसहिरण्य
कम् आचार्यायततोदद्याद्दक्षिणांविपुलांमुदा २७ आचार्यंतोषयेद्भक्त्यावस्त्रैराभरणैरपि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सपत्नीकंततोदद्यात्सपत्नीकंततोदद्याहृत्विग्भ्योदक्षिणांपराम् २८ धेनुरेकाप्रदातव्यासुशीला
चपयस्विनी सचैलाचसवत्साचघंटाभरणभूषिता २९ ताम्रपृष्ठीहेमशृंगीसरौप्यखुरभूषिता घृ
तपात्रंततोदद्यात्तिलपात्रंतथैवच ३०उमामहेश्वरंदद्याद्दंपत्योःपरिधायकम् पदमष्टविधंदद्यादुपा
नद्युगुलंतथा ३१ श्रीमद्भागवतंदद्याद्वैष्णवायद्विजन्मने शक्तिश्चेन्नविलंबेतचलमायुर्विचारयन् ३२
श्रीमद्भागवतंसाक्षाद्भगवद्रूपमद्भुतम् योदद्याद्वैष्णवायैवपंडितायद्विजन्मने ३३ सकोटिकुलमुद्धृत्य
ह्यप्सरोगणसेवितः विमानमधिरुह्यैतिगोलोकंयोगिदुर्लभम् ३४ कन्यादानसहस्राणिवाजपेयशता
नि च सधान्यक्षेत्रदानानितुलादानानियानिच ३५ महादानानियान्यष्टौछंदोदानानियानिच श्री
भागवतदानस्यकलांनार्हंतिषोडशीम् ३६ तस्माद्यत्नेनतद्देयंवैष्णवायद्विजन्मने संभूष्यवस्त्रभू-
षाभिर्हेमसिंहासनास्थितम् ३७ कांस्यानिसंपुटान्येवत्रिंशद्देयानिसर्वथा त्रिंशत्त्रिंशदपूपैश्चमध्ये
संपूरितानिच ३८ प्रत्यपूपंतुयावंतिच्छिद्राणिपृथिवीपते तावद्वर्षसहस्राणिवैकुंठेवसतेनरः ३९ त
तःप्रयातिगोलोकेनिर्गुणंयोगिदुर्लभम् यद्गत्वाननिवर्त्तंतेज्योतिर्धामसनातनम् ४० सार्द्धप्रस्थद्वयं
कांस्यसंपुटंपरिकीर्त्तितम् निर्धनेनयथाशक्त्याकार्याणिव्रतपूर्त्तये ४१ अथवापूपसामग्रीमपक्वां
सफलांपराम् तत्राधायप्रदेयानिपुरुषोत्तमतुष्टये ४२ निमंत्रितानांविप्राणांसस्त्रीकाणांनराधिप
संकल्पंचप्रकुर्वीतपुरुषोत्तमसन्निधौ ४३ अथप्रार्थना श्रीकृष्णजगदाधारजगदानंददायक ३८
ऐहिकामुष्मिकान्कामान्निखिलान्पूरयाशुमे ४४ इतिसंप्रार्थ्यगोविंदंभोजयेद्ब्राह्मणान्मुदा सप

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्नीकान्सदाचारान्संस्मरन्पुरुषोत्तमं ४५ संपूज्यविधिवद्भक्त्याभोजयेत्घृतपायसैः विप्ररूपंह
रिंस्मृत्वास्त्रीरूपांराधिकांस्मरन् ४६ भोजनस्यतुसंकल्पमाचरेद्विधिनाव्रती द्राक्षाभिःकदलीभि
श्चचूतैश्चविविधैरपि ४७ घृतपाचितपक्वान्नैःशुभैश्चमाषकैर्वटैः शर्कराघृतपूरैश्चफाणितैःखंडमं
डकैः ४८ उर्वालुकर्कटीशाकैरार्द्रकैश्चसकानिंबुकैः अन्यैश्चविविधैःशाकैरम्लैःपक्वैःपृथक्पृथक् ४९
चतुर्धाभोजनैरेवषड्रसैःसहसंगतैः वासितान्गोरसांस्तत्रपरिवेष्यमृदुब्रुवन् ५० इदंस्वादुमुदाभो
ज्यंभवदर्थेप्रकल्पितम् याच्यतांरोचतेब्रह्मन्यन्मयापाचितंप्रभो ५१ धन्योस्म्यनुगृहीतोस्मिजातं
मेजन्मसार्थकम् भोजयित्वामुदाविप्रान्देयास्तांबूलदक्षिणाः ५२ एलालवंगकर्पूरजातिपत्रीजाति-
जानिच कस्तूरीसुरपासीनचूर्णंचखदिरंशुभम् ५३ एतैश्चमिलितैर्देयंतांबूलंभगवत्प्रियम् तस्मा
देवंविधायैवदेयंतांबूलमादरात् ५४ तांबूलंयोद्विजाग्र्यायएवंकृत्वाप्रयच्छति सुभगश्चभवेद
न्यपरत्रामृतभुग्भवेत् ५५ परितोष्यसपत्नीकान्हस्तेदद्याच्चमोदकान् पत्नीभ्योवेणवीर्दद्यादलंकृ
त्यविधानतः ५६ आसीमांतमनुव्रज्यब्राह्मणांस्तान्विसर्जयेत् मंत्रहीनेतिमंत्रेणाक्षमाप्यपुरुषोत्तम
म् ५७ यस्यस्मृत्येतिमंत्रेणनमस्कृत्यजनार्दनम् यदूनंतत्तुसंपूर्णंविधायाविचरेत्स्वकम् ५८ अन्नं
विभज्यभूतेभ्योयथाभागमकुत्सयन् भुंजीतस्वजनैःसार्द्धंमिथ्यावादविवर्जितः ५९ दर्शस्यदिवसे
प्राप्तेकुर्याज्जागरणंनिशि राधिकासहितंहैमंपूजयेत्पुरुषोत्तमम् ६० पूजांतेचनमस्कृत्यसपत्नीको
मुदान्वितः व्रतीविसर्जयेद्देवंसराधंपुरुषोत्तमम् ६१ आचार्यायततोदद्यादुपहारंसमूर्तिकम् अ

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

अन्नदानंयथायोग्यंदद्यादिच्छानुसारतः ६२ येनकेनाप्युपायेनव्रतमेतत्समाचरेत् कुर्याच्चपरया भक्त्यादानंवित्तानुसारतः ६३ नारीवाथनरोवापिमासमेकंव्रतंचरेत् दुःखदारिद्र्यदौर्भाग्यंनाप्नुया ज्जन्मजन्मनि ६४ येकुर्वंतिजनालोकेनानापूर्णमनोरथाः विमानान्यधिरुह्यैवयांतिवैकुंठमुत्तमम् ६५ श्रीनारायणउवाच इत्थंयोविधिमवलंब्यचर्करीतिश्रीकृष्णाप्रियतममासमादरेण गो लोकंव्रजतिविधूयपापराशिंत्वानन्त्यंसुखमनुभूयपूर्वपुंभिः ६६ इतिश्रीबृहन्नारदीयेपुराणे पु॰ नारायणनारद॰ दृढधन्वोपा॰ व्रतोद्यापनविधिकथनंनामपंचविंशोऽध्यायः २५ ॥ अथोद्याप नानंतरंव्रतनियममोक्षणमुच्यते ॥ वाल्मीकिरुवाच अशेषपापनाशार्थंयात्तयेगरुडध्व जे गृहीतनियमत्यागश्चोच्यते विधिपूर्वकः १ नक्तभोजीनरोराजन्ब्राह्मणान्भोजयेन्नृप अयाचिते व्रतेचैवस्वर्णदानंसमाचरेत् २ अमावास्याशनोयस्तुप्रदद्याद्गांसदक्षिणाम् धात्रीस्नायीनरोयस्तु दधिवाक्षीरमेवच ३ फलानांनियमेराजन्फलदानंसमाचरेत् तैलस्थानेघृतंदेयंघृतस्थानेपयस्तथा ४ धान्यानांनियमेराजन्गोधूमान्शालितंडुलान् भूमौचशयनेराजन्सतूलींसपरिच्छदाम् ५ सुखदांचात्मनोन्यस्यह्यंतर्यामीप्रियोजनः पत्रभोजीनरोयस्तुभोजनंघृतशर्करम् ६ मौनेघंटां तिलांश्चैवसहिरण्यान्प्रदापयेत् दंपत्योर्भोजनंचैवसस्नेहंचसुशोभनम् ७ नखकेशधरोराज न्नादर्शंदापयेद्बुधः उपानहौप्रदातव्येउपानहविवर्जनात् ८ लवणस्यपरित्यागेदातव्याविवि धारसाः दीपदानेनरोदद्यात्पात्रयुक्तंचदीपकम् ९ अधिमासेनरोभक्त्यासवैकुंठेवसेत्सदा दी

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पंचसधृतंताम्रंकांचनीवर्त्तिसंयुतम् १० पलमात्रंप्रदेयस्याद्व्रतसंपूर्णहेतवे एकांतरोपवासेन-
कुंभान्सौप्रदापयेत् ११ सवस्त्रान्कांचनोपेतान्मृन्मयानथकांचनान् मासांतेमोदकांस्त्रिंशच्छत्रो
पनहसंयुतान् १२ अनड्वांश्चप्रदातव्योधौरेयस्तुधुरक्षमः सर्वेषामप्यलाभेचयथोक्तकरणंविना
१३ द्विजवाक्यंश्रुतंराजन्संपूर्णव्रतसिद्धिदम् एकान्नेननरोयस्तुमलमासंनिषेवते १४ चतु
र्भुजोनरोभूत्वासयातिपरमांगतिम् एकान्नान्नापरंकिंचित्तत्त्वविनमिहाविद्यते १५ एकान्नान्मुन
यःसिद्धाःपरंनिर्वाणमागताः अधिमासेनरोनक्तंयोभुंक्तेसनराधिपः १६ सर्वान्कामानवाप्नो-
तिनरोनैवात्रसंशयः पूर्वाह्णेभुंजतेदेवामध्याह्नेमुनयस्तथा १७ अपराह्णेपितृगणाःस्वात्मार्थ-
स्तुचतुर्थकः सर्ववेलामतिक्रम्ययस्तुभुंक्तेनराधिप १८ ब्रह्महत्यादिपापानिनाशंयांतिजनाधिप
नक्तभोजीमहीपालसर्वपुण्याधिकोभवेत् १९ दिनेदिनेश्वमेधस्यफलंप्राप्नोतिमानवः तस्मिन्विवर्जे
येन्माषमधिमासेहरिप्रिये २० सर्वस्मान्मुच्यतेपापाद्विष्णुलोकंसगच्छति तिलयंत्राणिपापात्मा
कुरुतेब्राह्मणोपिसन् २१ तिलानांसंख्ययाराजन्सवेतिष्ठतिरौरवे चांडालयोनिमाप्नोतिकुष्ठरो
गेणपीड्यते २२ शुक्लकृष्णेनरोभक्त्याद्वादशींसमुपोषयेत् आरुह्यगरुडंयातिनरोभूत्वाचतुर्भु-
जः २३ संदेवैःपूज्यमानोपिह्यप्सरोगणसेवितः दशमीद्वादशीचैवएकभुक्तंचकारयेत् २४ प्री
णयेद्देवदेवस्यनरःस्वर्गमवाप्नुयात् सर्वदापरयाराजन्दर्भकूर्चंविवर्जयेत् २५ दर्भेणमार्जयेद्यस्तु
पुरीषंमूत्रमेवच श्लेष्माणंरुधिरंवापिविष्ठायांजायतेकृमिः २६ पवित्राःपरमादर्भादर्भहीनाह्यर्थाकि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

क्रियाः दर्भमूलेवसेन्ब्रह्मामध्येदेवोजनार्दनः २७ दर्भाग्रेतुह्युमानाथस्तस्माद्दर्भैर्नमार्जयेत् नद
र्भानुद्धरेच्छूद्रानपिबेत्कपिलापयः २८ मध्यपत्रेनभुंजीतब्रह्मवृक्षस्यभूपते नोच्चरेत्प्रणवंमंत्रंपु
रोडाशंनभक्षयेत् २९ नासनंनोपवीतंच्चनाचरेद्वैदिकींक्रियाम् निषिद्धाचरणंकुर्वन्पितृभिःसह
मज्जति ३० पतंतिनरकेघोरेयावदिंद्राश्चतुर्दश पश्चाच्चकुक्कुटीयोनिंसूकरींवानरींचवा ३१ एतस्मा
त्कारणाच्छूद्रःप्रणवंवर्जयेत्सदा नमस्कारेणविप्राणांशूद्रोनश्यतिभूमिप ३२ एतत्कृत्वामहाराज
परिपूर्णंव्रतंचरेत् अदत्वादक्षिणांचापिनरकंयांतिवैनराः ३३ व्रतवैकल्यमासाद्यह्यंधःकुष्ठीप्रजा
यते ३४ धरामराणांवचनैर्नरोत्तमादिवौकसांवैपदमाप्नुवंति नोल्लंघयेद्भूपवचांसितेषांश्रेयोभिका
मीमनुजःसविद्वान् ३५ इदंमयाधर्मरहस्यमुक्तमंश्रेयस्करंपापविमर्दनंच फलप्रदंमाधवतुष्टिहेतोः
पठंतिनित्यंमनसोभिरामम् ३६ यःशृणोतिनरोराजन्पठतेवापिसर्वदा सयातिपरमंलोकंयत्रयोगी
श्वरोहरिः ३७ इतिश्रीबृहन्नार॰ गृहीतनियमत्यागोनामषड्विंशोऽध्यायः २६ श्रीनारायणउवाच
इत्युक्त्वाविरतंराजामुनिश्वरमनीनमत् अपूजयत्ततोभक्त्यासपत्नीकोमुदान्वितः १ उररीकृ
त्यतत्पूजामाशीर्वादमुदीरयन् स्वस्तितेस्तुगमिष्यामिसरयूंपापनाशिनीम् २ आवयोर्वदतोरेव
सायंकालोऽधुनाभवत् इत्युक्त्वाशुजगामैववाल्मीकिर्मुनिसत्तमः ३ आसीमांतमनुव्रज्यराजाप्याग
तवान्गृहम् आगत्यस्वप्रियामाहसुंदरींगुणसुंदरीम् ४ दृढधन्वोवाच अयिसुंदरिसंसारेह्यसारे
किंसुखंनृणाम् रागद्वेषादिषड्शत्रौगंधर्वनगरोपमे ५ कृमिविड्भस्मसंज्ञांतेदेहेमेकिंप्रयोजनम्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

वातपित्तकफोद्रेकमलमूत्रासृगाकुले ६ अध्रुवेणशरीरेणध्रुवमर्जयितुंवने गमिष्यामिवरारोहे
संस्मरन्पुरुषोत्तमम् ७ तदाकर्ण्यप्रियाप्राहसाध्वीसागुणसुंदरी विनयावनताभूत्वाबद्धांजलिपु-
टाशुचा ८ गुणसुंदर्युवाच अहमप्यागमिष्यामित्वयैवसहभूपते पतिव्रतानांस्त्रीणांतुपतिरेवहि
दैवतम् ९ पत्यौगतेतुयानारीगृहेतिष्ठतिसौवने स्नुषाधीनातुसानारीशुनीवपरवेश्मनि १० मितंपि
ताददात्येवमितंभ्रातामितंसुतः अमितस्यप्रदातारंभर्त्तारंकानुनव्रजेत् ११ प्रियावाक्यमुरीकृत्य
सुतंराज्येभिषिच्यच सहपत्न्याययौशीघ्रमरण्यंमुनिसेवितम् १२ हिमाचलसमीपेचगंगामासाद्य
दंपती त्रिकालंचक्रतुःस्नानंसंप्राप्तेपुरुषोत्तमे १३ पुरुषोत्तमंसमासाद्यविधिनातत्रनारद तपस्तेपेस
पत्नीकःसंस्मरन्पुरुषोत्तमम् १४ ऊर्ध्वबाहुर्निरालंबःपादांगुष्ठेनसंस्थितः नभोदृष्टिर्निराहारःश्री
कृष्णंतमजीजपत् १५ एवंव्रतविधौतस्यतस्थुषश्चतपोनिधे सेवाविधौप्रपन्नासीन्महिषीसापतिव्र
ता १६ एवंकृतव्रतस्तस्यसंपूर्णेपुरुषोत्तमे विमानमागमत्तत्रकिंकिणीजालमंडितम् १७ पुण्यशी
लसुशीलाभ्यांसेवितंसहसागतम् तदृष्ट्वाविस्मयाविष्टःसपत्नीकोमहीपतिः १८ अनीनमद्विमा
नस्थौपुण्यशीलसुशीलकौ ततस्तौतंसपत्नीकंविमानंनिन्यतुर्नृपम् १९ विमानमधिरुह्याथसप
त्नीकोनराधिपः गोलोकंगतवान्शीघ्रंदिव्यंधृत्वावपुर्नवम् २० एवंतप्त्वातपोराजामासेस्मिन्पुरुषोत्त
मे निर्भयंलोकमासाद्यमुमोदहरिसन्निधौ २१ पतिव्रताचतत्पत्नीसापितल्लोकमाययौ पुरुषो-
त्तमेतपस्यंतंसंसेव्यनिजवल्लभम् २२ श्रीनारायणउवाच वर्णयामिकिमद्याहंयदेकरसनामम

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

पुरुषोत्तमसमंकिंचिन्नास्तिनारदभूतले २३ सहस्रजन्मतप्तेनतपसातन्नगम्यते यत्फलंगम्य
तेपुंभिःपुरुषोत्तमसेवनात् २४ व्याजतोपिकृतेतस्मिन्मासेश्रीपुरुषोत्तमे उपवासेनदानेनस्नाने
नन्नजपादिना २५ कोटिजन्मकृतानेकपापराशिर्लयंव्रजेत् यथाशाखामृगस्याशक्त्निरान्नस्नानमा
न्नतः २६ अजानतोपिदुष्टस्यशक्तनानांकुकर्मणाम् संचयोविलयंयातोमासेश्रीपुरुषोत्तमे २७
सोपिदिव्यंवपुर्धृत्वाविमानमधिरुह्यच अगमद्दिव्यगोलोकंजरामृत्युविवर्जितम् २८ अतःश्रेष्ठत
मोमासःसर्वेभ्यःपुरुषोत्तमः दुष्टंशाखामृगंयोसौव्याजेनापिहरिंनयत् २९ अहोमूढानसेवंतेमासे
श्रीपुरुषोत्तमम् तेधन्याःकृतकृत्यास्तेतेषांचसफलोभवः ३० पुरुषोत्तममासेयेसेवंतेविधिपूर्वकम्
स्नानदानजपैर्होमैरुपोषणपुरःसरैः ३१ नारदउवाच सर्वार्थसाधनंवेदमानुषंजनुरुच्यते
अयंशाखामृगोप्यज्ञामुक्तोयद्व्याजसेवनात् ३२ तदृदस्वकथामेतांसर्वलोकहितायमे कुत्रासौ-
कृतवान्स्नानंनिरान्नंतपसानिधे ३३ कोसौकपिःकिमाहारःकुत्रजातःक्वचावसन् व्याजेनतस्य
किंपुण्यंजातंश्रीपुरुषोत्तमे ३४ तत्सर्वंविस्तरेणैवमह्यंशुश्रूषवेवद नतृप्तिर्जायतेत्वत्तःशृण्वतोमे
कथामृतम् ३५ श्रीनारायणउवाच कश्चित्केरलदेशीयोद्विजःपरमलोलुपः नित्यंधनच
येदक्षःसर्वदैवधनप्रियः ३६ लोकेकदर्यइत्याख्यांगतस्तेनैवकर्मणा चित्रशर्मापुरानामतस्या
सीत्पितृकल्पितम् ३७ सदन्नंचस्ववस्त्रंचनभुक्तंतेनकुत्रचित् नस्वाहानस्वधावापिकृतातेनकु
बुद्धिना ३८ यशोर्थेनकृतंकिंचित्सोप्यवर्गोनपोषितः सर्वंभूमिगतंचक्रेधनमन्यायसंचितम्

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

३९ नमाघेतिलदानंचकृतंतेनकदाचन कार्त्तिकेदीपदानंचब्राह्मणानांचभोजनम् ४० वैशाखे
धान्यदानंचव्यतीपातेचकांचनम् वैधृतौराजतंदानंसर्वदानान्यमूनिच ४१ रविसंक्रमणेकालेनद
त्तानिकदाचन चंद्रसूर्योपरागेचनजप्तंनहुतंक्वचित् ४२ अवीवदद्दीनवाचंसर्वत्राश्रुपरिप्लुतः व
र्षवातातपक्लिष्टकृशश्यामकलेवरः ४३ चचारधनलोभेनमूढधीर्भूतलेसदा वदन्दीनतरांवाचंमरु
दंश्चमुहुर्मुहुः ४४ सगोदोहनमात्रंहिकुत्रापिस्थातुमक्षमः लोकधिक्कारसंदग्धोबभ्रामोद्विग्न
मानसः ४५ तस्मिन्वाटिकानाथःकश्चिदासीद्वनेचरः सतंनिवेदयामासस्वदुःखंसंरुदन्मुहुः
४६ तिरस्कुर्वंतिमांनित्यंपुटभेदनवासिनः अतस्तत्रमयास्थातुंनशक्यंपुटभेदने ४७ इत्येवं व
दतस्तस्यकदर्यस्यद्विजन्मनः अतिदीनतरांवाचमाकर्ण्यकृपयाप्लुतः ४८ मालाकारःप्रपन्नंतंदी
नंमत्वाकरोद्दयाम् हेकदर्यत्वमत्रैववाटिकायांवसाधुना ४९ मालाकारवचःश्रुत्वाकदर्यःसर्वना
गरैःतिरस्कृतः सतद्वाटीमध्युवाससमुदायुतः ५० नित्यंतन्निकटस्थायीतदाज्ञापरिपालकः तेनवा
टीपतिस्तस्मिन्विश्वासमकरोद्दृढम् ५१ अतिविश्वस्तचित्तेनतस्मिन्सवाटिकापतिः तमेवाचीकर
द्विप्रंस्वकल्पंवाटिकापतिम् ५२ ततःसर्वात्मभावेनममायमितिनिश्चयात् विहायवाटिकांचिं-
तांसिषेवेराजमंदिरम् ५३ राजद्वारेसदाकार्यंतस्यात्यंतमवीभवत् पराधीनतयाचासौवाटिकां
नजगामह ५४ तत्फलानिकदर्यस्तुजघासनिर्भरंमुदा अक्षीणतावशिष्टानिलोभेनातीवदुर्बलः
५५ अगृह्णाद्द्रविणंतज्जंसर्वंस्वयमशंकितः यदापृच्छद्वनाधीशस्तदप्येवंवदन्मुदा ५६ भ्रामं

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ग्रामंच नगरं यानं यानं च भैक्षकम् ग्रासं ग्रासं दिवारात्रौ परिचर्यामिते वनम् ५७ तथाप्यस्य फला
न्याशु नाशं गच्छन्ति पक्षिणः पश्चाद्भ्रंतो मया केचित् नाशिताः खचरा भृशम् ५८ तेषां मांसानि पक्षा-
णि पतितानीह सर्वतः न ह्रस्यातीव विश्वस्य जगाम वादिकापतिः ५९ एवं प्रवर्त्तमानस्य जग्मुर्वर्षाणि
दुर्मतेः सप्ताशीतिः कदर्यस्य जराजर्जरितस्तनुः ६० ममार मूढधीस्तत्र नैवाप वह्निदारुणी नाभुक्तं
क्षीयते पापमिति वेदविदो वदन् ६१ तस्माद्धाहा प्रकुर्वाणो मुद्गराघातपीडितः अजीगमन्महामार्गं
कृच्छ्रेणातिविभीषणम् ६२ स्मरन्पूर्वकृतं कर्म प्रलपन्बुद्बुदाक्षरम् अहो मे पश्यताज्ञानं कदर्यस्य च
दुर्मतेः ६३ आसाद्य मानुषं देहं दुर्लभं त्रिदशैरपि खंडेस्मिन्भारते पुण्ये कृष्णासारमृगान्विते ६४
किं कृतं धनलोभेन व्यर्थं नीतं जनुर्मया तद्धनं तु पराधीनं चिरकालार्जितं मया ६५ किं करोमि पराधीनः
कालपाशाद्धृतोधुना मानुषं जनुरासाद्य न किंचित्कृतवान् शुभम् ६६ न दत्तं न हुतं वह्नौ न तप्तं हिमग
ह्वरे न गां गंसो विनंतो यं माघे मकरगे रवौ ६७ उपवासत्रयं चांते न कृतं पुरुषोत्तमे न कृतं कार्त्तिके प्रातः
स्नानं संतारकागणम् ६८ न पुष्टश्च मया देहो मानुषः पुरुषार्थदः अहो मे संचितं द्रव्यं स्थितं भूमौ नि
रर्थकम् ६९ जीवो जीवनपर्यंतं क्लेशितो दुष्टबुद्धिना कदाचिज्जाठरो वह्निर्नान्नैर्निर्वापितो मया ७०
नापि सद्वाससाच्छन्नः स्वदेहः पर्वणि क्वचित् न ज्ञातयो बांधवाश्च स्वजनाः स्वसृजा अपि ७१ जामा-
ता च सुता चापि पिता माता नुजास्तथा पतिव्रतापि गृहिणी ब्राह्मणा नैव तोषिताः ७२ मिष्टान्नैरेक
वारं च तर्पितान मया क्वचित् एवं विलपमानं तं निन्युः कीनाशसन्निधिम् ७३ तं दृष्ट्वा चित्रगुप्तस्तु ४२

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विलोक्यैतच्छुभाशुभम् अचोरयत्स्वामिनं धर्मकदर्योयं द्विजाधमः ७४ नकिंचित्सुकृतं तस्य धनलु
ब्धस्य दुर्मतेः असावचीकरत्पापं पुष्कलं वाटिकास्थितः ७५ अचूचुरत्फलान्यन्द्वा विश्वस्तो वाटिका
पतेः ततो जघास तान्येव पक्वानि यानियानि च ७६ अक्षीणादवशिष्टानि धनलोभेन दुर्मतिः फलचौ
र्यकृतं पापं विश्वासघातजं परम् ७७ एतत्पापद्वयं चास्मिन्नत्युग्रं वर्त्तते प्रभो अन्यान्यपि च पापानि
संत्यस्मिन्विविधानि च ७८ नारायणउवाच इत्थं निशम्य चाधिनंदन चित्रगुप्तवाक्यं क्रुधा प्रबल
याप्लुत धर्मराजः आहैष यातु कपिजन्म सहस्रकृत्वो विश्वासघातकृतिजं फलमस्य पश्चात् ७९ इ
तिश्रीबृहन्नारदी० कदर्योपाख्याने सप्तविंशोऽध्यायः २७ श्रीनारायणउवाच तन्निशम्य भद्रा
नाह चित्रगुप्तश्चिरं मृशन् पूर्वं लोभाभिभूतोयं पश्चाच्चौर्यमचीकरत् १ अतः प्रेतत्वमासाद्य पश्चाद्भ
वतु वानरः ततश्चाह भद्रास्त्वामिव ह्येनं नरकयातनाम् २ अयमेव क्रमः श्रेयान् धर्मराजगृहे भद्राः
इत्येवं चित्रगुप्तेन समादिष्टा विभीषणाः ३ तथा चक्रुर्भटाः शीघ्रं ताडयंतश्च तं द्विजम् प्रेतत्वं प्रापितः
पूर्वं कानने विफलो द्विजः ४ निर्जले बहुकालं च प्रेतयोनिमवाप्य सः क्षुत्तृड्भ्यां व्याकुलोत्यंतं बभ्रा
म गहने वने ५ प्रेतयोनिगतं दुःखमनुभूय ततः परम् फलचौर्यसमुद्भूतां कपियोनिमजीगमत् ६
दिव्ये कालंजरे शैले जंबुखंडमनोहरे सुशीतलजलच्छाये फलपुष्पसमन्विते ७ तत्रासीद्देवराजे
नानिर्मितं कुंडमुत्तमम् सरोवरसमं पुण्यं सत्सेव्यं पापनाशनम् ८ मृगतीर्थमिति ख्यातं सुराणा
मपि दुर्लभम् यस्मिन्कृते न श्राद्धेन पितरो यांति सद्गतिम ९ तत्र दैत्यभयाद्देवा मृगा भूत्वा निरंतर

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

म् अभिसस्नुर्निरातंकास्मृगतीर्थमतोविदुः १० तत्रायंप्रथमंजन्मकापेयंलब्धवान् द्विजः फल
चौर्यंकृतासापादासाद्य मानुषींतनुम् ११ नारदउवाच त्रैलोक्यपावनेरम्येमृगतीर्थेकथंक
पिः आवासमकरोद्दुष्टःपापकोटिसमन्वितः १२ छिंधिमेसंसयंनाथतपोधनमनोगतम् भवाद्द
शांनगोप्यंहिस्वशिष्येषुकदाचन १३ सूतउवाच एवंसन्नोदितोविप्रानारदेनतपोनिधिः उवा
चपरमप्रीतःसत्कुर्वन्नारदंमुनिम् १४ श्रीनारायणउवाच कश्चिद्वैश्योमहानासीन्नाम्नावै-
चित्रकुंडलः तत्पत्नीतारकानाम्नीपातिव्रत्यपरायणा १५ तावुभौचक्रतुर्भक्त्यापुण्यंश्रीपुरुषो
त्तमम् तयोःकृतवतोर्मासोगतःश्रीपुरुषोत्तमः १६ चरमेहनिसंप्राप्तेउद्यापनमथाकरोत् सप
त्नीकोमुदायुक्तःश्रद्धयाचित्रकुंडलः १७ द्विजानाकारयामासवेदवेदांगपारगान् उद्यापनविधि
धुंकर्त्तुंसपत्नीकान्गुणान्वितान् १८ कदर्योप्यगमत्तत्रधनलोभेननारद उद्यापनविधौपूर्णे
संजातेचित्रकुंडलः १९ बहुदानैश्चतस्तान्विप्रान्सपत्नीकानतोषयत् तुष्टेषुतेषुसर्वेषुभूयसीद
क्षिणामदात् २० तद्दत्तभूयसीतुष्टाअन्येविप्रागृहान्ययुः अतिलुब्धःकदर्यस्तुरुदंस्तस्थौ-
तदग्रतः २१ विनयावनतोभूत्वासगद्गदमुवाचह चित्रकुंडलवैश्येशभगवद्भक्तिभास्कर २२ पुरु
षोत्तमव्रतंसम्यक्भवताविधिनाकृतम् नतथाचकृतंकेनकुत्रापिपृथिवीतले २३ भवानद्य-
कृतार्थोऽसिभाग्यवानसिसर्वथा यत्त्वयापरयाभक्त्यासेवितःपुरुषोत्तमः २४ धन्यस्त्वमपि
ताधन्यामाताचपतिदेवता याभ्यामुत्पादितःपुत्रस्त्वादृशोहरिवल्लभः २५ धन्याह्यन्यतर-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्चायंमासःश्रीपुरुषोत्तमः यत्सेवनाद्वाप्नोतिह्यैहिकामुष्मिकंफलम् २६ हृष्ट्वाहितावकींपूजां
चकितोऽहंविशांपते अहोत्वयामहत्कर्मकृतमेतन्नसंशयः २७ अन्येभ्योब्राह्मणेभ्यश्चधनंदत्तंदृ
ष्टम्मुदा नदद्यासिकथंमह्यंभाग्यहीनायभूरिद २८ इतिविज्ञापितस्तेनतस्मैधनमदादसौ तद्गृ
हीत्वाकरोद्विप्रोधनंभूमिगतंमुदा २९ तत्रानेनमहापूजादृष्टाश्रीपौरुषोत्तमी पुरुषोत्तममासश्चध
नलोभेनसंस्कृतः ३० पूजादर्शनमाहात्म्यात्पुरुषोत्तमसंस्तवात् धनलोभकृताद्वापिमृगतीर्थमुपा
गतः ३१ सूतउवाच दर्शनात्स्तवनाद्वापिधनलोभकृतादपि दुष्टशाखामृतस्यापिजातंसत्तीर्थ
सेवनम् ३२ किंपुनःश्रद्धयाकर्तुर्दर्शनस्तवनेद्विजाः पुरुषोत्तमदेवस्यसपत्नीकस्यसादरम् ३३
नारदउवाच कृशीतलजलेब्रह्मन्स्निग्धच्छायेमनोहरे सद्वृक्षमंडितेरण्येतत्स्थितेःकारणंवद
३४ श्रीनारायणउवाच शृणुनारदवक्ष्यामितुभ्यंशुश्रूषवेऽनघ अत्रास्तिकारणंकिंचित्
श्रवणात्पापनाशनम् ३५ यदादाशरथीरामःसर्वार्थफलदायकः हतवान्रावणंदुष्टंबध्वासेतुं
महोदधौ ३६ विभीषणाहृतेतेनराक्षसानावशेषिताः ततोवह्निविशुद्धासाजानकीस्वीकृताधु
ना ३७ चतुर्मुखमहेशानपुरंदरपुरःसरैः दशवक्त्रवधप्रीतैर्हेरामत्वंवरंवृणु ३८ इत्युक्तेऽवीवृ
दद्रामोभक्तानामभयंकरः सुराःशृणुतमद्वाक्यंयदिदेयोवरोऽधुना ३९ अत्रयेवानराःशूरारक्षो
भिर्निहताश्चये संजीवयतताना शूकसुधावृष्ट्याममाज्ञया ४० तथेत्युक्त्वासुधावृष्ट्यावानरान्
समजीवयन् चतुर्मुखमहेशानपुरंदरपुरःसराः ४१ ततःसंजीविताःसर्ववानराजयशालिनः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीनारायणउवाच इत्यंतर्कयतोस्यहस्करवानिधिंदिव्यंविमानंपुरोहृ-
पदम् ७४ श्रीनारायणउवाच इत्यंतर्कयतोऽस्य हस्करखनिधिंदिव्यंविमानंपुरोहृ-
स्याविस्मितचेतसोहरिभटौज्ञात्वास्यहार्दंपरम् बध्वाग्रेकरसंपुटंसविनयंनत्वातदीयंपदं
वाक्यंसुंदरमूचितुःकपिजनुस्त्यक्त्वापुरःसंस्थितम् ७५ इतिश्रीबृहन्नारदी॰ श्रीनारायणना
रदसंवादेकदर्योपाख्यानेकपिजन्मनिविमानागमनंनामाष्टाविंशोऽध्यायः २८ पुण्य
शीलसुशीलावूचतुः विभोमयाहिगोलोकंकथमत्रविलंबसे पुरुषोत्तमसान्निध्यंत्व-
यालब्धंविशेषतः १ कदर्यउवाच बहूनिममकर्माणिसंतिभोग्यान्यनेकशः केनमेनिष्कृ
तिर्जातायतोगोलोकमाप्नुयात् २ यावंत्योवर्षधाराश्चतृणानिभूरजःकणाः यावंत्यस्तारका
ज्योम्नितावंत्यापानिसंतिमे ३ कथमेतन्मयाप्राप्तंवपुर्दिव्यंमनोहरम् एतत्कारणमस्त्युग्रम-
स्यभूतःहरेःप्रियौ ४ श्रीनारायणउवाच इतिवाचमुपाकर्ण्यहरेर्दूतावथोचतुः हरिदू
तावूचतुः अहोदेवकथंनैवविज्ञातंसाधनंमहत् ५ प्रभोनज्ञायतेकस्मान्मासःसर्वोत्तमोत्त
मः विष्णुप्रियोमहापुण्योनाम्नावैपुरुषोत्तमः ६ तस्मिंस्त्वयालपश्चीर्णमशक्यंयत्सुरैरपि
अविज्ञातंमहाराजकपिदेहेनकानने ७ मुखरोगादनाहारव्रतंजातमजानतः त्वयाचकपि
चांचल्यात्फलान्युत्कृत्यवृंततः ८ क्षिप्तानिपृथिवीपीठेतृषार्तैरितरैर्जनाः पानीयमपिनो-
पीतमंतर्दुःखेनभूरिशः ९ संजातंतेतपस्तीव्रमज्ञानात्पुरुषोत्तमे परोपकारःसंजातःफलपाते ४५
नतेनघ १० शीतवातातपारौद्राःसोढाविचरतावने महातीर्थवरेरम्येपंचाहंप्लवनंकृतम् ११

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तस्मात्तेस्नानजंपुण्यंमासेश्रीपुरुषोत्तमे एवंरुग्णस्यतेजातमज्ञानात्तपउत्तमम् १२ तदेतत्स
फलंजातमनुभूतंत्वयाधुना व्याजतोपिकृतेनैवसफलस्याद्यथातव १३ किंपुनःश्रद्धयैतस्मि
न्मासेश्रीपुरुषोत्तमे विधिनाकुर्वतःकर्मज्ञात्वामाहात्म्यमुत्तमम् १४ यस्त्वयासाधितःस्वार्थस्ता
दृक्कर्त्तुंचकःक्षमः यस्मिन्नेकोपवासेनमुच्यतेपापराशिभिः १५ नतत्तुल्यंभवेत्किंचित्पुरुषोत्त
ममीतीदम् तेधन्याःकृतकृत्यास्तेतत्कृतयेप्रकुर्वते १६ दुर्लभंमानुषंजन्मभूखंडेभारताजिरे ताद
शंजनुरासाद्यसेवंतेपुरुषोत्तमम् १७ तेसदासुभगाःपुण्यास्तेषान्वसफलोभवः येषांसर्वोत्त
मोमासःस्नानदानजपैर्गतः १८ दानानिपितृकार्याणितपांसिविविधानिच तानिकोटिगु
णान्येवसंप्राप्तेपुरुषोत्तमे १९ धिक्तंचनास्तिकंपापंशठधर्मध्वजंखलम् पुरुषोत्तममासा
द्यस्नानदानविवर्जितः २० श्रीनारायणउवाच पुण्यशीलसुशीलाभ्यामहष्टंवर्णितंनिज
म् तच्छ्रुत्वाचकितोहृष्टःपुलकांकितविग्रहः २१ तीर्थदेवान्नमस्कृत्यकालंजरगिरिंततः नना
मकाननाधीशान्सर्वगुल्मलतातरून् २२ ततःप्रदक्षिणीकृत्यविमानंविनयान्वितः आरु
रोहघनश्यामोलसत्पीतांबरावृतः २३ पश्यत्सुसर्वदेवेषुगंधर्वाद्यैरभिष्टुतः वाद्यमानेषुवा
द्येषुकिन्नराद्यैर्मुहुर्मुहुः २४ पुष्पवृष्टिंमुचोदेवामंदमंदमुदान्विताः सादरंपूजयाचक्रुःपुरंदर
पुरःसराः २५ ततोजगामगोलोकंसानंदंयोगिदुर्लभम् गोपगोपीगवांसेव्यंरासमंडलमंडि
तम् २६ यत्रगत्वानशोचंतिजरामृत्युविवर्जिते तत्रासौचित्रशर्माचपुरुषोत्तमसेवनात् २७

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

व्याजेनापिसुमोदोच्चैर्विहायवानरंवपुः द्विभुजंमुरलीहस्तंहस्वार्चीपुरुषोत्तमम् २८ श्रीनाराय
णउवाच इदमाश्चर्यमालोक्यदेवाःसर्वेऽकविस्मिताः स्वंस्वंस्वर्गंययुःसर्वेशंसंतंपुरुषोत्तमम्
२९ नारदउवाच दिवसस्यादिमेभागेत्वयाह्निकमुदीरितम् तद्दिवापरभागीयंकथंकार्यं
तपोधन ३० गृहस्थस्यापकारायवदमेवदतांवर सदासर्वोपकारायचरंतिहिभवादृशाः
३१ श्रीनारायणउवाच प्रातःकालोदितंकर्मसमाप्यविधिवत्ततः कृत्वामाध्याह्निकींसं-
ध्यांतिलतर्पणमाचरेत् ३२ देवामनुष्याःपशवोवयांसिसिद्धाश्चयक्षोरगदैत्यसंघाः प्रेताःपि
शाचाउरगाःसमस्तायेचान्नमिच्छंतिमयात्रदत्तम् ३३ ततःपंचमहायज्ञान्कुर्याद्भूतबलिंततः
काकस्यचशुनश्चैवबलिंदत्वैवमुच्चरन् ३४ इत्युक्त्वासर्वभूतेभ्योबलिंदद्यात्पुनःपृथक् ततआ
चम्यविधिवत्श्रद्धयाप्रीतमानसः ३५ द्वारावलोकनंकुर्यादतिथिग्रहणायच गोदोहकर्ममा
त्रंतुभाग्यात्प्राप्नोतिथौयदि ३६ आदौसत्कृत्यवचसादेववत्पूजयेत्सुधीः तोषयेत्परयाभक्त्या
यथाशक्त्यन्नपानतः ३७ भिक्षांचभिक्षवेदद्याद्विधिवद्ब्रह्मचारिणे आकल्पितान्नादुद्धृत्य सर्व
व्यंजनसंयुतान् ३८ यतिश्चब्रह्मचारीचपक्वान्नस्वामिनावुभौ तयोरन्नमदत्वैवभुक्त्वाचान्द्राय
णंचरेत् ३९ यतिहस्तेजलंदद्याद्भैक्षंदद्यात्पुनर्जलम् तद्भैक्षंमेरुणातुल्यंतज्जलंसागरोपमम्
४० सत्कृत्यभिक्षवेभिक्षांयःप्रयच्छतिमानवः गोप्रदानसमंपुण्यमित्याहभगवान्यमः ४१
ततश्चभोजनंकुर्यात्प्राङ्मुखोमौनमास्थितः प्रशस्तशुद्धपात्रेचभुंजीतान्नमकुत्सयन् ४२ नै

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

कवासाः समश्नीयात्स्वासने निजभाजने स्वयमासनमारुह्य स्वस्थचित्तः प्रसन्नधीः ४३
एक एव तु यो भुंक्ते स्वकीये कांस्यभाजने चत्वारि तस्य वर्द्धंते आयुः प्रज्ञा यशो बलम् ४४ सत्यं
त्वर्तेति मंत्रेण जलमादाय पाणिना परिषिच्य च भोक्तव्यं सघृतं व्यंजनान्वितम् ४५ भोजनात्किंचि
दन्नाग्र्यमादायैवं समुच्चरेत् नमो भूपतये पूर्वं भुवश्च पतये नमः ४६ भूतानां पतये पश्चाद्धर्माय च
ततो बलिम् दत्वा चित्रगुप्ताय भूतेभ्य इदमुच्चरेत् ४७ यत्र क्वचन संस्थानां क्षुत्तृषोपहतात्म
नाम् भूतानां तृप्तयेऽक्षय्यमिदमस्तु यथासुखम् ४८ प्राणायापानसंज्ञाय व्यानाय च ततः पर
म् उदानाय ततो ब्रूयात्समानाय ततः परम् ४९ प्रणवं पूर्वमुच्चार्य स्वाहांते च घृतप्लुतम् पंचकृ
त्वोग्रसेदन्नं जिह्वया न तु दंशयेत् ५० ततश्च तन्मना भूत्वा भुंजीत मधुरं पुरः लवणाम्लौ तथा म
ध्ये कटुतिक्तौ ततः परम् ५१ प्राग्द्रवं पुरुषोऽश्नीयान्मध्ये तु कठिनाशनम् अंते पुनर्द्रवाशी तु बला
रोग्येन मुंचति ५२ अष्टौ ग्रासा मुनेर्भक्ष्याः षोडशारण्यवासिनः द्वात्रिंशच्च गृहस्थस्य त्वमितं
ब्रह्मचारिणः ५३ नाद्याच्छास्त्रविरुद्धं तु भक्ष्यभोज्यादिकं द्विजः अभोज्यं प्राहुराहारं शुष्कं-
पर्युषितं तथा ५४ सर्वं सशेषमश्नीयात् घृतपायसवर्जितम् अग्रांगुलिषु तच्छेषं निधाय भोज
नोत्तरम् ५५ जलपूर्णांजलिं कृत्वा पीत्वा चैव तदर्द्धकम् अग्रांगुलिस्थितं शेषं भूमौ दत्वा जलेज
लम् ५६ शेषं निषिंचेत्तत्रैव पठन्मंत्रमिमं बुधः अन्यथा पापभाक् विप्रः प्रायश्चित्तेन शुध्यति
५७ रौरवे पूयनिलये पद्मार्बुदनिवासिनाम् अर्थिनामुदकं दत्तमक्षय्यमुपतिष्ठतु ५८ निषिच्य

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नेनमंत्रेणकुर्याद्दंतविशोधनम् आचम्यपात्रमुत्सार्यकिंचिद्वामेनपाणिना ५९ ततःपरंसमु
त्थायबहिःस्थित्वासमाहितः शोधयेन्मुखहस्तौचमृदाशुद्धजलेनच ६० कृत्वाषोडशगंडूषान्
शुद्धोभूत्वासुखासनः इमौमंत्रौपठन्नेवपाणिनोदरमालभेत् ६१ अगस्त्यंकुंभकर्णंचशनिंचवड-
वानलम् आहारपरिपाकार्थंस्मरेद्भीमंचपंचमम् ६२ आतापीमारितोयेनवातापीचनिपातितः
समुद्रःशोषितोयेनसमेगस्त्यःप्रसीदतु ६३ ततःश्रीकृष्णदेवस्यकुर्वीतस्मरणंमुदा भूयोध्याच
म्यकर्तव्यंततस्तांबूलभक्षणम् ६४ भुक्त्वोपविष्टःश्रीकृष्णंपरंब्रह्मविचारयेत् सच्छास्त्रादिवि
नोदेनसन्मार्गाद्यविरोधिना ६५ ततश्चाध्यात्मविद्यायाःकुर्वीतश्रवणंसुधीः सर्वथावृत्तिहीनोऽ
पिमुहूर्तंस्वस्थमानसः ६६ श्रुत्वाधर्मंविजानातिश्रुत्वापापंपरित्यजेत् श्रुत्वानिवर्त्ततेमोहःश्रु
त्वाज्ञानामृतंलभेत् ६७ नीचोऽपिश्रवणेनाशुश्रेष्ठत्वंप्रतिपद्यते श्रेष्ठोपिनीचतांयातिरहितःश्र
वणेनच ६८ व्यवहारंततःकुर्याद्बहिर्गत्वायथासुखम् श्रीकृष्णंमनसाध्यायेत्सर्वार्थसिद्धिदाय
कम् ६९ सूर्येऽस्तशिखरप्राप्तेतीर्थंगत्वाथवागृहम् सायंसंध्यामुपासीतधौतांघ्रिःसपवित्रकः
७० यःप्रमादान्नकुर्वीतसायंसंध्यांद्विजाधमः सगोवधमवाप्नोतिमृतेरौरवमाप्नुयात् ७१ कदा-
चित्काललोपेपिसंकटेवापथिस्थितः आनिशीथात्प्रकुर्वीतसायंसंध्यांद्विजोत्तमः ७२ यस्त्रिसंध्य
मुपासीतब्राह्मणःश्रद्धयान्वितः तत्तेजोवर्धतेत्यंतंघृतेनेवहुताशनः ७३ सादित्यांपश्चिमांसंध्याम
र्द्धास्तमितभास्कराम् प्राणानायम्यसंप्रोक्ष्यमंत्रेणाब्दैवतेनतु ७४ सायमग्निश्चमेत्युक्त्वाप्रातःसूर्ये-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

त्यपःपिबेत् प्रत्यङ्मुखोपविष्टस्तुवाग्यतःससमाहितः ७५ प्रणवव्याहृतियुतांगायत्रींतुजपेत्त
तः अक्षसूत्रंसमादायसम्यगातारकोदयात् ७६ वारुणीभिस्तदादित्यमुपस्थायप्रदक्षिणम् कु
र्वन्दिशोनमस्कुर्याद्दिगीशांश्चपृथक्पृथक् ७७ उपास्यपश्चिमांसंध्यांहुत्वाग्निमश्नीयात्ततःभृत्यैः
परिवृतोभुक्त्वानातितृप्तोथसंविशेत् ७८ सायंप्रातर्वैश्वदेवःकर्त्तव्योबलिकर्मच अनश्नतापिसततम-
न्यथाकिल्बिषीभवेत् ७९ कृतपादादिशौचस्तुभुक्त्वासायंततोगृही गच्छेच्छय्यांततोमृद्वीमुपधा
नसमन्विताम् ८० स्वगृहेप्राक्शिराःशेतेश्वाशुरेदक्षिणाशिराः प्रवासेपश्चिमशिरानकदाचिदुदक्
शिराः ८१ रात्रिसूक्तंजपेत्स्मृत्वादेवांश्चसुखशायिनः नमस्कृत्वाव्ययंविष्णुंसमाधिस्थःस्वपेन्नि
शि ८२ अगस्त्योमाधवश्चैवमुचुकुंदोमहाबलः कपिलोमुनिरास्तीकः पंचैतेसुखशायिनः ८३
मांगल्यंपूर्णकुंभंचशिरस्थानेनिधायच वैदिकैर्गारुडैर्मन्त्रैरक्षांकृत्वास्वपेत्ततः ८४ ऋतुकालाभि
गामीस्यात्स्वदारनिरतःसदा पर्ववर्जंव्रजेदेनांतद्व्रतीरतिकाम्यया ८५ प्रदोषपश्चिमौयामौवेदा
भ्यासेननौनयेत् यामद्वयंशयानस्तुब्रह्मभूयायकल्पते ८६ एतत्सर्वमशेषेणकृत्यजातंदिनेदिने
कर्त्तव्यंगृहिभिःसम्यक्गृहस्थाश्रमलक्षणम् ८७ अहिंसासत्यवचनंसर्वभूतानुकंपनम् शमोदा
नंयथाशक्तिगार्हस्थ्योधर्मउच्यते ८८ परदारेष्वसंसर्गोधर्मस्त्रीपरिरक्षणम् अदत्तादानविर-
मोमधुमांसविवर्जनं ८९ एषःपंचविधोधर्मोबहुशाखःसुखोदयः देहिभिर्देहपरमैःकर्त्तव्योदे
हसंभवः ९० श्रीनारायणउवाच अशेषवेदोदितसच्चरित्रमेतद्गृहस्थाश्रमलक्षणंहि उक्तंस

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मासेनचलक्षणेनतुभ्यंमुनेलोकहितायसम्यक् ९१ इतिश्रीबृहन्नारदी॰ नारायणनारदसंवादेआ
ह्निककथनंनामएकोनत्रिंशोऽध्यायः २९ नारदउवाच आत्मानंधर्मकृत्यंचपुत्रदारांश्चपीडयन्
देवतातिथिभृत्यांश्चसकदर्यइतिस्मृतः १ उक्तापतिव्रतानारीत्वयापूर्वंतपोनिधे तल्लक्षणानिसर्वाणि
समासेनवदस्वमे २ सूतउवाच नोदितोनारदेनोत्थंपुरातनमुनिःस्वयम् पतिव्रतायाःसर्वाणिलक्ष-
णान्याहभूसुराः ३ श्रीनारायणउवाच शृणुनारदवक्ष्यामिसतीनांवृतमुत्तमम् कुरूपोवाकुवृत्तोवा
सुस्वभावोथवैपतिः ४ रोगान्वितःपिशाचोवाक्रोधनोवाथमद्यपः वृद्धोवाप्यविदग्धोवामूकोऽन्धोबधि
रोपिवा ५ रौद्रोवाथदरिद्रोवाकदर्यःकुत्सितोपिवा कातरःकितवोवापिललनालंपटोपिवा ६ सततंदे
ववत्पूज्यःसास्यावाक्कायकर्मभिः नजातुविषमंभर्तुःस्त्रियाकार्यंकथंचन ७ बालयावाथयुवत्यावावृ
द्धयावापियोषिता नस्वतंत्रेणकर्त्तव्यंकिंचित्कार्यंगृहेष्वपि ८ अहंकारंविहायाथकामक्रोधौचसर्वदा
मनसोरंजनंपत्युःकार्यंनान्यस्यकुत्रचित् ९ सकामंवीक्षिताप्यन्यैःप्रियावाक्यैःप्रलोभिता स्पृष्टावाज
नसंमर्देनविकारमुपैतिया १० यावंतोरोमकूपाःस्युःस्त्रीणांगात्रेषुनिर्मिताः तावद्वर्षसहस्राणि-
नाकंताःपर्युपासते ११ पुरुषंसेवतेनान्यंमनोवाक्कायकर्मभिः लोभितापिपरेणार्थैःसासतीलोकभू
षणा १२ दौत्येनप्रार्थितावापिबलेनविधृतापिवा वस्त्राद्यैर्वासिताचापिनैवान्यंभजतेसती १३ वी-
क्षितावीक्षितैर्नान्यैर्हासितानहसत्यपि भाषिताभाषतेनैवसासाध्वीसाधुलक्षणा १४ रूपयौवन
संपन्नागीतेनृत्येतिकोविदा स्वानुरूपंनरंदृष्ट्वानयातिविकृतिंसती १५ सुरूपंतरुणंरम्यंकामि

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नीनान्यवल्लभम् यानेच्छतिपरंकांतंविज्ञेयासामहासती १६ देवोमनुष्योगंधर्वःसतीनांनापरःप्रियः
अप्रियंनैवकर्त्तव्यंपत्युःपत्न्याकदाचन १७ भुंक्तेभुंक्तेयथापत्यौदुःखितेदुःखिताचया मुदितेमुदि
तात्यर्थंप्रोषितेमलिनाम्बरा १८ सुप्तेपत्यौचयाशेतेपूर्वमेवप्रबुध्यति प्रविशेच्चैवयावह्नौयातेभर्त्तरिपं
चतास् १९ नान्यंकामयतेचित्तेसाविज्ञेयापतिव्रता भक्तिंश्वशुरयोःकुर्यात्पत्युश्चापिविशेषतः २० ध
र्मकार्येनुकूलत्वमर्थकार्येपिसंचये गृहोपस्कारसंस्कारसक्तायाप्रतिवासरम् २१ क्षेत्राद्वनाद्वाग्रामा
द्वाभर्त्तारंगृहमागतम् प्रत्युत्थायाभिनंदेतआसनेनोदकेनच २२ प्रसन्नवदनानित्यंकालेभोजनदा
यिनी भुक्तवंतंतुभर्त्तारंनवदेदप्रियंक्वचित् २३ आसनेभोजनेदानेसंमानेप्रियभाषणे दक्षयासर्व
दाभाव्यंभार्ययागृहमुख्यया २४ गृहव्ययनिमित्तंचयद्द्रव्यंप्रभुणार्पितम् निर्वृत्यगृहकार्यंसा-
किंचिद्बुध्यावशेषयेत् २५ त्यागार्थमर्पितेद्रव्येलोभात्किंचिन्नधारयेत् भर्त्तुराज्ञांविनानैवस्वबंधुभ्यो
दिशेद्धनम् २६ अन्यालापमसंतोषंपरव्यापारसंकथाः अतिहासातिरोषंचक्रोधंचपरिवर्जयेत् २७
यच्चभर्त्तानपिबतियच्चभर्त्तानखादति यच्चभर्त्तानचाश्नातिसर्वंतद्वर्जयेत्सती २८ तैलाभ्यंगंतथा-
स्नानंशरीरोद्वर्त्तनक्रियाम् मार्जनंचैवदंतानांकुर्यात्पतिमुदेसती २९ त्रेताप्रभृतिनारीणांमासिमा
स्यार्त्तवंमुने नदादिनत्रयंत्यक्त्वाशुद्धास्याद्गृहकर्मणि ३० प्रथमेहनिचांडालीद्वितीयेब्रह्मघाति
नी तृतीयेरजकीप्रोक्ताचतुर्थेहनिशुध्यति ३१ स्नानंशौचंतथागानंरोदनंहसनंतथा यानमभ्यंजनं
नारीद्यूतंचैवानुलेपनम् ३२ दिवास्वप्नंविशेषेणतथावैदंतधावनम् मैथुनंमानसंचापिवाचिकंदेवता

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

चेनम् ३३ वर्ज्जयेच्चनमस्कारं देवतानां रजस्वला रजस्वलायाः संस्पर्शं संभाषां च तया सह ३४
त्रिरात्रं स्वमुखं नैव दर्शयेच्च रजःस्वला स्ववाक्यं श्रावयेन्नैव यावत्स्नाता न शुद्धितः ३५ स्नातान्यं पु
रुषं नारी न पश्येच्च रजस्वला ईक्षेत भास्करं देवं ब्रह्मकूर्चं ततः पिबेत् ३६ केवलं पंचगव्यं च क्षीरं वात्म
विशुद्धये यथोपदेशं नियता वर्त्तयेत वरांगना ३७ गर्भिणी चेद्भवेन्नारी तदा नियमतत्परा अलंकृ
ता सुप्रयाता भर्त्तुः प्रियहिते रता ३८ तिष्ठेत्प्रसन्नवदना स्वधर्मनिरता शुचिः कृतरक्षा सुभूषा च वा-
स्तुपूजनतत्परा ३९ कुस्त्रीभिर्नाभिभाषेत शूर्पवातं च वर्जयेत् मृतवत्सादिसंसर्गं परपाकं च सुंदरी
४० न बीभत्सं किंचिदीक्षेन्न रौद्रां शृणुयात्कथाम् गुरुं वात्युष्णमाहारमजीर्णं न समाचरेत् ४१
अनेन विधिना साध्वी शोभनं पुत्रमाप्नुयात् अन्यथा गर्भपतनं स्तंभनं वा प्रपद्यते ४२ हीनां निजगुणै-
रन्यां सपत्नीं नैव गर्हयेत् ईर्ष्यारागसमुद्भूते विद्यमानेपि मत्सरे ४३ अप्रियं नैव कर्त्तव्यं सपत्नीभिः प
रस्परम् न गायेदन्यनामानि न कुर्यादन्यवर्णनम् ४४ न वसेद्दूरतः पत्युः स्थेयं वल्लभसन्निधौ निर्दि
ष्टे च महीभागे वल्लभाभिमुखा वसेत् ४५ नावलोक्या दिशः स्वैरं नावलोक्यः परो जनः विलासैरवलो
क्यं स्यात्पत्युराननपंकजम् ४६ कथ्यमानाः कथा भर्त्रा श्रोतव्याः सादरं स्त्रिया पत्युः संभाषणस्याग्रे
नान्यं संभाषयेत्स्वयम् ४७ आहूता सत्वरं गच्छेद्रतिस्थानं रतोत्सुका पत्यौ गायति सोत्साहं श्रो-
तव्यं हृष्टचेतसा ४८ गायंतं च पतिं दृष्ट्वा भवेदानंदनिर्वृता भर्त्तुः समीपे न स्थेयं सोद्वेगं व्यग्रचि
तया ४९ कलहो न विधातव्यः कालियोग्ये प्रियेस्त्रिया भर्त्सिता निंदितात्यर्थं ताडितापि पतिव्रता

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

उच्चैर्नरोदनंकुर्यान्नैवाक्रोशेच्चतंप्रति ५१ पलायनं
५० व्यथितापिभयंत्यक्त्वाकंठेगृहीतवल्लभम् लब्ध्वानुज्ञांतदापत्युर्गच्छे
नकर्त्तव्यंनिजगेहाद्बहिः स्त्रिया उत्सवादिषुबंधूनांसदनंयदिगच्छति ५२ लब्ध्वानुज्ञांतदापत्युर्गच्छे
द्व्यक्षरक्षिता नवसेत्सचिरंतत्रप्रत्यागच्छेद्गृहंसती ५३ प्रस्थानाभिमुखेपत्यौनासन्मंगलभाषि
णी नवार्योसौनिषेधोन्त्यानकार्यंरोदनंतदा ५४ अकृत्वोद्वर्तनंनित्यंपत्यौदेशांतरेगते वधूर्जीवनर
क्षार्थंकर्मकुर्वादनिंदितम् ५५ श्वश्रू श्वशुरयोःपार्श्वेनिद्राकार्यानचान्यतः प्रत्यहंपतिवार्त्तांचतयान्वे
ष्याप्रयत्नतः ५६ दूताःप्रस्थापनीयाश्चपत्युःक्षेमोपलब्धये देवतानांप्रसिद्धानांकर्त्तव्यमुपयाचनम्
५७ एवमादिविधातव्यंसत्याप्रोषितकांतया अप्रक्षालनमंगानांमलिनांबरधारणम् ५८ तिलकां
जनहीनत्वंगंधमाल्यविवर्जनं नखरोम्णामसंस्कारोदशनानामपार्जनम् ५९ उच्चैर्हासःपरैर्नर्मपर
चेष्टाविचिंतनम् स्वेच्छापर्यटनंचैवपरपुंसांगमर्दनम् ६० अटनंचैकवस्त्रेणनिर्लज्जत्वयथागतिः
इत्यादिदोषाःकथितायोषितोनित्यदुःखदाः ६१ निर्हृत्यगृहकार्याणिहरिद्रालेपनैस्तनुम् प्रक्षाल्य
शुचितोयेनकुर्यान्मंडनमुज्वलम् ६२ समीपंप्रेयसोगच्छेद्विकसन्मुखपंकजा अनेननारीवृत्तेनमनो
वाग्देहसंयुता ६३ आहूतागृहकार्याणित्यक्त्वागच्छेच्चसत्वरम् किमर्थंव्याहृतास्वामिन्सुप्रसादो-
विधीयताम् ६४ माचिरंतिष्ठतेद्वारिनद्वारमुपसेवयेत् स्वामिनादापितंकिंचित्कस्मैचिन्नददात्यपि
६५ सेवयेद्भर्तुरुच्छिष्टमिष्टमन्नफलादिकम् महाप्रसादइत्युक्त्वामोदमानानिरंतरम् ६६ सख
स्कंसंस्करवासीनंरममाणंयदृच्छया आतुरेष्वपिकार्येषुपतिंनोत्थापयेत्कचित् ६७ नैकाकिनीक

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

चिद्रच्छेन्ननग्नास्नानमाचरेत् भर्तृविद्वेषिणीनारींसाध्वीन्नोभावयेत्क्वचित् ६८ नोलुखलेनमु-
सलेनवर्द्धिन्यांदृषदापि नयन्त्रकेऽपिदेहल्यांसतीचोपविशेत्क्वचित् ६९ तीर्थस्नानार्थिनीनारीपति
पादोदकंपिबेत् शंकरादपिविष्णोर्वापतिरेवाधिकःस्त्रियाः ७० व्रतोपवासनियमंपतिमुल्लंघ्ययाचरे
त् आयुष्यंहरतेभर्तुर्मृतानरकमृच्छति ७१ उक्ताप्रत्युत्तरंदद्यान्नारीक्रोधेनतत्परा सरमाजायतेग्रामे
सृगालीनिर्जनेवने ७२ स्त्रीणांहिपरमश्चैकोनियमःसमुदाहृतः अभ्यर्च्यभर्तुश्चरणौभोक्तव्यंचस
दास्त्रिया ७३ याभर्तारंपरित्यज्यमिष्टमश्नातिकेवलम् उलूकीजायतेक्रूरावृक्षकोटरशायिनी ७४
याभर्तारंसमुत्सृज्यरहश्चरतिकेवलम् ग्रामेवासूकरीभूयाद्वल्गुलीवाथविड्भुजा ७५ याहुंकृत्वा
प्रियंब्रूतेसामूकाजायतेखलु यासपत्नीसदेर्ष्येतदुर्भगासान्यजन्मनि ७६ दृष्टिंविलुप्यभर्तुर्याकंचि
दन्यंसमीक्षते काणावाविमुखीचापिकुरूपावैवजायते ७७ बाह्यादागतमालोक्यत्वरिताचजलास
नैः तांबूलैर्व्यजनैश्चैवपादसंवाहनादिभिः ७८ अतिप्रियतरैर्वाक्यैर्भर्तारंयासुसेवते पतिव्रताशि
रोरत्नंसानारीकथिताबुधैः ७९ भर्तादेवोगुरुर्भर्ताधर्मतीर्थव्रतानिच तस्मात्सर्वंपरित्यज्यपतिमेकंस
मर्चयेत् ८० जीवहीनोयथादेहःक्षणादशुचितांव्रजेत् भर्तृहीनातथायोषित्सुस्नाताप्यशुचिःस
दा ८१ अमंगलेभ्यःसर्वेभ्योविधवाह्यत्यमंगला विधवादर्शनात्सिद्धिर्जातुकापिनजायते ८२
विहायमातरंचैकामाशीर्वादप्रदायिनीम् अन्याशिषमपिप्राज्ञस्त्यजेदाशीविषोपमाम् ८३ क
न्यांविवाहसमयेवाचयेयुरितिद्विजाः भर्तुःसहचरीभूयाज्जीवतोऽजीवतोपिवा ८४ तस्माद्भर्तानु

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

यातव्यो देहवच्छाययास्वया एवंसत्यासदास्थेयं भक्त्यापत्यनुकूलया ८५ व्यालग्राहीयथाव्यालं
बिलादुद्धरतेबलात् एवमुत्क्रम्यदूतेभ्यः पतिंस्वर्गंनयेत्सती ८६ यमदूताःपलायंतेसतीमालोक्यदू
रतः अपिदुष्कृतकर्माणमुत्सृज्यपतितंपतिम् ८७ यावत्स्वलोमसंख्यास्तितावत्कोट्ययुतानिच भ
र्तास्वर्गेसुखंभुंक्तेरममाणापतिव्रता ८८ शीलभंगेनदुर्वृत्ताःपातयंतिकुलत्रयम् पितुःकुलंतथापत्यु
रिहामुत्रचदुःखिताः ८९ अनुयातिनभर्तारंयदिदैवात्कथंचन तत्रापिशीलंसंरक्ष्यंशीलभंगात्पत
त्यधः ९० तद्गुणयापितास्वर्गात्पतिःपततिनान्यथा विधवाकबरीबंधोभर्तृबंधायजायते ९१ शि
रसोवपनंकार्यंतस्माद्विधवयासदा एकाहारःसदाकार्योनद्वितीयःकदाचन ९२ पर्यंकशायिनीना
रीविधवापातयेत्पतिम् तस्माद्भूशयनंकार्यंपतिसौख्यसमीहया ९३ नैवांगोद्वर्तनंकार्यंनतांबूलस्य
भक्षणम् गंधद्रव्यस्यसंभोगोनैवकार्यस्तयाक्वचित् ९४ तर्पणंप्रत्यहंकार्यंभर्तुःकुशतिलोदकैः त
त्पितुस्तत्पितुश्चापिनामगोत्रादिपूर्वकम् ९५ श्वेतवस्त्रंसदाधार्यमन्यथारौरवंव्रजेत् इत्येवंनियमैर्यु
क्ताविधवापिपतिव्रता ९६ श्रीनारायणउवाच नैतादृशंदैवतमस्तिकिंचित्सर्वेषुलोकेषुसदैव
तेषु यदापतिस्तुष्यतिसर्वकामाल्लँभ्यात्प्रकामंकुपितश्चहन्यात् ९७ तस्मादपत्यंविविधाश्चभोगाः
शय्यासनान्यद्भुतभोजनानि वस्त्राणिमाल्यानितथैवगंधाः स्वर्गेचलोकेविविधाचकीर्तिः ९८ इ
तिश्रीबृहन्नारदीयपुराणेपुरुषोत्तममाहात्म्येश्रीनारायणनारदसंवादेपतिव्रताधर्मनिरूपणंना
मत्रिंशोऽध्यायः ३० सूतउवाच इत्थंपतिव्रताधर्ममाकर्ण्यनारदोमुनिः किंचित्प्रष्टुमना

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

विप्रासुनिमाहपुरातनम् १ नारदउवाच सर्वदानाधिकंकांस्यसंपुटंपरिकीर्त्तितम् एतत्कारणम
व्यक्तंवदमेबदरीपते २ श्रीनारायणउवाच एकदैतद्भूतंब्रह्मन्नचीकरदुमापुरा तदापृच्छन्महा
देवंकिंदेयंदानमुत्तमम् ३ येनसंपूर्णतांयातिव्रतंमेपौरुषोत्तमम् तन्मेवद दयासिंधोसर्वेषांहित
हेतवे ४ तच्छ्रुत्वामनसिध्यायन्ध्यायन्श्रीपुरुषोत्तमम् उमामजीगदच्छंभुःसर्वलोकहितैषिणी
म् ५ श्रीमहादेवउवाच नशक्यंकिंचिदेवास्तिदानंश्रीपुरुषोत्तमे व्रतपूर्णाविधिंकर्त्तुमपर्णेच्छंद
सिकश्चित् ६ यद्यद्दानंगिरिसुतेह्युत्तमंपरिकीर्त्तितम् श्रीकृष्णवल्लभेमासितत्सर्वंगौणतांगतम् ७ त
स्मादेतादृशंदानंनैवास्तिक्वापिसुंदरि येनतद्व्रतसंपूर्त्तिर्भवेच्छ्रीपुरुषोत्तमे ८ पुरुषोत्तममासेस्मि
न्व्रतसंपूर्णहेतवे ब्रह्मांडसंपुटाकारंत्वदर्हंदेयमंगने ९ नशक्यंतत्तुकेनापिदातुंक्वापिवरानने तस्मा
देतत्प्रतिनिधिंकृत्वाकांस्यस्यसंपुटम् १० तन्मध्येपूरयित्वैवापूपांस्त्रिंशन्मितान्मुदा सप्ततंतुभि-
रावृत्यसंपूज्यविधिवत्प्रिये ११ देयंविप्रायविदुषेव्रतसंपूर्णहेतवे एवंत्रिंशन्मितान्येवदेयानिसतिवै-
भवे १२ इत्याकर्ण्यवचोरम्यंधूर्जटेरुपकारकम् अदीभवदुमाहृष्टासर्वलोकहितैषिणी १३ त्रिंश
त्कांस्यानिविद्वद्भ्यः संपुटानिव्यतीर्यसा पूर्णंव्रतविधिंकृत्वामुमोदातीवनारद १४ सूतउवाच
इत्याकर्ण्यमुनिर्विप्रानारायणवचोऽमृतम् पुनराहातितृप्तोसौनामंनामंपुनःपुनः १५ ना
रदउवाच सर्वेभ्यःसाधनेभ्योयंमासःश्रीपुरुषोत्तमः वरीयान्निश्चितोमेद्यश्रुत्वामाहा ५१
त्म्यमुत्तमम् १६ श्रुत्वापिजायतेभक्त्यामहापापक्षयोनृणाम् किंपुनःश्रद्धयाकर्त्तुर्विधिनाचे-

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तिमेमतिः १७ अतःपरंनकिंचिन्मेश्रोतव्यमवशिष्यते पीयूषात्यंतसंतृप्तोनान्यत्तोयंसमीह
ते १८ सूतउवाच इत्युक्त्वाविरतोविप्रोनारदोमुनिसत्तमाः अनीनमत्पादपद्मंपुरातनमुनेः
परम् १९ भारतेजन्तुरासाद्यपुरुषोत्तममुत्तमम् नसेवंतेनशृण्वंतिगृहासक्तानराधमाः २० गत
तागतंभजंतेत्रदुर्भगाजन्मजन्मनि पुत्रमित्रकलत्राप्तवियोगाद्दुःखभागिनः २१ अस्मिन्मासे
द्विजश्रेष्ठानासच्छास्त्राण्युदाहरेत् नस्वपेत्परशय्यायांनालपेद्वितथंक्वचित् २२ परापवादा
न्नब्रूयान्नकथंचित्कदाचन परान्नंचनभुंजीतनकुर्वीतपरक्रियाम् २३ वित्तशाठ्यमकुर्वाणोदा
नंदद्याद्द्विजायते विद्यमानेधनेशाठ्यंकुर्वाणोरौरवंव्रजेत् २४ दिनेदिनेद्विजेंद्रायदत्वाभोजन
मुत्तमम् दिवसस्याष्टमेभागेव्रतीभोजनमाचरेत् २५ धन्यास्तेपुरुषालोकेयेनित्यंपुरुषोत्तमम्
अर्चयंतिविधानेनभक्त्याप्रेमपुरःसरम् २६ इंद्रद्युम्नःशतद्युम्नोयौवनाश्वोभगीरथः पुरुषोत्त
ममाराध्यययुर्भगवदंतिकम् २७ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनसंसेव्यःपुरुषोत्तमः सर्वसाधनतःश्रेष्ठः
सर्वार्थफलदायकः २८ गोवर्द्धनधरंवंदेगोपालंगोपरूपिणम् गोकुलोत्सवमीशानंगोविंदंगो
पिकाप्रियम् २९ कौंडिन्येनपुराप्रोक्तमिमंमंत्रंपुनःपुनः जपन्मासंनयेद्भक्त्यापुरुषोत्तममाप्नुयात्
३० ध्यायेन्नवघनश्यामंद्विभुजंमुरलीधरम् लसत्पीतपटंरम्यंसराधंपुरुषोत्तमम् ३१ ध्याय
न्ध्यायन्नयेन्मासंपूजयन्पुरुषोत्तमम् एवंयःकुरुतेभक्त्यास्वाभीष्टंसर्वमाप्नुयात् ३२ गुह्याद्गु
ह्यतरंचैतन्नवाच्यंयस्यकस्यचित् मयापिकथितंनैवकस्याप्यग्रेतपोधनाः ३३ श्रोतव्यमेतत्सत

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

तत्पुराणमभीष्टदंपावनमादरेण श्लोकैकमात्रश्रवणेनपुंसामघानिसर्वाणिनिहंतिविप्राः ३४
गंगादिसर्वतीर्थेषुमज्जतोयत्फलंभवेत् तत्फलंशृण्वतस्तस्यमाहात्म्यंमुनिसत्तमाः ३५ इलां
प्रदक्षिणीकुर्वन्यत्पुण्यंलभतेनरः तत्पुण्यंशृण्वतस्तस्यमाहात्म्यंपौरुषोत्तमम् ३६ ब्राह्म
णोब्रह्मवर्चस्वीक्षत्रियोवसुधाधिपः वैश्योधनपतिर्भूयाच्छूद्रःसत्तमतांलभेत् ३७ येऽन्येकि-
रातहूणाद्याःपशुचर्यापरायणाः तेसर्वेमुक्तिमायातिश्रुत्वामाहात्म्यमुत्तमम् ३८ पुरुषोत्तम
माहात्म्यंलेखयित्वाद्विजन्मने संभूष्यवस्त्रभूषाभिर्विधिनायःप्रयच्छति ३९ कुलत्रयंसमु
-द्धृत्यगोलोकंयातिदुर्लभम् यत्रास्तेगोपिकावृंदैर्वेष्टितःपुरुषोत्तमः ४० लिखित्वाधारयेद्य-
स्तुगृहेमाहात्म्यमुत्तमम् तद्गृहेसर्वतीर्थानिविलसंतिनिरंतरम् ४१ मासोत्तमस्यमहिमान
मनंतपुण्यंश्रुत्वास्फुविस्मितधियोमुनयश्चसर्वे ऊचुश्चसूततनयंविनयेनाविष्वक्सेनांघ्रिसेव
नाविधौनिपुणानितांतम् ४२ ऋषयऊचुः सूतसूतमहाभागधन्योसित्वंमहामते त्वन्मु-
खामृतपानेनकृतार्थास्मोवयंभृशम् ४३ चिरंजीवसदासूतपौराणिकशिरोमणे अस्तुतेशा
श्वतीकीर्त्तिर्जगत्पावनपावनी ४४ तुभ्यंप्रदत्तंनिमिषालयस्थैर्ब्रह्मासनंपूज्यतमंमुनीशैः
त्वदीयवक्त्राम्बुजनिर्गतश्रीमुकुंदवार्त्तामृतपानलोलैः ४५ विष्टरश्रवसएवपवित्रायावदेव
वितताभुविकीर्त्तिः तावदत्रमुनिवर्यसमाजेश्रीहरेर्वदकथांकमनीयाम् ४६ इत्थंद्विजाशीर्व ५२
चनंप्रगृह्यप्रदक्षिणीकृत्यद्विजान्समस्तान् नत्वागमद्देवनदींस्वकीयंकृत्यंविधातुंसचसूत

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

सूनुः ४७ अन्योऽन्यमूत्तुर्निमिषालयस्थावरिष्ठमाहात्म्यमिदंपुराणम् मासस्याधिपुरु
षोत्तमस्यसमीहितार्थार्पणकल्पवृक्षम् ४८ इतिश्रीबृहन्नारदीयेपुराणेपुरुषोत्तममा
हात्म्येश्रीनारायणनारदसंवादेपुरुषोत्तममाहात्म्यश्रवणफलकथननामएकत्रिंशोऽध्यायः
३१ श्रीगोपीजनवल्लभपुरुषोत्तमराधेशार्पणंभूयात् शुभंभवतु श्रीगोपालकृष्ण
कीजय श्रीस्वामीप्रसन्न श्रीराधाकृष्णकीजय श्रीगुरुदेवदत्तकीजय ॥

हें पुस्तक मुंबईत, ना. भि. व सखाराम भिकूशेट खानू यांणीं आपल्या शिलायंत्र छाप-
खान्यांत छापिलें. शके १७९८ धातृनामसंवत्सरे मिति मार्गशीर्ष कृष्ण ७ गुरुवासरे
इंग्रजी तारीख ७ वी माहे डिसेंबर सन् १८७६ इसवी रोजीं हें पुस्तक छापिलें ॥

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

इतिश्रीपुरुषोत्तममाहात्म्यसमाप्तिगमन् ॥

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

२ सुरः रामपत्नीं वनस्थायस्यानित्यत्र्थमादधे १७ सरावणद्विति ख्यातो यद्वारावाच्च रावणः

तस्याः जौनेक्षितां सीतां रामो लक्ष्मण एव च १८ विचरेत्तु तदा भूमौ देवीं संदघासुरं ह

त्वा कबंधं चत्र्वा वरीं गत्वा तस्याज्ञया तया १९ पूजितो वायुपुत्रेण भक्तेन च कपीश्वरः

आहूय शंसतां सर्वं माद्यं तं रामलक्ष्मणौ २० सतु रामेत्र्यांकितः सन्त्रसयार्थं च दुंदुभेः

विग्रहं स्वीया मासयो रामस्त्वपचाक्षिपत् २१ स च सालान्विभिद्याशु मोदते राघवस्त

दा तेन हृष्टः कपींद्रो सौ सरामस्तस्य पत्तनं २२ जगाम गर्जदनुजो वालिनो वेगतो गृहा

त् ततो वाली निर्जगाम तं वालिनमथाहवे २३ निहत्य राघवो राज्ये सुग्रीवं स्थापयेत्त

तः हरीनाहूय सुग्रीवस्त्वाह्वयान्नागविदो ऽधुना २४ आदाय मैथिलीमद्य दत्ताश्वाशु

गच्छता ततस्तत्तार हनुमानब्धिं लंकां समाययौ २५ सीतां दृष्ट्वासुरान्हत्वा पुरं द

ग्ध्वा तथा स्वयं आगत्य रामेण सह न्यवेदयत तत्पर: २६ तदा रामः क्रोधरूपी ताना

हूयाथ वानरान् तैः सार्धमादायास्त्राणि पुरीं लंकां समाययौ २७ तां दृष्ट्वा लद्धीन्द्रो

न सार्धं युद्धमकारयत् घटन्वान्त्र सहस्राक्षजज्ञांयुक्तं तमाहवे २८ हत्वा विभीषणं

तत्रस्थाल्वा यजनकात्मजां आदायांकस्थितां कृत्वा स्वपुरं तेजं गामसः २९ ततः सिं

हासने स्थि -- तः सन्दिशजो रघुनंदनः धनुर्धरः प्रसन्नात्मा सर्वाभरणभूषितः ३०

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

छादिनियोगवान् ४ सर्वेषामेवमंत्राणामेषसाधारणःक्रमः अत्ररामोनंतरूपतेजा
सावह्निनासमः ५ सत्वनुष्टुभविश्वश्चेदग्नीषोमात्मकंजगत् उत्पंनसीतयाभाति
चंद्रश्चंद्रिकयायथा ६ प्रकृत्यासहितश्यामःपीतवासाजटाधरः द्विभुजःकुंडलीर
त्नमालीधीरोधनुर्धरः ७ प्रसन्नवदनोजेताहष्टयष्टकविभूषितः प्रकृत्यापरमेश्व
र्याजगद्योन्यांकितांकभृत् ८ हेमाभयाद्विभुजयासर्वालंकृतयाचिता श्लिष्टःक
मलधारिण्याःपुष्टःकोसलजात्मजः ९ दक्षिणेलक्ष्मणोनाथसधनुष्पाणिनापुनः
हेमाभेनानुजेनैवतथाकोणत्रयंभवेत् १० तथैवतस्यमंत्रस्य[illegible]श्चाणुश्चस्वजातया
एवंत्रिकोणरूपंस्यात्तंदेवायेसमाययुः ११ स्तुतिंचकुश्चजगतःपतिंकल्पितकास्थि
तं कामरूपायरामायनमोमायामयायच १२ नमोदेवादिरूपायॐकारायनमोनमः र
माधरायरामायश्रीरामायात्ममूर्तये १३ जानकीदेहभूषायरक्षोघ्नायशुभांगिने
भद्रायरघुवीरायदशास्यांतकरूपिणे १४ रामभद्रमहेष्वासरघुवीरनृपोत्तम भोद
शास्यांतकास्माकंरक्षांदेहिश्रियंचते १५ त्वमैश्वर्यंदापयाथसंप्रस्ताश्वरिमारणं
कुर्वंतिस्तुतदेवाद्यास्तेनसार्धंसुखंस्थिताः १६ स्तुवंत्येवंहिऋषयस्तदारावणआ

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

भितोगिरं वृत्तत्रयंसाष्टपत्रंसरोजेविलिखेत्स्वरान् ४४ केसराग्राष्टपत्रे च वर्गाष्टकम
थालिखेत् तेषुमालामनोर्वर्णाविलिखेद्ऊर्मिसंख्यया ४५ अंतेपंचाक्षराण्येवंपुनरष्ट
दलंलिखेत् तेषान्नारायणाष्टार्णलिखेत्तत्केसरेरमां ४६ तद्बहिर्द्वादशारंलिखेत्तद्वा
दशाऽक्षरं अथोन्नमोभगवतेवासुदेवायद्वयं ४७ आदिक्षांतान्केसरेषु वृत्ताका
रेणसंलिखेत् तद्बहिःषोडशारंलिखितत्केसरोह्रियं ४८ वर्मास्त्रनतिसंयुक्तान्दलेषु
द्वादशाक्षरं तत्संधीष्वैरजादीनांमंत्रान्मंत्रेसमाचरेत् ४९ हृं सं भं वं लं अं शं जं च
लिखेत्सम्यक्स्थितोबहिः द्वात्रिंशारंमहापद्मंनादबिंदुसमायुतं विलिखेन्मंत्रराजा
र्णं तेषुपत्रेषुयत्नतः श्रुत्यनुक्तमपिग्राह्यंयदेतत्सांप्रदायकं ५१ ध्यायेदष्टवसूनेकाद
शरुद्रांश्चतत्रवै द्वादशेनांश्चधातारंवषट्कारंचतद्बहिः ५२ भूगृहंवज्रशूला
ढ्यंरेखात्रयसमन्वितं द्वारोपेतंचराश्यादिभूषितंफणिसंयुतं ५३ अनंतोवासुकि
श्चैवतक्षकःकार्कोटपद्मकः महापद्मश्चशंखश्चगुलिकोऽष्टौप्रकीर्तिताः ५४ एवंमं
डलमालिख्यतस्यदिक्षुविदिक्षुच नारसिंहंचवाराहंलिखेन्मंत्रद्वयंतथा ५५ क्रोडं
रेफोनिग्रहेंदुनादव्याप्त्यादिभिर्युतः योनृसिंहःसमाख्यातोग्रहमारणकर्मणि ५६ अं
त्यादीर्घाविषद्विंदुनादैर्बीजंचसौकरं हुंकारंचात्ररामस्यमालामंत्रोधुनेरितः ५७॥ ३

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

मुद्रं ज्ञानमयीं वामे वामेतेजःप्रकाशिनीं धृत्वा व्याख्याननिरतं चिन्मयः परमे
श्वरः ३१ उदग्दक्षिणयोस्तस्य शत्रुघ्नभरतावृतः हनूमंतं च श्रोतारमग्रतस्यात्रि
कोणगं ३२ भरताधस्तु सुग्रीवं शत्रुघ्नाधो विभीषणं पश्चिमे लक्ष्मणं तस्य धृत
छत्रं सचामरं ३३ तदधस्तौ तालवृंतकरौ त्र्यस्रं पुनर्भवेत् एवं षट्कोणमादौ स्वदी
र्घांगैरेषसंयुतः ३४ द्वितीयं वासुदेवाद्यैराग्नेयादिषु संवृतः तृतीयं वायुसूनुं च सुग्री
वं भरतं तथा ३५ विभीषणं लक्ष्मणं च अंगदं चारिमर्दनं जांबवंतं तु तैर्युक्तस्ततो धृ
ष्टिर्जयंतकोशः ३६ विजयश्च सुराष्ट्रश्च राष्ट्रवर्धन एव च अशोको धर्मपालश्च सुमं
त्रश्चैभिरावृतः ३७ ततः सहस्रदृग्वह्निर्धर्मोरक्षो वरुणोनिलः इंदुरीशो धाता नंतश्च
दशभिश्चैभिरावृतः ३८ बहिस्तदायुधैः पूज्यो नीलादिभिरलंकृतः वसिष्ठवामदेवा
दिमुनिभिः समुपासितः ३९ एवमुद्देशतः प्रोक्तं निर्देशस्तस्य साधुना त्रिरेखापुट
मालिख्य मध्ये तारद्वयं लिखेत् ४० तन्मध्ये बीजमालिख्य तदधः साध्यमालिखेत्
द्वितीयांतं च तस्योर्ध्वे षष्ठ्यंतं साधकं तथा ४१ कुरुद्वयं च तत्पार्श्वे लिखेद्बीजांतरे रमां
तत्सर्वं प्रणवाख्यं च वेष्टयेच्छुद्धबुद्धिमान् ४२ दीर्घभाजि षडश्रेषु लिखेद्बीजं हृदादि
भिः कोणपार्श्वे रतिं मायां तदग्रेनं समालिखेत् ४३ क्रोधं कोणाग्रांतरेषु लिखेन्मंत्य

CSU Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

५ कृ.लाम्नदुश्लक्ष्णसुतूलिकायांरत्नासनेदेशिकमर्चयित्वा शक्तिंचाधारशक्त्यैःकौं
कूर्मादिग्गौपृथिव्यर्क्कोत्तासनाद्यः प्रकल्प्य २ विघ्नेशादुर्गाक्षेत्रपालंचवाणींवीजादि
कांश्चाग्निरीशादिकांश्च पीठस्यांघ्रिषुधर्मादिकांश्चनञ्पूर्वांस्तांस्तत्तदिक्ष्वर्चयेच्च ३
मध्येक्रमात्सूर्यविध्वग्नितेजांस्युपर्युपर्यादिमैरर्चितानि रजः सत्त्वंतमस्तानिवृत्तत्रयं
बीजाड्यं ४ क्रमाद्भावयेच्च ५ आत्माद्यात्मात्मपद्मासनमंतरात्मानंचपरमात्मानंम
तः ज्ञानात्मानंचार्चयेत्तस्यदिक्षुमायाविद्येऽकलापारतत्वेसंपूजयेद्विमलादींश्चशक्ति
रभ्यर्चयेदेवमावाहनेश्च अंगव्यूहानीलजाद्यैश्चपूज्यद्धृत्यादिकैर्लोकपालैःसशस्त्रैः ६
वासिष्ठाद्यैर्मुनिभिर्नीलमुख्यैराराधयेद्राघवंचंदनाद्यैः मुख्योपहारैर्विविधैश्चपूज्यै
स्तस्मिंजपादींश्चसम्यक्प्रकल्प्य ७ एवंभूतंजगदाधारभूतंरामंवंदेसच्चिदानंदरू
पं गदारिशंखांरवाब्जधरंभवादिंसयोध्यायेन्मोक्षमाप्नोतिसर्वः ८ विश्वव्यापीराघवोयस्त
दानीमंतर्दधेशंखचक्रेगदाब्जेधृतारमासहितःसानुजश्चसपत्तनःसानुजःसर्वलो
के ९ तद्भक्तायेमालब्धकामाश्चभुक्त्वातथापदंपरमंयांतितेच इमामृचः सर्वकामार्थदाश्च
एतेत्यपरंसमारुह्य यांतिमोक्षंचिन्मयेस्मिन्नयोद्धा सर्वभूज्योतिरस्तिस्तः सीतारामा
वेकाजीवाचीषट्षष्टिः भूदेरे कादश्च पंचखंडेषुत्रिनवतिः ॥ पंचमोपनिषत्समाप्तः ५

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

ताराननतिश्चानिद्राया स्मृतिर्मे धाम्बिकामिका रूद्रेण संयुता वह्निर्मे धामरविभूषिता ५८
दीर्घ-क्रूरायुता फ्ला दिन्यदो दीर्घेस मायुता क्षुधा क्रोधिन्यमोघा च विश्वमप्यथमेध
या ५९ युक्ता दीर्घोज्वालिनी चसुस्मृश्मामृसुरूपिणी सप्रतिष्ठा फ्लादिनी लक्ष्ये ऽः श्री
तिश्चसामरा ६ ओ तिस्त्री स्णाग्निसंयुक्ता श्वेतानुस्वारसंयुता कामिका पंचमो लं
तल्ला तांतो दांत इत्यथ ६३ ससानंतो दीर्घयुतो वायु सूक्ष्मयुतो विषः कामिकाका
मिकारुद्रयुक्ता थोद स्थिरातप ६२ तापिनी दीर्घयुक्ता भूरनलो नंतगो निलः नाराय
णात्मकः कालः प्राणो भूविद्यया युतः ६३ पीतारातिस्तथा कांतो यो न्यायुक्त स्ततोन
ति: सत्त्वचलारिंद्राद्वर्ण गुणांत स्तदूं मनुस्त्वयं ६४ राज्याप्तिवित्तयुक्त स्यरामस्यो
त्क क मालिखेत इदं सर्वात्मकं यंत्र प्रागुक्तमृषिसेवितं ६५ सेवकानां मोक्षकरमायु
रारोग्यवर्धनं अपुत्राणां पुत्रदं च यकुनाकिमनेन वै ६६ प्राप्नुवंति क्षणात्सम्यगत्र ध
मीदिकानपि इदं रहस्यं परमनीश्वरेणापि दुर्लभं इदं यंत्रं समाख्यातं न देयं प्राकृते
जन इति ६७ इति तुरीयोपनिषत्स ०५॥ ॐ भूतादिकं शोधये द्वारपूजां
कृत्वा पद्मासनस्थितः प्रसन्नः अर्घाविधाय स्य पीठादरो द्वापार्श्वार्चनं म
थ पद्मार्चनं च॥ १॥॥॥

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

भवति स महान् भवति सोऽमृतत्वं च गच्छति २ अत्रैते श्लोका भवंति ॥ अकाराक्षरसंभूतो
५ सौमित्रिर्विश्वभावनः उकाराक्षरसंभूतः शत्रुघ्नस्तैजसात्मकः १ प्राज्ञात्मकस्तु भरतो मका
राक्षरसंभवः अर्धमात्रात्मको रामो ब्रह्मानंदैकविग्रहः २ श्रीरामसांनिध्यवशाज्जगदा
नंदकारिणी उत्पत्तिस्थितिसंहारकारिणी सर्वदेहिनां ३ सा सीता भवति ज्ञेया मूलप्र
कृतिसंज्ञिका प्रणवत्वात्प्रकृतिरिति वदंति ब्रह्मवादिनः ४ श्रुतिः ॥ ओमित्येतदक्षरमिदं
सर्वं तस्योपव्याख्यानं भूतं भव्यं भवि भविष्यदिति सर्वमोंकार एव यच्चान्यत्त्रिकालातीतं
श्लो० ७ तदप्योंकार एव सर्वं ह्येतद्ब्रह्मायमात्मा चतुष्पाज्जागरितस्थानो बहिःप्रज्ञः सप्तांग एकोनविं
शतिमुखः स्थूलभुग्वैश्वानरः प्रथमः पादः स्वप्नस्थानोंऽतःप्रज्ञः सप्तांग एकोनविंशतिमु
खः प्रविविक्तभुक्तैजसो द्वितीयः पादः यत्र सुप्तो न कंचन कामं कामयते न कंचन स्वप्नं प
श्यति तत्सुषुप्तं सुषुप्तस्थान एकीभूतः प्रज्ञानघन एवानंदमयो ह्यानंदभुक् चेतोमुख
प्राज्ञः तृतीयः पादः । एष सर्वेश्वर एष सर्वज्ञ एषोंतर्याम्येष योनिः सर्वस्य प्रभवाप्ययौ हि भू नि: ७
तानां नांतःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं नोभयतःप्रज्ञं न प्रज्ञं नाप्रज्ञं न प्रज्ञानघनमदृश्यमव्यवहार्य
मग्राह्यमलक्षणमचिंत्यमव्यपदेश्यमेकात्मप्रत्ययसारं प्रपंचोपशमं शांतं शिवमद्वैतं चतु
र्थं मन्यंते स आत्मा स विज्ञेयः सदोज्ज्वलोऽविद्यातत्कार्यहीन आत्मबंधहरः सर्वदाद्वैत आनं
दरूपः सर्वाधिष्ठानः सन्मात्रो निरस्ताविद्यातमोमोहमेवेति संभाव्य ओं तत्सद्यत्परं ब्रह्म राम
चंद्रश्चिदात्मकः सोऽहमों तद्रामभद्रः परंज्योतिः सोऽहमोमित्यात्मानमादाय मनसा ब्रह्मणै
कीकुर्यात् सदा रामोऽहमस्मीति तत्त्वतः प्रवदंति ये न ते संसारिणो नूनं राम एव न संशयः इ
त्युपनिषत् य एवं वेद स मुक्तो भवतीति याज्ञवल्क्यः ॥ ३ अथ हैनमत्रिः पप्रच्छ य एषो ५

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

इति श्रीरामपूर्वतापन्युपनिषत्समाप्तः ॥ उत्तरतापन्युपनिषत्प्रारंभः हरिः ॐ ॥ ॐ बृ
हस्पतिरुवाच याज्ञवल्क्यं यदनुकुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनम
विमुक्तं वै कुरुक्षेत्रं तस्माद्यत्र क्वचन गच्छति तदेव मन्येतीदं वै कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं
सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनमत्र हि जंतोः प्राणेषूत्क्रममाणेषु रुद्रस्तारकं ब्रह्म व्याचष्टे
नासावमृती भूत्वा मोक्षी भवति तस्मादविमुक्तमेव निषेवेताविमुक्तं न विमुंचेदेवमेवैत
द्याज्ञवल्क्यः अथ हैनं भरद्वाजः पप्रच्छ याज्ञवल्क्यं किं तारकं तारयतीति स होवाच
याज्ञवल्क्यस्तारकं दीर्घानलं बिंदुपूर्वकं दीर्घानलं पुनर्मायनमश्चंद्राय नमो भद्राय
नमो नमः इत्येतद्ब्रह्मात्मिकाः सच्चिदानंदाख्या इत्युपासितव्यं अकारः प्रथमाक्षरो भव
ति उकारो द्वितीयाक्ष० मकारस्तृतीयाक्ष० अर्धमात्राश्चतुर्थाक्षरो० बिंदुः पंचमाक्ष०
नादः षष्ठाक्ष० तारकत्वात्तारको भवति तदेव तारकं ब्रह्म त्वं विद्धि तदेवोपासितव्य
मिति ज्ञेयं गर्भजन्मजरामरणसंसारमहाभयात्संतारयति तस्मादुच्यते षडक्षरं तारक
मिति य एतत्तारकं ब्रह्म ब्राह्मणो नित्यमधीते स पाप्मानं तरति स मृत्युं तरति स ब्रह्मह
त्यां तरति स भ्रूणहत्यां तरति स वीरहत्यां त० स सर्वहत्यां त० स संसारं त० सोऽविमुक्तमाश्रितो

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

रह्माजोयाज्ञवल्क्यमुवाचकैर्मंत्रैस्स्तुतः श्रीराम प्रीतो भवतिस्वात्मानंदर्शयातितान्नोब्रूहि भगव
न्नितिसहोवाचयाज्ञवल्क्यः पूर्वंसत्यलोके श्रीरामचंद्रेणैवंशिक्षितोब्रह्मा पुनरेतद्गाथयानम
स्करोति विश्वरूपधरंविष्णुंनारायणमनामयंपूर्णानंदैकविज्ञानंपरंज्योतिस्वरूपिणंमनसासं
स्मरन्ब्रह्मातुष्टावपरमेश्वरं ॐ योहवैश्रीरामचंद्रस्यभगवान्स[illegible]दानंदाद्वैतपरमानंदआत्मा
यत्परंब्रह्मा भूर्भुवः स्वस्तस्मै नमोनमः १ यथाप्रथममंत्रोक्तानाद्यंतेतथासर्वमंत्रेषु ज्ञायते
ॐ श्रीरामचंद्रस्य॰ यः परंज्योतिषे॰ भू॰ मः २ ॐ योहवैश्री॰ यच्च परंब्रह्मानंदामृतं॰ मः ३ योह
वैश्री॰ यच्चतारकंब्रह्म॰ मः ४ ॐ योहवैश्री॰ ब्रह्माविष्णुमहे[illegible]रायः सर्वदेवतासा भू॰ नमः ५
ॐ योहवैश्रीरा॰ यः सर्ववेदाः सशास्त्राः सेतिहासपुराणाः भू॰ मः ६ ॐ योहवैश्री॰ यश्चप्राणो भू॰
नमः ७ ॐ योहवैश्री॰ जीवांतरात्मा॰ मः ८ ॐ योहवैश्री॰ जीवांतरात्मा॰ भू॰ मः ९ ॐ योहवैश्री॰
येदेवासुरमनुष्यादिभावा॰ मः १० योहवैश्री॰ यश्चप्राणो भू मः ११ ॐ योहवैश्री॰ मत्स्यकूर्माद्यवतारा
भू॰ मः १२ ॐ योहवैश्री॰ योंऽतःकरणचतुष्टयात्मा॰ मः १३ ॐ योहवैश्री॰ यश्चयमो॰ भू॰ मः १४ ॐ
योहवैश्री॰ यश्चांतको भू॰ मः १५ ॐ योहवैश्री॰ यश्चमृत्यु भू॰ मः तथा १६ योहवैश्री॰ यच्चामृतं भू॰ मः १७
ॐ योहवैश्री॰ यानिचपंचमहाभूतानि भू॰ मः १८ योहवैश्री॰ यत्स्थावरजंगमात्मा भू॰ मः १९ ॐ यो
हवैश्रीरा॰ येपंचाग्नयो भू॰ मः २० योहवैश्री॰ सप्तव्याहृतयो भू॰ मः २१ ॐ योहवैश्री॰ याविद्या भू॰
मः २२ योहवैश्री॰ यासरस्वती भू॰ मः २३ योहवैश्री॰ यालक्ष्मी भू॰ मः २४ योहवैश्री॰ यागौरी भू॰
मः २५ योहवैश्री॰ याजानकी भू॰ मः २६ योहवैश्री॰ यच्चत्रैलोक्यं भू॰ मः २७ योहवैश्री॰ यश्चसू
र्यो भू॰ मः ॐ योहवैश्री॰ यश्चसोमो भू॰ मः २९ योहवैश्री॰ यानि॰ नक्षत्राणि भू॰ मः ३० योहवैश्री॰
येनवग्रहा भू॰ मः ३१ ॐ योहवैश्री॰ येचाष्टलोकपाला भू॰ मः ३२ ॐ योहवैश्री॰ येचाष्टावसवो भू॰ मः
३३ योहवैश्री॰ येचैकादशरुद्रा भू॰ मः ३४ योहवैश्री॰ द्वादशादित्या भू॰ मः ३५ योहवैश्री॰ भूतंभव्यंभ
विष्यद्भू॰ मः ३६ योहवैश्री॰ ब्रह्मांडस्यबहिर्व्याप्तं भू॰ मः ३७ योहवैश्री॰ योहिरण्यगर्भो॰ भू॰ ६
मः ॥३८॥ ---

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

नंतोऽव्यक्तः परिपूर्णानंदैकचिदात्मातंकथमहंविजानीयामितिसहोवाचयाज्ञवल्क्यः।
सोविमुक्तउपास्योयएषोनंतोव्यक्तआत्मासोविमुक्तेप्रतिष्ठितइतिसोविमुक्तःतस्मि-
न्प्रतिष्ठितइति वरणायांनास्यांचमध्येप्रतिष्ठितइतिकावैवरणाकाचनाशीतिऽन्मां
नरक्ट तान्दोषान्वारयतीतितेनवरणाभवतीति सर्वाणींद्रियकृतान्पापान्नाशयतीति
तेननाशीभवति कथमच्चास्यस्थानंभवतीति भ्रुवोर्घ्राणस्यचयः संधिः सएषद्यौर्लोक
स्यपरस्यसंधिर्भवत्येतद्वैसंधिंसंध्यांब्रह्मविदउपासतइतिसोविमुक्तउपास्यइतिसोविमुक्
तं ज्ञानमाचष्टे योवाएतदेवंवेद अथतंप्रसुवाचश्रीरामस्यमनुंकाश्यांजजापवृषभध्व
जः मन्वंतरसहस्रैस्तुजपहोमार्चनादिभिः ततःप्रसन्नोभगवान्श्रीरामःप्राहशंकरं वृणी
ष्वयदभीष्टंतदास्यामिपरमेश्वरेति अथसच्चिदानंदात्मानंश्रीराममीश्वरःपप्रच्छ मणिकर्ण्यांमम
क्षेत्रेगंगायांवातटेपुनः। म्रियतेदेहितज्जंतोर्मुक्तिर्नातोवरांतरमिति अथसहो
वाचश्रीरामः क्षेत्रेस्मिन्तवदेवेशयत्रकुत्रापिवामृताः क्रिमिकीटादयोप्याशुमुक्ताःसं
तुनचान्यथा अविमुक्तेतवक्षेत्रेसर्वेषांमुक्तिसिद्धये अहंसन्निहितस्तत्रपाषाणप्रतिमादिषु
क्षेत्रेस्मिन्नर्चयेद्भक्त्यामंत्रेणानेनमांशिव ब्रह्महत्यादिपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचः त्वत्तो
वाब्राह्मणोवापियेलभंतेषडक्षरं जीवंतोमंत्रसिद्धास्युर्मुक्तोमांप्राप्नुवंतिते मुमूर्षोर्दक्षिणेकर्णे
यस्यकस्यापिवास्वयंउपदेक्ष्यसिमन्मंत्रंसमुक्तोभवताशिवेति रामचंद्रेणोक्तं अथहैतंभा

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

७ ब्रातसाहस्राणिजन्मानिफलानिभवंति प्रणवानाम्युतकोटिजप्तानिफ०भ०
दत्वासर्वान्ब्रोत्तरान्पु० सप्तपंक्तिपावनोभ० समहान्भ० सोमृतत्वंगच्छति॥
अत्रैतेश्लोकाभ० गा०णापत्येपुरौवैष्णुशाक्तसर्वेष्वभीष्टदः वैष्णवेष्वपिसर्वेषुरा
मचंद्रमंत्रफलाधिकः गाणापत्यादिमंत्रेषुकोटिकोटिगुणाधिकः॥ मंत्रस्येव
व्ययनायासफलदोयंषडक्षरः षडक्षरोयंमंत्रस्तुसर्वाघौघनिवारणंमंत्रराजइति
प्रोक्तःसर्वेषामुत्तमोत्तमः कृतंदिनेयद्दुरितंपक्षमासर्तुवर्षजं सर्वंदहतितिनिःशे
षंतूलाचलमिवाऽनलः ब्रह्महत्यासहस्राणिज्ञानाज्ञानकृतानिच स्वर्णस्तेयसु
रापानगुरुतल्पायुतानिच कोटिकोटिसहस्राणिउपपातकजान्यपि सर्वाण्यपि
प्रणश्यंतिराममंत्रानुकीर्तनात् भूतप्रेतपिशाचाद्याः कूश्मांडग्रहराक्षसाःदूरा
देवप्रधावंतिराममंत्रप्रभावतः इहलौकिकमैश्वर्यंस्वर्गाद्यंपारलौकिकं कैवल्यंभ
गवत्त्वंचमंत्रोयंसाधयिष्यति ग्रामारण्यपशुघ्नत्वंसंचितंदुरितंचयत् मद्यपाने
नयत्पापंतच्चाशुविनाशयेत् अभक्ष्यभक्षणोत्पन्नंमिथ्याज्ञानसमुद्भवं सर्वंविली
यतेराममंत्रस्यास्यैवकीर्तनात् ब्राह्मणंक्षत्रियंवैश्यंरत्नद्रहत्यापिकिल्बिषं संचि
नोतिनरोमोहाद्यद्यत्तदपिनाशयेत् गत्वापिमातरंमोहादगम्याश्चैवयोषितःउपा
स्यानेनमंत्रेणरामस्तदपिनाशयेत् महापातकपापिष्ठसंगत्यासंचितंचयत् नाश ७

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF ५०५६०

ॐ योहवैश्री० याप्रकृति भूमः ३९ योहवैश्री० यश्चोंकारो भूर्भू मः ४० योहवैश्री० याश्चातिस्त्रोऽ
र्धमात्रा भू० मः ४१ योहवैश्री० यः पुरुषो भू० मः ४२ ॐ योहवैश्री० यश्चमहेश्वरो भू मः ४३
ॐ योहवैश्री० यश्चमहादेवो भूमः ४५ योहवैश्री० यश्चोंनमो भगवते वासुदेवाय महाविष्णवे भू०
मः ४५ ॐ योहवैश्री० भगवान्सच्चिदानंदाद्वैतपरमानंद आत्मायोविज्ञानात्मा भूर्भुवस्सुवस्तस्मै
नमोनमः ४६ ॥ एतान्ब्रह्मावित्सप्त चत्वारिंशन्मंत्रैर्नित्यं देवंस्तुति ध्वंतस्यदेवः प्रीतो भवति स्वा
त्मानंदर्शयति तस्मात्सद्यएतन्मंत्रैर्नित्यं देवंस्तौति सदेवंपश्यति सोमृतत्वंगच्छति स्वात्मानं
दर्शयतिमहोपनिषत् ॥ ५ ॥ अथहैनं भरद्वाजो याज्ञवल्क्यमुपसमेत्योवाच श्रीराममंत्रराज
स्यमहात्म्यं अनुब्रूहीतिसहोवाच याज्ञवल्क्यः स्वप्रकाशस्वयंज्योतिर्ज्योतिस्वानुभूतेकचिन्मयः
तदेवरामचंद्रस्यमनुराद्यक्षरः स्मृतः अखंडैकरसानंदस्तारकब्रह्मवाचकः ॥ रा
मायेतिसुविज्ञेयः सत्यानंदश्चिदात्मकः नमः पदंसुविज्ञेयं पूर्णानंदैककारणं सदा
नमंतिहृदयेसर्वदेवामुमुक्षवः इति यइंतं मंत्रराजं श्रीरामचंद्रषडक्षरं नित्यम
धीते सोग्निपूतोभवति सवायुपू० भ० सआदित्यपूतोभ० ससोमपू० सब्रह्मविष्णु
रुद्रपू० ससर्वैर्देवैर्ज्ञातोभ० ससर्वेषुतीर्थेषुस्नातोभ० ससर्वेवेदव्रतचर्यासुचरि
तोभवति। ससर्ववेदेष्वधीतोभ० ससर्वयज्ञक्रतुभिरिष्टवान्भ० तेनेतिहासपुराण
श्रवणानां रुद्राणां शतसहस्राणिजप्तानिभवंति श्रीरामचंद्रमनुस्मरणेन गायत्र्याः

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

९ येतत्कथालापश्रायनासनभोजनैः पितृमातृवधोत्पन्नंबुद्धिपूर्वमघंचयत् तदनुष्ठानमात्रे
णसर्वमेतद्विलीयते श्रोत्रियःस्वर्णहरणाद्यद्यपापमुपस्थितंरत्नादिश्चापहरणात्तदप्याशु
विनाशयेत् पुण्यक्षेत्रेषुसर्वेषुकुरुक्षेत्रादिषुस्वयं बुद्धिपूर्वमघंकृत्वातदप्याशुविनाशयेत्
अतुल्यस्यसुवर्णादिदानैर्बहुविधैरपि किंचिदप्यपरिक्षीणंतदप्याशुविनाशयेत् अव
स्थात्तयेष्वेवमूलबंधमघंचयत् तत्तन्मंत्रोपदेशेनसर्वमेतत्प्रणश्यति अब्रह्मबीजदोषा
श्चनियमातिक्रमोद्भवाः स्त्रीणांचपुरुषाणांचमंत्रेणानेननाशिताः येषुयेष्वपिदेशेषुरामभ
द्रमुपास्यते दुर्भिक्षादिभयंतेषुनभवेत्तुकदाचन शांतःप्रसंनवदनोनक्रोधीभक्तवत्सलः
अनेनसदृशोमंत्रोजगत्स्वपिनाविद्यते सम्यगाराधितोरामःप्रसीदत्येनतत्परं ददत्यायु
ष्यमैश्वर्यमंतेविष्णुपदंचयत् तदेतदृचाभ्युक्तं तद्विष्णोःपरमंपदं॰पदं।सत्यमित्युप
॥ ॥निषत् ॐ भद्रंकर्णेभिरितिशांतिः॥ श्रीरामोत्तरतापन्युपनिषत्समा
प्तंः॥ ॥स्वभानुसं॰ज्येष्ठकृष्ण१बुधेदिवाघटी१८के कावलीदरोदिंबदसुबंधेनवर
गटहेलिखितं श्रीमोहालंदूर शीतारामभटरीगोस्कर वामनभट्टबरदु श्रीरस्तु॥॰
। ॥मुनिमानसहंसायमारसुंदरमूर्तये सिताब्जपत्रनेत्रायसीतारामायमंगलं॥ ॥
यत्सर्वंहृदयागारंयत्रसर्वंप्रतिष्ठितं वस्तुतोयंनिराधारं वासुदेवपदंभजे॥ हरिः ॐ॥ ।

९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीरामपूर्वतापन्युपनिषत्प्रारभ्यते हरिः ॐ ॥ रामभ
न भद्रंकर्णेभिरितिशांतिः श्रीरामतापनीयार्थभक्तध्येयकलेवरं विकलेवर
कैवल्यंश्रीरामब्रह्ममेगतिः भद्रंकर्णेभिरितिशांतिः ॐ चिन्मयेस्मिन्महावि
ष्णौजातेदशरथेहरौ र ...कुलेरवस्तारातिराजतेजोमहिस्थितः १ सरामइति
लोकेषु विद्वद्भिःप्रकटीकृतः राक्षसायेनमरणंयांतिस्वोद्रेकतोथवा २ सरामभुविवि
ख्यातमभिरामेणवापुनः राक्षसान्मर्त्यरूपेणराहुर्मनसिजंयथा ३ प्रभाहीनांस्त
थाकृत्वाराज्यार्हाणांमहीभृतां धर्ममार्गंचरित्रेणज्ञानमार्गं चनामतः ४ तथाध्या
नेनवैराग्यमैश्वर्यंस्वपूजनात् तथारात्यस्यरामाख्याभुविस्यादथतत्त्वतः ५ रमंते
योगिनोऽनंतेनित्यानंदेचिदात्मनि इतिरामपदेनासौपरंब्रह्माभिधीयते ६ चिन्मय
स्याद्वितीयस्यनिष्कलस्याशरीरिणः उपासकानांकार्यार्थंब्रह्मणोरूपकल्पना ७ रूप
स्थानांदेवतानांपुंस्त्र्यंगास्त्रादिकल्पना ॥ द्विचत्वारिषडष्टानांदशद्वादशषोडश ॥ ८ अ
ष्टादशामीकथिताहस्ताःशंखादिभिर्युताः ॥ सहस्रांतास्तथातासांवर्णवाहनकल्पना ॥ ९
शक्तिसेनाकल्पनाचब्रह्मण्येवंहिपंचधा ॥ कल्पितस्यशरीरस्यतस्यसेनादिकल्पना १०

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

श्रीरामपूर्वतापन्तु॰

१ ब्रह्मादीनां वाचकोयं मन्त्रान्तर्यादिसंज्ञिकः। जप्तव्यो मंत्रिणा नैवं विना देवः प्रसीदति॥१
क्रियाकर्मेत्यकर्तॄणामर्थं मंत्रो वदत्यथ मननात्त्राणनान्मंत्रः सर्ववाच्यस्य वाचकः॥१२
सोभयस्यास्य देवस्य विग्रहो यंत्रकल्पना विना यंत्रेण चेत्पूजा देवता न प्रसीदति १४
प्रथमोपनिषत् ॰ १ स्वभूर्ज्योतिर्मयोनंतरूपी स्वेनैव भासते जीवत्वेस समो यस्य सृष्टि
स्थितिलयस्य च १ कारणत्वेन चित्तत्स्या रजःसत्त्वतमोगुणैः। यथैव वटबीजस्थः प्रा
कृतश्च महाद्रुमः २ तथैव रामबीजस्थं जगदेतच्चराचरं। रेफारूढा मूर्तयस्युः शक्ति
यात्तिस्य एव च ३ द्वितीयउपनिषत् ॥ २ ॥ सीतारामौ तन्मयावत्र पूज्यौ जातान्याभ्यां
भुवनानि सप्त स्थितानि च प्रहृतान्येव तेषु ततो रामो मानवो मायया धात् ५ जगत्प्रा
णायात्मने स्मै नमस्यान्नमस्त्वैक्यं प्रवदेत्प्राग्गुणेति तृतीयोपनिषत् ॰ ३॥ जीव
वाचि नमो नाम चात्मा रामेति गीयते तदात्मिका य चतुर्थी तथा जायेति गीयते १।
मंत्रोयं वाचको रामो वाच्यस्याद्योग एतयोः फलदश्चैव सर्वेषां साधकानां न संशयः २
यथा नामेवाचकेन नाम्ना योभिमुखो भवेत् तथा बीजात्मको मंत्रो मंत्रिणोभिमुखो
भवेत् ३ बीजशक्तिं न्यसेद्दक्षवामयोस्तनयोरपि कीलो मध्ये विना भाव्य स्ववां

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding MIDF

CSU-Sringeri Campus Rare Book and Manuscript Collection, Sringeri